

**VOLITVE
2008**

**S FIGO
V ŽEPU?**

29
29

Mestna občina Novo mesto

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski sklad za regionalni razvoj

OPERACIJA

»VZPOSTAVITEV KATASTROV GJI V JVSLO«

Mestna občina Novo mesto v partnerstvu z 19 občinami Jugovzhodne Slovenije izvaja triletno operacijo »Vzpostavitev katastrov GJI v JVSLO« (gospodarske javne infrastrukture). Skupna vrednost operacije je 300.000 EUR. Za izvedbo operacije je na 3. javnem razpisu »Razvoj regij« pridobila 212.499 EUR sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Operacijo delno financira Evropska unija, in sicer iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007 – 2013, razvojne prioritete »Razvoj regij«, prednostne usmeritve »Regionalni razvojni programi«.

Kaj je Gospodarska javna infrastruktura? (GJI)

Med GJI spadajo omrežja in naprave, ki zadovoljujejo osnovne človekove potrebe (oskrba z vodo in energijo, ravnanje z odpadki, prometno omrežje, zagotavljanje sodobnih telekomunikacijskih naprav). Je eden temeljnih meril razvitosti vsakega okolja in eden temeljev bodoče gospodarske rasti. Operacija izgradnje objektov GJI je zelo pomemben segment razvojnih programov na ravni občin in regij.

Urejen in primerljiv kataster GJI je pomemben za skladen regionalni razvoj!

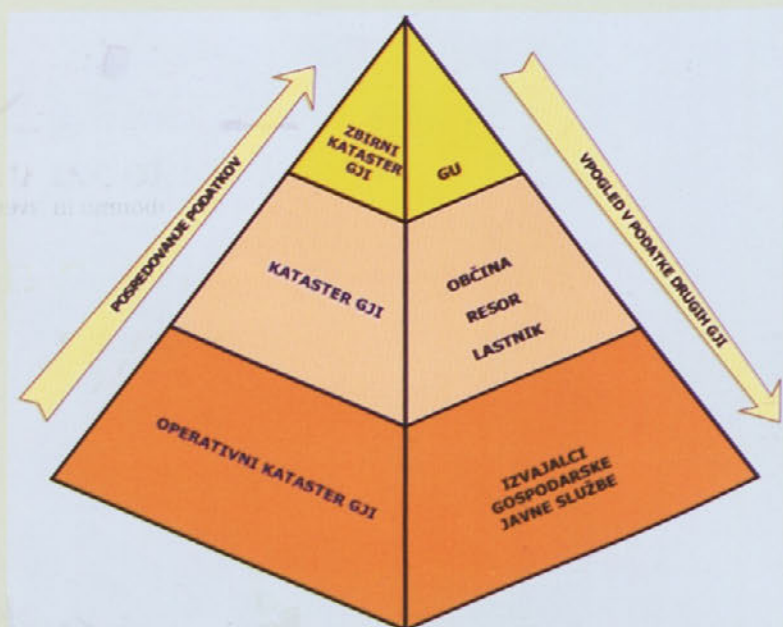
Kakovosten kataster GJI je temelj za dobro gospodarjenje z GJI. Z vzpostavljenimi evidencami so ažurni podatki o objektih GJI vedno na razpolago. Občina in izvajalci gospodarskih javnih služb imajo tako pregled nad stanjem v prostoru. Urejeni podatki so pogoj tudi za druge aktivnosti povezane z GJI, kot so prostorsko načrtovanje, urejanje stvarno pravnih razmerij na zemljiščih, kjer poteka GJI, bilanca občine, optimizacija delovanja in financiranja javnih služb in številna druga področja.

Razlogi za izvedbo

Evidentiranje, vzpostavitev in vodenje podatkov GJI omogoča prikaz zasedenosti in opremljenosti prostora z objekti javne infrastrukture. Je podlaga za odločitve vezane na razvoj in upravljanje gospodarskih javnih služb, kot tudi za odločitve na področju gradnje in načrtovanja prostora. Vpis v zbirni kataster GJI je zakonska obveza občinam (Zakon o prostorskem načrtovanju (Ur.l. RS, 33/07) in Pravilnik o vsebini in načinu vodenja zbirke podatkov o dejanski rabi prostora (Ur.l.RS, 9/04)). Država potrebuje le osnovne podatke, ki jih vodi v zbirnem katastru GJI občine, izvajalci gospodarskih javnih služb, pa za dobro gospodarjenje potrebujejo bolj podrobne podatke.

Način izvedbe

Pri izvedbi operacije bodo sodelovali vsi ključni akterji s področja GJI (predstavniki občin zadolženi za GJI, predstavniki izvajalcev gospodarskih javnih služb,...) na območju regije JV Slovenija. S tem bo zagotovljeno, da bodo rezultati operacije prilagojeni uporabnikom in da bodo ključni akterji sposobni v prihodnje sami voditi katastre GJI.

Organizacijska piramida GJI

Vir: Zbirni kataster Gospodarske javne infrastrukture, Ministrstvo za okolje in prostor, Geodetska uprava Republike Slovenije

Stanje podatkov o GJI

Razlike stanja podatkov GJI med posameznimi občinami JV Slovenije so precejšnje. Zaradi velike količine še neevidentiranih podatkov bo potrebno v prihodnjih letih prioritarno urediti stanje na področju vodovoda, kanalizacije ter cest. Ocenjena vrednost količine podatkov je cca. 2.100 km vodovoda, 500 km kanalizacije ter 2.700 km cest. Ocenjujemo, da okrog 30% podatkov vodovoda in 35% podatkov kanalizacije ni ustrežno evidentiranih ter da nastajajo težave pri usklajenosti med občinskimi odloki o kategoriziranih cestah, banko cestnih podatkov ter katastrom cest. Nekatere javne službe so v pretek-

Zunanji sodelavci pri operaciji:

Komunalna Novo mesto d.o.o. (analiza stanja)

Razvojni center Novo mesto, Svetovanje in razvoj, d.o.o. (pomoč pri vodenju, naloge informiranja in obveščanja)

IGEA, razvoj, svetovanje in storitve s področja geografskih informacijskih sistemov, d.o.o. (vzpostavitev sistema GJI, prenos podatkov v zbirni kataster GJI, svetovanje in vzpostavitev sistema rednega evidentiranja/vzdrževanja)

losti že vzpostavile svoje geografske informacijske sisteme za vodenje katastrov GJI, vendar nobena služba nima popolnega stanja podatkov.

Za potrebe regionalnega vidika katastra GJI bo izdelana analiza stanja obstoječih podatkov GJI za vse občine, ki v operaciji sodelujejo. Analiza obstoječega stanja je ključna z vidika primerjave stanja med občinami in osnova za ovrednotenje celotne operacije na nivoju regije. Analiza stanja je nujno potrebna, saj je na enem mestu nemogoče pridobiti ustrezne podatke o stanju podatkov GJI po posameznih občinah in izvajalcih gospodarskih javnih služb.

Analiza stanja GJI bo osredotočena na objekte GJI, ki so v lasti občin. V analizi bodo zajete ceste, vodovod, kanalizacija in javna razsvetljava ter dodatno še javne in zelene površine ter pokopališča.

Vsebina operacije

Na območju vseh sodelujočih občin bodo izvedene vse potrebne aktivnosti (zbiranje, urejanje, dopolnjevanje podatkov), da se zagotovi popolno trenutno stanje podatkov o vodovodu, kanalizaciji in cestah. Z izvedbo operacije bomo zagotovili tudi prenos podatkov GJI (vodovod, kanalizacija in ceste) v zbirni kataster GJI. Na osnovi natančne analize procesov, priprave inicialnega stanja podatkov ter posredovanja teh podatkov v zbirni kataster GJI, bo za vsako občino zagotovljen sistem za vzdrževanje podatkov GJI, ki bo v prihodnje omogočal delo z ažurnimi podatki tako na ravni izvajalca gospodarske javne službe (GJS), občine kot tudi Geodetske uprave RS (zbirni kataster GJI).

Prvi korak v smeri dobrega gospodarjenja z GJI v regiji je zagotovo vzpostavitev ustreznih evidenc GJI. Operacija, ki traja od leta 2008 do 2010, bo zagotovila ustrezne rezultate, ki bodo pripomogli k boljšemu gospodarjenju z GJI v prihodnje.

KULTURNI
CENTER
JANEZA
TRDINE

8. oktober ob 19.30

Glasbeni abonma in izven

Katarzyna Mycka

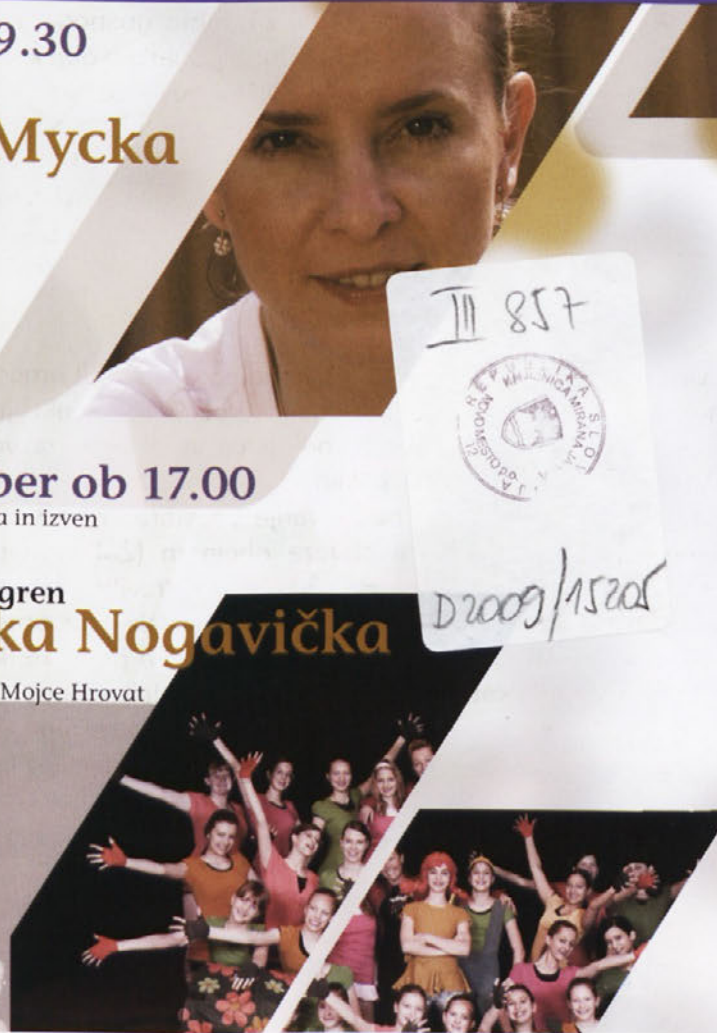
9. oktober ob 17.00

Otroški abonma in izven

Astrid Lindgren

Pika Nogavička

Plesna skupina Mojce Hrovat

6. in 7. oktober ob 19.30

Gledališki abonma in izven

José Sanchis Sinisterra

**Carmela in Paulino,
variete na fino**

MGL

O G L A S I L

Na(j)prej Dolenjska!

1

liberalna
demokracija
slovenije

LDS

Ljudje delamo Slovenijo

VESNA DULAR

MIRA RETELJ

www.lds.si/novomesto

Varčujte pri nas in padalo vam bo z neba

VARČEVANJA

KREDITI

RAČUNI

eLON

PLAČILNI PROMET

5,80%

najboljša obrestna mera za vaš denar

HRANILNICA
LON d.d., Kranj

Poslovna enota Novo Mesto, Rozmanova 10, Tel: 07 337 10 10

www.lon.si info@lon.si

Varčevanje in vse bančne storitve na Ljubezniv Oseben Način

park

regionalni mesečnik
številka 1, letnik 12, 19. september 2008
ISSN 1408-7189

odgovorni urednik: Uroš Lubej
kreativni urednik: Damir Skenderović

uredništvo: Marijan Dovič, Nejc Gazvoda, Sandra Hrovat,
Iztok Kovačič, Tomaž Levičar, Gregor Macedoni, Borut
Peterlin, Boštjan Pucelj, Maja Regina, Mitja Sadek, Mitja
Simič, Damijan Šinigoj, Jure Švent, Jaka Šulc

urednik rubrike FotoPub: Boštjan Pucelj
naslovnica: Kreator®
lektorica: Nina Štampohar
oblikovanje: Sandra Hrovat, Studio Pašteta

spletna stran: www.park-on.net
urednik spletne strani: Damir Skenderović
gospodar spletne strani: Marko Dvornik

trženje:
vodja trženja: Boštjan Volk
040 804 083
boštjan.volk@park-on.net
Maja Regina
040 203 369
maja.regina@park-on.net

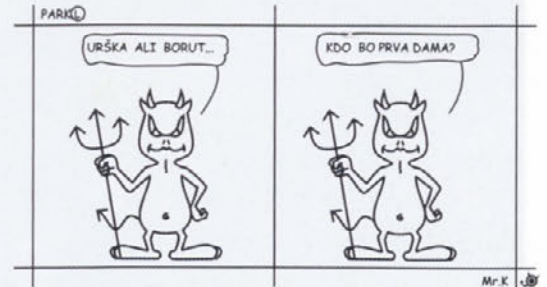
CTP: Grafika Novo mesto d. o. o.
tisk: Tiskarstvo Opara, Mali Slatnik
naklada: 1300 izvodov
ustanovitelj: Društvo novomeških študentov
izdajatelj: Založba Goga, Novo mesto
direktor: Gregor Macedoni

kontakti:
Park
Glavni trg 6
8000 Novo mesto
tel: 07 393 08 12, m-tel: 031 626 326
e-pošta: park@park-on.net

naročila in distribucija: 07 393 08 12
park@park-on.net

Afera Janša, afera Pop TV in novomeški poslanec

Uroš Lubej

Afera Patria je razkrila dno slovenske družbe. 1. Oblast je reagirala panično – napad nase je interpretirala kot napad na državo in nas s tem vrgla nekaj stopenj nazaj v predzgodovinsko družbo. Oblast po modernem pojmovanju namreč izvira iz ljudi in je za ljudi, in če ne služi ljudem, potem je zamenljiva. Medtem ko je država sinonim za skupnost in kot taka nedotakljiva. Vlada Janeza Janše pač ni in nikoli ne bi smelo biti enako Republika Slovenija. 2. Popolnoma so zatajili tudi mediji. Kot mrhovinarji so zapodili v afero Patria in popolnoma pozabili na temeljno poslanstvo medijev v času predvolilne kampanje: bolj ali manj poglobljeno soočenje programov konkurenčnih strank. Celotna javnost ve, da Janez Janša trdi, da je nedolžen. Celotna javnost tudi ve, da Borut Pahor o tem ne želi govoriti. In dva tedna je trajalo, da je to sporočilo prek naših medijev prišlo v naša ušesa. Medtem smo pozabili, da nas v resnici zanima, v kakšne šole bodo hodili naši otroci, kakšno zdravstvo si želimo, kako se bo Slovenija odzvala na bližajočo se gospodarsko krizo.

V predvolilni kampanji strankarski šefi niso govorili niti o Primorski niti o Dolenjski niti o Gorenjski niti o Štajerski. Ukvarjali so se pač z oklepniki in s finko televizijo in neobičajnimi notami zunanjega ministrstva. Seveda pa o tem govori dobrih tisoč kandidatov za poslanca v državni zbor. Vsak od njih obljublja, kaj vse bo storil za svoj okraj ali okrajčič.

Žal so te obljube večinoma povsem privlečene za lase. Njihov namen je pridobiti volilce, ki mislijo, da oddajajo svoj glas za to, da bodo na njihovi ulici postavili svetilko, v resnici pa odločajo o tem, če smo malce zlobni, kdo bo delil mesta v nadzornih svetih in raznih sekretariatih.

Po drugi strani pa je res – državnoborske volitve se čedalje bolj prevešajo v lokalne volitve. Kandidati povsem odkrito govorijo o tem, da je poslanski sedež namenjen temu, da se tam brani povsem parcialne lokalne interese. »Če Novo mesto ne bo imelo poslanca, pravijo, »potem ne bo denarja za naše projekte.« Če to drži – in očitno drži, saj o tem govorijo vse politične stranke –, potem je državni zbor – se pravi zbor, ki ima ustavodajno moč – postal zbor, ki je namenjen kršenju slovenske ustave: poslanci so namreč predstavniki vseh ljudi, ne le nekega okraja, v katerem so bili pač izvoljeni. Še posebej je to problematično, saj seveda nima vsak okraj svojega poslanca, medtem ko imamo okraje, iz katerega sta izvoljena celo dva.

Namesto da bi stranke – in ne pozabimo na vlogo medijev, ki tako govorico nekritično povzemajo – ustvarile visoko politično kulturo, v kateri bi se poslanci zavzemali za vse projekte, za katere menijo, da so dobri (pa naj prihajajo iz Nove Gorice ali iz Srebrniča), njihovi kandidati čedalje bolj govorijo o tem, da morajo volilci razmišljati o tem, da bo njihov okraj vendarle imel svojega predstavnika! S to argumentacijo na letošnjih volitvah nastopa tudi novomeški župan, ki ne nagovarja toliko s pozicije Socialne demokracije (ki, po drugi strani, trdi ravno to, da bo s tako logiko ravno prekinila!), na katere listi bo nastopil – ampak s pozicije lokalne skupnosti: češ, če hočete, da bo uresničen program, ki ste ga izvolili na lokalnih volitvah, me morate sedaj voliti še na državnoborskih. Morda bo župan naslednje leto ugotovil, da mora, da bi uresničil svoj program, kandidirati tudi na volitvah za evropskega poslanca!

Sicer pa je volilni sistem v Sloveniji res dokaj absurd in – čeprav se ustavno sodišče s tem mnenjem na formalističen način ne strinja – tudi krivičen. Ta sistem namreč omogoča, da določeni volilni okraji več volitev zapored dobivajo svoje poslance, medtem ko določeni okraji ostajajo brez njih. O tem, kdo bo sedel v parlamentu, namreč ne odločijo neposredno volilci – ti odločijo le o številu mandatov. Kdo pa bo te mandate zasedel, pa se določi v nekakšni znotrajstrankarski tekmi, ki je za javnost povsem zakrita. (Predvidevamo lahko, da so boji znotraj strank še toliko bolj krvavi kot tisti med strankami.)

Na zadnjih volitvah pred štirimi leti je tako Novo mesto ostalo brez poslanca, medtem ko so dobili Posavje tri, Zasavje tri, Trebnje pa dva poslance. (Ivan Grill je v državni zbor prišel po tem, ko je za ministra odšel Andrej Vizjak, eden izmed poslancev, izvoljenih v Posavju). Podobno je bilo na volitvah pred osmimi leti in tudi pred dvanajstimi leti ni bilo nič drugače.

In dlje ko ta sistem traja, bolj odkrito in agresivno je lobiranje na podlagi lokalnega interesa. Poslanci utrjujejo svoje položaje in so jih čedalje težje pripravljene prepustiti komur koli drugemu iz iste stranke. Povsem odkrito se že govori o primorskem lobiju pa o posavskem lobiju pa o tem, da Dolenjska nima svojega lobija.

Volilni sistem nenačelne politike delno sili v to, da skrbijo predvsem za enega od osemindesetih okrajev, ne pa za interese celotne države. Res je, da se ta logika na dolgi rok prej ali slej obrne proti stranki, pa vendar je še kako močna in ima tudi neposredne učinke pri delitvi državne pogače. In seveda noben poslanec, ko je enkrat izvoljen, ni pripravljen tvegati in očitno absurden volilni sistem spremeniti. Vsaka sprememba namreč ogroža njegovo vnovično izvolitev čez štiri leta. Tako je propadel poskus prejšnje vlade, da bi ukiniteli volilne okraje in uvedli absolutni preferenčni glas. V državnem zboru se je tedaj na hitro sestavila koalicija »okrajnih lobijev« (nekateri ji rečejo bolj estetsko kar koalicija županov), ki je preprečila tak poskus zakonitve bolj pravičnega volilnega sistema.

Ker se je v tem mandatu ustanovila stranka Zares in ker so se politične karte v zadnjem mandatu temeljito premešale, bo morda tokrat nastopil tudi čas za »novomeškega« poslanca. Toda s tem globlji problem (prevlada lokalizma nad regionalizmom) sploh ne bo rešen, ampak se bo še poglobil.

SPREHODI SE.

Naročnina se plačuje za obdobje od naročila do konca tekočega letnika (julij 2008).
Prekinitev naročnine je možna s pisnim preklicem in sicer 10 dni pred koncem naročniškega obdobja (1. julij 2008). Naročniki imajo 10% popust, študentje in dijaki 20%. Naročnina za tujino znaša 35 EUR, z letniško dostavo 40 EUR.

Paradoks Muhič

Damir Skenderović, foto Boštjan Pucelj

Zdelo se je, da je župan Alojzij Muhič v predvolilno bitko vstopil kot inteligentno vodeni izstrelek tipa Patriot iz Novega mesta neposredno v čelo predsednika vlade in največje slovenske stranke, Janeza Janše v Ljubljani. Pri vsem skupaj je umanjkal samo še nočni posnetek CNN.

Dragi moji, čas je za spremembe, je rekel župan Muhič in odpeketal na čelu Socialnih demokratov, Zveze za Dolenjsko, Radi imamo Novo mesto in podeželje, Liste za razvoj gospodarstva, Liste krajanov občine Straža in neparlamentarne Demokratske stranke predvolilni bitki nasproti. In če smo iskreni, in smo, je bolj kot odpeketal – odjurišal. Še bolje, v volilno bitko je novomeški župan vstopil kot visoko tehnološko inteligentno orožje, saj veste, tisto orožje, ki tarčo zadane, še preden kreneta težka mehanizacija in pehota, in to od daleč, v srce sovražnika, natančno, neboleče, kirurško, skoraj humano, brez nepotrebnih materialnih in človeških izgub, če odmislimo vse tisto, kar zradira ob zadetku. Zdelo se je, da je župan Alojzij Muhič v predvolilno bitko vstopil kot inteligentno vodeni izstrelek tipa Patriot iz Novega mesta neposredno v čelo predsednika vlade in največje slovenske stranke Janeza Janše v Ljubljani. Pri vsem skupaj je umanjkal samo še nočni posnetek CNN.

Vem, rekli boste, res je, umanjkal je CNN. In to kljub temu, da je kot praviloma do sedaj umanjkal sam izstrelek, sam župan Muhič. Župan Novega mesta, ki skupaj s svojimi sodelavci in upravo čedalje bolj spominja na fatamorgano – na oazo s tolmunčkom in z zlato ribico, ki izpolni vse želje – sredi puščave, ki je same po sebi ni. V tem primeru pa ste vi volivci in občani tisti, ki ste v puščavi žejni, tisti, ki to oazo bledete. In kar je še huje, ta fatamorgana je tako blede, tako iztrošena, tako neprepričljiva, tako prosojna, da več ne funkcionira niti kot privid niti kot privid privida, celo kot konstrukt lokalnih medijskih konstruktorjev ne. Celotno kot konstrukt »drugačnega, objektivnega, nepristranskega« in neposredno od vseh možnih zgornjih inštanc, lokalnih, državnih, celo božjih navdahnjenega Vašega kanala ne, če se izrazim prosto po Ireni Vide. Funkcionira samo še kot paradoks. Paradoks novomeškega aksiomskega sistema. Muhičev paradoks.

Pa pogledjmo dejstva. Paradoksalna dejstva. Vzrok za Muhičevo kandidaturu je bil, tako kot pri večini velikih zgodovinskih dogodkov in medijskih spektaklov, sila preprost. Župan se je odločil, da bo kandidiral za poslanca zaradi nepodpore vladi Janeza Janše pri kandidaturi no-

vomeške občine na razpisu za športno infrastrukturo, na katerem novomeški velodrom v Češči vasi ni dobil sredstev. Zaradi mačehovskega odnosa države do ubogega Novega mesta, ki naj bi se spremenil, če bodo prišli na oblast Socialni demokrati. Ob tem je lahko samo še dahnil, da položaj v občini ni najboljši. Vendar ne po krivdi Zveze za Dolenjsko, Socialnih demokratov niti po krivdi njega kot župana. V resnici pa položaj ni niti najslabši, vendar ne po zaslugi Muhičevih, ampak samo po zaslugi sistemov in podsistemov, ki zaenkrat še funkcionirajo kljub delovanju, ali bolje, nedelovanju zgoraj omenjenih akterjev; župana, nekaterih podžupanov in direktorja občinske uprave. Koliko časa še?

In seveda v čez 40 točkah županovega dovolilnega programa za leto 2006–2011, objavljenega na spletnih straneh novomesto.si, ni velodroma Češča vas. Pod alinejo za šport sta omenjena nadaljevanje izgradnje športnih objektov po ZN Portovald (kegljišče, športna dvorana ...), ki naj bi bila končana ta mandat, in pa Športna dvorana v Drgančevju, katere rok dokončanja ni določen. So pa tam recimo zanimive stvari, vredne ogleda. Denimo alineja o vključitvi Stanovanjskega podjetja Zarja v prenove objektov v mestnem jedru in v gradnjo stanovanj za mlade družine v mestnem jedru, ki naj bi tudi bila zgrajena še v tem mandatu in podobno. Vprašanje je torej – na katerega ne bomo nikoli dobili odgovora –, kdaj je postal velodrom v Češči vasi (ki je prav gotovo odprta rana dolenjskega športa) v glavah župana Muhiča in ekipe tako prednostna zadeva, tako pomembna zadeva za Novo mesto, celo najpomembnejša, da so vstopili v volilno tekmo s frontalnim napadom na predsednika vlade in vlado. Še posebej če pomislimo na vse projekte, ki so tam zapisani, pa se največkrat ne izvajajo. Še posebej če pomislimo na neuresničen proračun, na delitveno bilanco, na probleme z vrtci, s šolami, zanemarjenimi igrišči, 5,1 milijona EUR dolga CGP-ju, »upočasnjem« gradnjam in projekti – recimo športnega objekta v Portovaldu, zamujanju s plačili javnim zavodom in vsesplošnim likvidnostnim težavam občine in tako naprej in naprej, da se ne ponavljamo v nedogled. Še posebej, če pomislimo na vse obljube, ki so bile dane pred lokalnimi volitvami, po lokalnih volitvah

in na zadnjo ultimativno obljubo vseh obljub, tako rekoč nateg vseh nategov, ki ga je podal župan Muhič »včeraj« za potrebe državnozbornske kampanje: vse obljubljene obljube bodo izpolnjene.

Finta je seveda v tem, da navkljub vsemu zgoraj omenjenemu Muhič v Novem mestu dominira še naprej. In to na polno, na vseh družbenih področjih. Muhič in Zveza za Dolenjsko suvereno dominirata na podeželju, še bolj v mestu. Danes se zdi, da ga ljudje imajo radi, ga volijo, mu jedo iz roke, da dobesedno pogoltnejo vse, kar jim ponudi, pa če tudi je to še tako neužitno in zdravju škodljivo. Za kar so v določeni meri krive tudi ostale stranke, še posebno tiste, od katere bi pričakovali kakšen konkreten odgovor na Muhičevo kandidaturu, kakšno topovsko salvo, celo veselje do predvolilne bitke. Recimo od Zares in LDS. Toda ne. Obe stranki delujeta anemično, nemotivirano, da ne rečem neodgovorno. Zares v Novem mestu se je vsaj prvo polovico kampanje ukvarjala z ministrom Vizjakom. LDS pa je zgledal kot nekdo, ki si je postavil težko ontološko vprašanje: smo mi tisti, ki sanjamo Muhiča in ekipo, ali je obratno. V takšni situaciji se novomeškemu volivcu mora zdeti, da ni alternative. In v takšni situaciji župan Muhič ne potrebuje CNN.

Slovenija bo po teh volitvah morda celo dobila levo vlado, na čelu katere bosta SD in Borut Pahor. Kar je dobro za Slovenijo. O tem sem pisal leta 2006. Paradoks je seveda v tem, da to za Novo mesto ne pomeni nič. Razvoj Novega mesta ni in ne sme biti odvisen od aktualne vlade RS Slovenije, ampak od ljudi, ki ga vodijo. Kar dokazujejo mnoge občine, mnogi župani, ki celo niso poslanci, kar dokazujejo zgodovina in tudi polpretekla zgodovina Novega mesta.

Razumete sedaj vso globino paradoksa Muhič?

Duhovi »slovečega mejsta«

Marijan Dovič

Kdor je okužen, je okužen za vedno; kogar se duhovi primejo, (novo)mestno bivanje simultano prevaja v vsakodnevno estetsko, skorajda umetnostno izkustvo.

Marjan Mušič (1904 - 1984)
Novo mesto okrog leta 1600
Poizkus rekonstrukcije.
Pogled z zahodne, kopenske strani.

Na zgornji levi obris vrha Gorjancev, ki se v mehkih prelivih spušča proti Vahti; spodaj rečni okljuk, na njegovi gladini odslkava stražnega stolpa v obzidju; horizontale stolpičev in zvonikov, ki rasejo v mogočno akropolo katedrale; nekoliko desno srši nad kapiteljskim masivom v nebo zloglasni Mehovski hrib. Asketska črno-bela skica Marjana Mušiča, poskus rekonstrukcije zahodnega pogleda na Novo mesto okoli leta 1600, ki visi v moji ljubljanski pisarnici, na poseben način metaforizira zapleteno romantiko osebnih pogledov na »dolenjsko metropolo«, naziv, ki je sčasoma izgubil izvorno nekoliko norčav, ironičen pridih.

V nizu novomeških vedut, ki so skozi stoletja mamil tako mazače kot velike mojstre čopiča, je morda najlepša ravno tista, ki se ponuja z Marofa, skozi njegove kostanjeve drevorede. Mušičeva abstrakcija vsebuje, čeravno stremi k historični veljavnosti, hkrati tudi nespregledljivo domišljijisko, poetično razsežnost. Elementarno skiciran, skrbno očiščen srednjeveški prostor – refleksi na rečni gladini, obrisi logov, travnikov in mehko poraščenih gričev v kontrastu z urbanimi vertikalami, ujetimi v obzidje – zbujajo nostalgčne učinke, zasanjanost v pokrajine daljne preteklosti. Arheologija tega pogleda sovпада z bogato halštatsko arheologijo samega gledišča, idilično panoramo napolnjuje konservatorski duh. Tu ni prostora za modernizacijo, ni težnje po »progressu«; kot da bi mesto zaspalo v svojem lenobnem okljuku.

Sanjarjenje, romantično vzhičeni *Träumerei*, predstavlja neko presenetljivo pogosto presečišče poetično navdahnjenih duš, ki so svojo pot križale z mestom, kjer, kot je zapisal Severin Šali, *sedanji čas z minulim hodi skupaj*. Topografija kot sanjski privid odseva v poeziji, prozi, pismih, dnevniških zapisih; v slikarskih upodobitvah, plesu in glasbi: od Trdine, Ketteja in Jarca do Mateja Dolenca, od Vavpotiča in Jakca do Begiča. Pa ne samo v vrhunskih delih, tudi v priložnostnih zapisih nekdanjih dijakov, gostov in obiskovalcev, v spominih poznejših narodnih veljakov lahko sledimo pravi mitografiji, vzhičenemu konstruiranju posebnega *genius loci*, duha mesta, ki ga tako prepričljivo začrta *Novomeška knjiga*, nedavno izšla v uredništvu še enega domoljuba, Milčka Komelja.

Sentimentalna zaverovanost, fascinacija z odmaknjeno minulostjo, prekipavoča zaljubljenost v naravne lepote, vsi ti elementi se morda najlepše kristalizirajo v Jakčevi mehkobni likovni viziji, pa morda v Pavčkovih verzih ali Kozinovi glasbi, navdahnjeni z najlepšo »goro, ki poje«, Trško goro.

Vendar se duhovna identiteta mesta nikakor ne izčrpa v takšni afirmativni, pomladniško zaneseni drži. Že Trdinova vizija »Vohonovc«, mesta ovaduhov in nevoščljivcev, nakazuje drugačno, sovražno linijo, v katero se po malem vpišeta Prežihov Voranc in Ivan Pregelj, pozneje tudi Lojze Kovačič in Pavle Zidar. Njeno pregovorno utelešenje je postala Grumova Goga – čeprav njene univerzalne duhovne koordinate ne merijo na povsem konkreten prostor –, njen dvojnik na likovnem področju pa je storija o »lamutovstvu« kot temni strani »jakčevstva«. Goga kot metafora strašljive zadržljivosti, provincialne ujetosti in psihične degradacije predstavlja v dnevni rabi – tudi zunaj mesta – nasprotje tisti novomeškosti, ki jo še najbolje zastopa skovanka »novomeška pomlad«. Ta pomlad, sama po sebi predimenzionirana, že desetletja učinkuje kot neizprosni identifikacijski mehanizem, referenčna točka, ki ambicioznejše mestne kulturne akterje sili bodisi k uprizarjanju kontinuitete ali pa k izrecnemu odmiku; in nemara so tudi učinki »gogovstva« podobni.

Demontaža obeh domačih frustracij nas gotovo še čaka. Vendar naj za zdaj zadošča, če ugotovimo, da niza premoreta neko presečišče, in sicer zamisel, da je Novo mesto nekaj drugačnega, da ni zgolj provincialno mestec s toliko in toliko prebivalci. Kolikor se novomeški lokalpatriotizem torej zdi nesorazmeren – in če pomislimo, kaj naj bi gesta obešanja Mušičeve historične rekonstrukcije na ljubljansko steno drugega bila? –, je najbrž zgolj izdelek neke vere, ki se prenaša skozi generacije; ne nujno na vsakogar, temveč le na tistega, ki se pusti zapeljati senzibilni soigr naravnega in zgodovinskega ter se ritualno vpeljati v skrivnosti »novomeške pomladi«. Kdor je okužen, je okužen za vedno; kogar se duhovi primejo, (novo)mestno bivanje simultano prevaja v vsakodnevno estetsko, skorajda umetnostno izkustvo.

Novomeški *genius loci*, ki kot ubesedeni konstrukt dveh stoletij gotovo premore nekaj iluzornosti, ima vendarle povsem otipljive učinke na kulturne prakse, izmenjujoče se v generacijskih valovih. Zadnje desetletje razcveta avtohtonih produkcijskih moči in umetniških subjektov na glasbenem, vizualnem, gledališkem in založniškem področju ter razmeroma dobra ponudba gostovanj osmešita tiste, katerih mantra je, da se (jim) tu »nič ne dogaja«. Kar se dogaja, je morda *literarno* v tistem aristotelovskem smislu, da nima veliko skupnega z *zakoni verjetnosti in nujnosti*, ki sicer veljajo za zgodovino – torej z zakonitostmi, ki bi sicer veljale v mestu s podobnimi parametri. (In nekoč se bomo gotovo prebudili v zgodovini, o tem ni dvoma.) Če sploh kaj, idilo kazi notorično slabo domače povpraševanje po tej skoraj ekscesni ponudbi. V času velikega nacionalističnega prebujanja Levstik v spisu o dolenjskem Rimu med prvimi omenja »zidaniško« diagnozo, po kateri naj bi Dolenjci duševno in ekonomsko zaostajali zaradi navezave na vinograd in rdečkasto kislico. Izpeljanke te diagnoze živijo še danes, in ne brez zrna soli; razlika je le ta, da je prebujenost v ekonomskem smislu zdaj zmeroma visoka, medtem ko »duševne kreposti« ostajajo pod vprašajem.

Toda formula E^r (stetika) / E^k (konomija) grozi mnogo bolj kot Levstikova rekonstruirana kraljmatjaževska otopelost $E^{-1}E^{-1}$. Grozi od vseh strani, pri čemer so te strani mišljene najprej v prenesenem pomenu (le berimo globalizacijo skozi razvpiti Kosovelov *Kons 5*), takoj zatem pa tudi v povsem dobesednem – nepovratna degradacija podeželja napreduje v predmestna in mestna okolja. Zato sem se odločil, da tu ne razgrnem lastne vizije mesta. Morda se bojim, da je preveč utopična ali preveč retro, četudi premore svoj futuristični moment. Morda se preveč bojim, da bo izžarevanje lokalnega *geniusa* – kolikor se to sploh zdi mogoče – zgrešilo prihodnje »mrežopletalce«, kot je nesrečno zgrešilo zadnji niz lokalnih oblastnikov. Vsekakor prihodnost, uzrta s halštatskih vzpetin ali od drugod, ni videti roznata.

Parkova volilna napoved: »Novomeški« poslanec

Možnosti za Grilla in Keka, Muhič pod vprašajem, ostali »Novomeščani« zunaj

Uroš Lubej, foto Tomaž Levičar

Na podlagi dosedanjih rezultatov strank na volitvah v državni zbor, javnomnenjskih anket in pogovorov z našimi viri v političnih strankah lahko napovemo, da bo Ivan Grill (SDS) verjetno še naprej sedel v državnem zboru. Možnosti za izvolitev ima tudi Franci Kek (Zares), medtem ko glede novomeškega župana Alojza Muhiča (SD) ostajamo neopredeljeni. Kandidati ostalih strank se iz volilnih okrajev Novo mesto I in Novo mesto II v slovenski parlament ne bodo prebili.

Čeprav seveda stranke vse kandidate predstavljajo kot najboljše možne poslance, je vodstvu vsake stranke povsem jasno, katere kandidate tudi v resnici želi v parlamentu. In le redko se pri tem zmotijo. Ni toliko vprašanje, kateri poslanci iz posamezne stranke bodo izvoljeni, kot to, kateri izmed tistih poslancev, ki jih stranka želi v državnem zboru, bodo tja tudi v resnici prišli – to je pač odvisno od skupnega rezultata stranke.

Vodstvo stranke zato postavi svoje favorite (ponavadi torej samo sebe) v tiste volilne okraje, v katerih posamezni stranki kaže najbolje. Tako recimo celo Janez Janša nikoli ne bi kandidiral v volilnem okraju Zagorje, saj SDS v tem okraju nikoli ni bila niti blizu temu, da bi tam izvolili poslanca. Boruta Pahorja niti s pištolo ne bi prisilili, da se v volilni boj spusti v volilnem okraju Novo mesto I (dolenjsko podeželje), kjer SD vedno dobiva le nekaj odstotkov glasov. Seveda pa je res tudi obratno; določeni kandidati so močan magnet za volilce in stranka ravno zaradi njih lahko v določenem okraju prevesi rezultat v svoj prid. Skratka, ni vse v geografiji, preobrati so vselej možni.

Slovenski volilni sistem je precej zapletena reč. Država je razdeljena na osem volilnih enot. Iz vsake volilne enote je izvoljenih enajst poslancev. Vsaka stranka dobi sorazmerno število mandatov glede na svoj rezultat znotraj

volilne enote. Za en poslanski mandat je potrebnih okrog osem odstotkov glasov znotraj volilne enote – čeprav ta odstotek niha glede na delitev tako imenovanih ostankov glasov.

In kateri kandidati iz strankarske liste so nato izvoljeni? Tisti, ki dobijo večji delež (odstotek) glasov glede na ostale kandidate s strankarske liste. Pojasnimo na primeru SDS z zadnjih volitev. SDS je pred štirimi leti v naši volilni enoti (obsega Belo krajino, Dolenjsko, Posavje in Zasavje) dobila 25 odstotkov glasov, kar ji je prineslo tri poslanske sedeže iz naše volilne enote. V okraju Brežice je bil kandidat sedanji minister Vizjak, ki je na volitvah dosegel 43,31 odstotka glasov. Njegov kandidat v okraju Sevnica je dosegel 29,10 odstotka. Tretje mesto v znotrajstrankarski »tekmi« je dosegel Stane Pajk, ki je v okraju Krško dobil 28,35 odstotka glasov. Ivan Grill je pred štirimi leti dosegel 28,29 odstotka glasov in s tem izgubil tekmo za poslanski sedež – kot vidimo, so ga (tako kot ostale kandidate SDS v 6. volilni enoti) prehiteli demokrati iz Brežic, Sevnice in Krškega. Grill je poslanski mandat dobil šele kasneje – potem ko se je iz državnega zbora v vlado preselil Andrej Vizjak in prepustil mesto četrtouvrščenemu.

SDS:**Vizjak, Pajk, Grill**

Ivan Grill ima tokrat več možnosti za poslansko mesto. Glede na javnomnenjske ankete bo SDS uspel obdržati nekje od 25 do 30 odstotkov glasov. Pričakujemo lahko, da bo SDS tudi tokrat uspel pridobiti torej tri mandate iz te volilne enote. Veliko uslugo je Grillu in ostalim favoritom te stranke naredil Andrej Vizjak, ki tokrat kandidira

tako v Brežicah kot v Sevnici (to sta dva okraja, kjer SDS pobira največje deleže glasov), kar pomeni, da je sprostil mesto za tretje- in četrouvrščenega. Kandidata iz Krškega in Novega mesta I sta si glede na dosedanje trende zelo blizu, vendar bosta v primeru, da SDS ne pogori na teh volitvah, najverjetneje oba pridobila poslanski sedež.

6. volilna enota za SDS sicer ni ravno najbolj ugodno okolje, saj stranka glede na slovensko povprečje dosega nižje rezultate. Leta 2000 je stranka tukaj dobila dobrih 14,23 % glasov, državno povprečje pa je bilo 15,81 odstotka. Pred štirimi leti je bil tukajšnji zaostanek še bolj izrazit, saj je SDS v 6. volilni enoti dobil 24,09 %, medtem ko je na državni ravni dosegel kar 29,08. Stranka največ glasov dobiva na Gorenjskem, Štajerskem in v Ljubljani, najmanj pa seveda v izrazito levo usmerjeni Primorski. Grillovo poslanstvo je pod vprašajem, v kolikor SDS dobi zgolj dva mandata, saj ga v tem primeru lahko prehitijo poslanec Pajk.

Napovedujemo torej, da bo iz vrst SDS v parlament zagotovo prišel Andrej Vizjak, saj kandidira v za SDS najbolj ugodnih okrajih. Ivan Grill in Stane Pajk ima dobre možnosti za izvolitev. Drugi »novomeški« kandidat Silvo Mesojedec skorajda nima možnosti za preboj v parlament.

Zares:**Kek**

Naslednji verjetni »novomeški« poslanec bo prišel iz vrst nove stranke Zares. Tu je napoved sicer precej dvomljiva, saj ta stranka na volitvah nastopa prvič, tako da zgodovinskih primerjav skorajda nimamo. Pa vendar našo napoved utemeljujemo s tem, da je Franci Kek v Novem mestu do sedaj na volitvah vedno dosegal izrazito

boljše rezultate od liste, za katero je nastopil. Pred šestimi leti je na lokalnih volitvah dosegel največ preferenčnih glasov sploh. Še bolj pa je pomenljiv podatek izpred štirih let. Franci Kek je tedaj nastopil za stranko AS, ki se je potem priključila Zares. V Novem mestu je dosegel kar 12,38 %, medtem ko je stranka dobila le 2,97 % in ostala zunaj parlamenta. Če bi prišla v parlament, bi Kek sedaj že bil »novomeški« poslanec. To napoved je seveda treba vzeti z rezervo, saj niti ta stranka niti njeni kandidati (razen Keka) še niso bili preizkušeni na državnoborskih volitvah. Lahko pa skoraj zanesljivo odpišemo možnost, da bi poslanec postal Franc Škufca, kandidat iz 2. volilnega okraja, saj dolensko podeželje tradicionalno ni naklonjeno levim strankam, tako da poslanci praviloma prihajajo iz bolj urbanih okrajev 6. volilne enote. Če že, potem lahko morebitnega poslanca Zares iščemo tudi v Zasavju. Tam sta levica in še posebej (nekdanji) LDS tradicionalno izredno močna, Zares pa večino svojih volilcev pridobiva v tej bazi.

SD:

Han gre verjetno naprej, Zasavci blizu, Muhič uganka

6. volilna enota in še posebej oba novomeška okraja do sedaj nikoli niso bili srečni kraj za stranko Socialnih demokratov. Skupni rezultat te stranke na zadnjih volitvah je bil 10,17 %, v šesti volilni enoti le 7,72. Pred osmimi leti je bilo podobno: stranka je dobila 12,08 odstotka, v šesti volilni enoti je prejela le 8,90 odstotka, medtem ko je bila zmagovita na Primorskem (kar 20,24 %), nadpovprečno pa se je odrezala še v Ljubljani.

Glede na dosedanje volitve lahko torej napovemo, da bo iz te volilne enote iz te strankarske liste prišel kakšen poslanec manj, kot jih bo SD dobil v drugih slovenskih pokrajinah. Če pa bo stranka tudi tukaj prejela tri mandate (rezultat med 22 in 25 odstotki), potem imajo možnosti tudi v Novem mestu.

Skoraj gotovo bo poslanec postal Matjaž Han (okraj Laško). Že pred štirimi leti mu je uspelo za štiri odstotke preseči strankin rezultat. Toda pred osmimi leti je bil SD uspešnejši v okrajih Trbovljah in Hrastnik, tako da ta napoved vendarle ni povsem zanesljiva. Glede na zgodovino volitev bi torej lahko rekli, da dobro kaže tudi kandidatoma v Hrastniku (tam kandidira Soniboj Knežak, podžupan občine Hrastnik) in Trbovljah (Melita Župevc, tiskovna predstavnica SD).

Dolenjska, Posavje in Bela krajina nikoli nista bili priznani do Socialnih demokratov. Novo mesto II, kjer kandidira novomeški župan, je pred štirimi leti med enajstimi okraji zasedlo šele 8. mesto (slabše se je SD odrezal le v okrajih Novo mesto I, Trebnje in Brežice). Je pa element, ki daje upanje v tem, da jim je h kandidaturi uspelo pritegniti župana oziroma županjo, ki lahko – v kolikor volilci ocenjujejo županovanje kot uspešno ali pa vsaj potencialno uspešno – potegnejo za sabo tiste volilce, ki so za njih volili tudi na lokalnih volitvah, in s tem dvigne stranko nad njeno siceršnje rezultate. Prav tako bi morali upoštevati zadnjo terensko raziskavo časnika Delo, kjer so napovedali, da bo 6. volilna enota – v nasprotju z zgodovino volitev – vendarle med uspešnejšimi tudi za SD.

Ali bosta novinca med župani belokranjska županja in novomeški župan tudi uspela, je torej nemogoče napovedati. Veliko je – to velja seveda za vse liste – odvisno tudi od skupnega rezultata te stranke. Prav gotovo pa nikakršnih možnosti za preboj v parlament nima kandidat SD v okraju Novo mesto I Sebastijan Podobnik.

LDS:

Le kdo bo kadar koli premagal Švagana in Jeriča?

Iz Zasavja prihajata tam izjemno priljubljena poslanca in župana LDS Matjaž Švagan in Miran Jerič. Na držav-

nozorskih volitvah skorajda ne glede na to, ali je njuna stranka uspešna ali ne, dobivata blizu ali pa čez 50 odstotkov glasov. Kako bo letos, je težko napovedati, pa vendar je malo verjetno, da bi kdor koli ogrozil njuno prvenstvo. Največje vprašanje je v tem, ali bo stranka iz te volilne enote uspela pridobiti kaj več kot enega poslanca – za to bi bil potreben rezultat okrog 14 odstotkov, volilne napovedi pa kažejo na nižji odstotek.

Stranka je sicer v šesti volilni enoti v primerjavi s svojim rezultatom v ostali Sloveniji vedno uspešna. Leta 2000 je tako stranka tu dobila kar 39,73 odstotka glasov, medtem ko je na državnem ravni dosegla 36,26 odstotka. Za LDS je bila to tedaj najuspešnejša volilna enota sploh. Na zadnjih volitvah leta 2004 sta 6. volilno enoto sicer prehitela obe ljubljanski volilni enoti, vendar je 24,88 odstotka glasov še vedno boljša od državnega povprečja 22,8 odstotka.

Če pogledamo rezultate izpred štirih let, potem je očitno, da bo kandidatura iz katerega koli izmed obeh novomeških okrajev le težko uspešna. Zagorski župan Matjaž Švagan je pred štirimi leti dosegel fantastični rezultat 50,92 odstotkov, le malo »slabši« je bil župan Hrastnika Miran Jerič s 44,65 odstotki. Veliko je seveda odvisno od tega, kako močan je Zares v Zasavju, in ali lahko premeša tamkajšnje volilne karte.

Mira Retelj za izvolitev nima nikakršnih možnosti, saj rezultat v podeželskem okraju za levico nikoli ni bil blesteč. Možnosti, da bi bila izvoljena Vesna Dular, pa so tudi zelo majhne, je pa res, da je Miloš Kovačič pred štirimi leti dobil dobrih 30 odstotkov in le zaradi tega, ker mu je povprečje znižal nastop v podeželskem okraju, ni prišel v državni zbor.

Nova Slovenija:

Če bo, potem bo najverjetneje Marjeta Uhan

Volilne napovedi za Novo Slovenijo, kot je znano, niso ugodne. Mediji ji celo napovedujejo, da bo stranka izpadla iz parlamentarne tekme. No, NSi (kot tudi SLS) ponavadi preseže svoje volilne napovedi. Če bo stranka prišla v parlament in če bo med njenimi poslanci tudi kdo iz šeste volilne enote, potem bo to najverjetneje postala kandidatka iz četrtega volilnega okraja Trebnje in dosedanja poslanka Marjeta Uhan. NSi je namreč pred štirimi leti v naši volilni enoti dobil 8,74 odstotka glasov, v Trebnjem (od tod izvira priljubljeni Lojze Peterle) pa kar 15,69 %. Vendar kandidat iz okraja Novo mesto I ni veliko zaostajal (14,16 %). Toda pred štirimi leti je tu kandidiral župan Dolenjskih Toplic Franci Vovk, medtem ko na letošnjih volitvah nastopa manj znani Bojan Šinkovec. Marija Zupančič glede na dosedanje statistiko v mestnem okraju nima možnosti, da pride v parlament.

SLS:

Sevnica ali Bela krajina

Zadnje volilne napovedi v medijih so izražale pričanje, da se bo v državni zbor uvrstil tudi SLS. Če bo ta tja res prišel, potem bo zelo verjetno dobil tudi poslanca iz šeste volilne enote. Na zadnjih volitvah je stranka tu namreč dosegla najboljši rezultat (10,30 %) med vsemi volilnimi enotami. Rezultat na ravni države je bil le 6,82 %. Zadnja terenska raziskava Dela je sicer, nenavadno, stranki tu pripisali nižji odstotek od državnega povprečja.

Menimo, da nobeden od dveh »novomeških« kandidatov nima možnosti za izvolitev, saj je preminuli župan Kristijan Janc pred štirimi leti v volilnem okraju Sevnica dobil kar 27,6 %, zelo uspešen pa je bil tudi črnomaljski župan Andrej Fabjan, ki je dobil 22,52 odstotka. Tudi 2. volilni okraj se ni odrezal slabo, 13,45 % odstotka, vendar še vedno predaleč, da bi imel Franc Hudoklin možnosti za izvolitev, medtem ko so možnosti škocjanskega

župana Antona Zupeta, ki kandidira v mestnem okraju, pravzaprav nične.

Slovenska nacionalna stranka:

Barovič

Za SNS je značilno, da največ glasov pobira v »štajerskih« volilnih enotah (se pravi v 5. in 7. volilni enoti), medtem ko je šesta volilna enota za stranko povprečna ali le rahlo nadpovprečna. Vendar je v resnici ta volilna enota dokaj podpovprečna, če je ne bi vlekel navzgor okraj Trbovlje, kjer tamkajšnji župan Barovič pobira okrog 30 odstotkov vseh glasov (leta 2004, leta 2000 je vzel 10 odstotkov). Vse kaj drugega kot izvolitev dosedanjega poslanca Baroviča bi bilo presenečenje. Če bo stranka iz te enote slučajno – kar bi bilo sicer veliko presenečenje – dobila še drugega poslanca, pa se bo to zgodilo najverjetneje v Hrastniku ali pa v Laškem, kjer je stranka tudi ponavadi uspešna. Glede na dosedanje zgodovino volitev Sabina Lipar in Donja Hudoklin torej nimata možnosti za izvolitev.

Desus:

Izvoljen bo Žnidaršič

Na volitvah leta 2004 je stranka Desus v 6. volilni enoti dobivala približno tak rezultat, kot je državno povprečje: 4,80 proti 4,04. Izrazito neuspešna je stranka na Gorenjskem (2,54), nadpovprečna pa v obeh štajerskih volilnih enotah in na Primorskem. Podobno je bilo že tudi leta 2000. V naši volilni enoti dosedanje volitve napovedujejo, da bo izvoljen kandidat iz volilnega okraja Trebnje, dosedanjí poslanec Franc Žnidaršič. Pred štirimi leti je namreč dosegel 13,4 odstotka, medtem ko je stranka pobrala le 4,8 %. Blizu, vendar predaleč, so bili v Beli krajini, kjer so dobili 8,08 odstotka. V volilnem okraju Novo mesto I so dobili 3,28 % in v okraju Novo mesto II 2,77 odstotka, tako da napovedujemo, da Nežka Ivanetič in Jože Jazbec zagotovo ne bosta prišla v parlament.

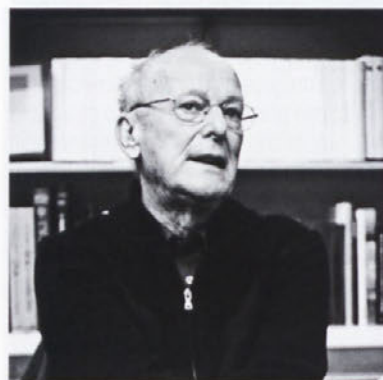
MO! ZAHTEVAMO! ZAHTEVAMO! ZAHTEVAMO! ZAHTEVAMO!

Na ugledne novomeške in dolenjske gospodarstvenike, kulturnike, profesorje, zdravnike in druge javne osebnosti smo naslovili naslednje vprašanje: Kaj s stališča vašega podjetja, zavoda oziroma področja delovanja pričakujete od slovenske države v naslednjem mandatu, ne glede na to, kakšne barve bo prihodnja vlada? Dobili smo dokument, ki pravza-

prav predstavlja skorajda osnutek alternativnega vladnega programa za Novo mesto in Dolenjsko. Z njim bi bilo dobro soočiti prihodnjo vlado in glede na njegovo uresničitev čez štiri leta ocenjevati njeno uspešnost. Tokrat objavljamo prvi del odgovorov, v naslednji številki Parka bomo objavili nadaljevanje.

Prof. dr. Miha Japelj

predsednik DAP

»1. V naslednjem mandatu pričakujem še naprej tako zavzeto in vsestransko pomoč slovenske države pri snovanju in ustanavljanju novih in specifičnih univerzitetnih programov, ki bodo v sinergiji z željami in s programi našega društva Dolenjska akademska pobuda (www.dap.si). Naše društvo povezuje in združuje že prek 110 doktorjev znanosti in drugih vrhunskih izobražencev, ki si prizadevamo, da ustvarimo pogoje za delovanje univerze v našem Novem mestu in v naši širši geografski regiji. Rezultati na področju razvoja visokega in univerzitetnega študija v zadnjih letih so nadvse spodbudni. 2. Univerzitetno in raziskovalno središče (URS, Novo mesto) je oddalo elaborate za akreditacijo štirih fakultet (Fakulteta za informacijske študije, Fakulteta za industrijski inženiring, Fakulteta za upravljanje s podeželjem). Letos je 24. junija Državni zbor Republike Slovenije že sprejel Odlok o ustanovitvi Fakultete za informacijske študije v Novem mestu (Ur. l. RS št. 67/2008). S tem je ustanovljena prva javna fakulteta izven okvira kakšne slovenske univerze in je tudi prva fakulteta v Novem mestu. Fakulteta že letos začneja z izvajanjem svojih študijskih programov. URS intenzivno deluje tudi na aktivnostih pri snovanju Univerzitetnega kampusa (projektna in investicijska dokumentacija, Studentski dom, Znanstveno tehnološki park). 3. Visokošolsko središče je že ustanovilo ob soglasju Sveta RS za visoko šolstvo dva visokošolska za zavoda: Visoko šolo za tehnologije in sisteme (VITES), ki že uspešno deluje leto dni in Visoko šola za zdravstvo. Obstoječa Visoka šola za upravljanje in poslovanje (VŠUP) je pridobila akreditacijo študijskih programov druge stopnje na VŠUP. Akreditiranih je tudi več študijskih programov prve stopnje. 4. Da sklenem: prizadevanja in pomoč slovenske države v prejšnjem mandatu so bila spodbudna za našo širšo regijo. Tudi v prihodnje pričakujem takšno ali pa še večjo podporo.«

Jože Colarič

predsednik uprave Krke, d. d.

»Pričakujem zagotavljanje čim bolj spodbudnega in stabilnega podjetniškega okolja, vključno z ustrežno infrastrukturo. Če sem bolj konkreten: čimprej in tolikokrat obljubljeno izgradnjo dela avtoceste Ljubljana-Obrežje, ki nam bo približala kadre iz ostalih delov Slovenije; enostavnejše in hitrejše pridobivanje nepovratnih sredstev iz evropskih skladov; podporo projektom na področju visokošolskih izobraževanj, ki jih industrija potrebuje; spodbudno davčno politiko, ki bo povečala konkurenčnost slovenskih podjetij in zagotavljala, da se bodo gospodarske aktivnosti v čim večji meri izvajale v Sloveniji, ne pa selile v davčno bolj spodbudna okolja; stabilno in predvidljivo pravno okolje.«

dr. Milena Kramar Zupan

direktorica Zdravstvenega doma Novo mesto

»Naši zdravniki in sestre so tisti, ki pridejo prvi v stik z bolnimi. Zato morajo biti vladne politike na področju zdravstva skrbno pretehtane z vidika nastanka negativnih posledic za bolne. Prav bi bilo, da bi vlada jasno povedala, da cilj nekaterih ukrepov ni zgolj učinkovito delo v zdravstvu, ki ga zagovarjam, temveč gre pri njih v bistvu za poseganje v obstoječe pravice. Pošteno je tako delati pa tudi ljudje bomo hitreje dojemali, da je pomemben del odgovornosti za naše zdravje na nas samih. Ker gre za proces v spreminjanju naših vrednot, je treba več vlagati v preventivo. Za stanje na ravni primarnega zdravstva je odgovorna občina. In ta bi morala v primeru odstopanj od opredelitev na ravni države odgovarjati. Če bi bilo tako, v našem okolju ne bi bile koncesije in v minulih letih podeljene brez jasnih in odgovornih obveznosti. Vsekakor pa zdravstvo ni področje, ki prenese hitre spremembe. Ne zaradi nas, ki delamo v zdravstvu, temveč zaradi tistih, ki prihajajo k nam po pomoč. Gre za zahteven in dolgotrajen proces.«

Borut Rončević

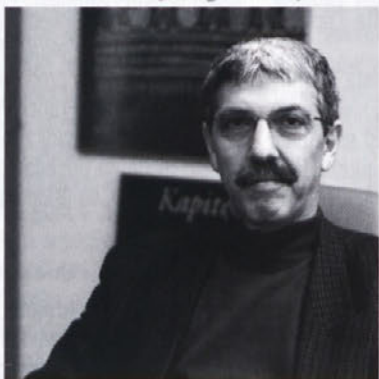
direktor Univerzitetnega in raziskovalnega središča

»Pričakujemo, da se bo nadaljeval proces decentralizacije visokega šolstva. Ob sprejemu že oddanih elaboratov za ustanovitev treh novih fakultet pričakujemo, da bo naslednji državni zbor sprejel tudi odloke, s katerimi bodo te tri fakultete postale državne. V kolikor bo država še naprej podpirala te procese, bo v Novem mestu v naslednjem mandatu ustanovljena četrta državna univerza. Prav tako pričakujemo, da se državne investicije v univerzitetni kampus v Drgančevju ne bodo zaključile s študentskim domom, ampak da bo prišlo do novih. Novo mesto in regija potrebuje vrhunsko raziskovalno in pedagoško infrastrukturo. Če poenostavim: mi bomo svoje delo naredili. Pričakujem, da ga bo tudi država.«

Zdenko Picelj

direktor Dolenjskega muzeja

»Pričakujemo, da se končno uredi sistem plač za zaposlene v kulturi, ker sedaj uveljavljeni novi zakon to še vedno ni uredil in je tudi izredno nepravilno ter nestimulativno; da se arheološko izkopavanje na Kapiteljski njivi na Marofu v Novem mestu uvrsti v nov cikel programa zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zagotavljanju sredstev za nekatere nujne programe Republike Slovenije v kulturi (kulturni tolar), iz katerega je Kapiteljska njiva za novo obdobje 2009-2013 izpadla (kar v praksi pomeni, da bodo lahko zavarovalna arheološka izkopavanja na

tem enem največjih in najpomembnejših srednjeevropskih arheoloških najdišč kljub vsakoletnim izjemnim rezultatom in najdbam prekinjena oz. upočasnjena, kar pomeni, da so najdbe, ki bodo ostale v zemlji, zaradi neprimernih pogojev (kisla zemlja, ilovica in kemikalije od dolgoletnega gnojenja) obsojene na propad.

Z letošnjim letom bo najdišče raziskano nekje od 60- do 70-odstotno, veliko dela pa nas čaka še na restavriranju že izkopanega gradiva, za kar so nujno potrebna dodatna sredstva, ki smo jih do sedaj tudi dobivali iz zgoraj zapisanega zakona oz. programa kulturni tolar; da bi država za kulturne programe in posamezne reprezentativne projekte namenila več sredstev ali vsaj toliko, kolikor jih posamezni zavod za takšen projekt pridobi od donatorjev in sponzorjev; da novomeško gledališče, APT, uvrsti v redni sistem financiranja, tako kot je to že zagotovljeno za druga, recimo jim regijska gledališča po Sloveniji, saj menim, da si tudi Novo mesto zasluži takšno pozornost in odnos od države.«

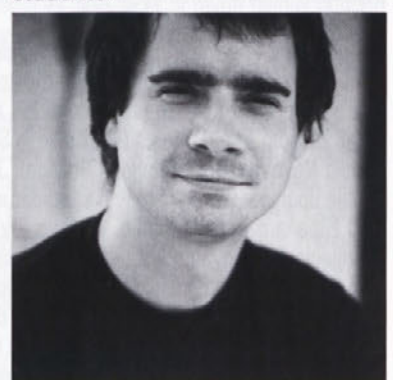
Natalija Petakovič

profesorica slovenščine, ravnateljica Gimnazije Novo mesto

»Pričakujem podporo javnemu šolstvu, ohranitev in strokovno nadgradnjo obstoječega kakovostnega šolskega sistema ter ohranitev šol na demografsko ogroženih območjih.«

Luka Blažič

predsednik Društva novomeških študentov

»Od slovenske države v naslednjem mandatu barvno slep pričakujem: uvedbo primerne davčne in stanovanjske politike za mlade; vnovično obuditev Sveta vlade za študentska vprašanja; institucionalne knjižice kompetenc (osebna listina, večšine, znanja in kompetence iz naslova študentskega dela, dela v NVO ter dodatnih izobraževanj, kot so tečaji, seminarji in krožki); spoznanje, da so študentski klubi gonilna sila pri organizaciji lokalnih kulturnih, športnih, socialnih, izobraževal-

Strankam oziroma kandidatom, ki nastopajo v naši volilni enoti smo postavili naslednje vprašanje: »Kaj bo vaša stranka storila za Novo mesto oziroma Dolenjsko, v kolikor pride v parlament?« Prejeli smo odgovore od večine pomembnejših strank – le redke se niso odzvale – in številne bolj ali manj drzne obljube in napovedi. Stranke so razporejene od največje parlamentarne stranke v dosedanjem mandatu. Poglejmo.

nih, informativnih in nenazadnje družabnih dogodkov.«

Primož Žižek

direktor Zavoda Tovarna ter spletni podjetnik

»1. Menim, da mora prehod v naslednjo stopnjo lokalne samouprave zagotoviti čim višji nivo predstavnosti demokratičnosti in čim bolj populzivno administracijo, ki bo za Dolenjsko in Belo krajino pomenila nov razvojni zagon in samozavest. 2. Menim, da se je potrebno v naslednjem mandatu vprašati, kakšno demokracijo želimo. 3. Primerno razvojno obravnavo Dolenjske, glede na velikanski izvoz, ki ga naša regija ustvarja v strukturi slovenskega gospodarstva. Predvsem je potrebna podpora razvoju storitvenega sektorja, ne tako kot do sedaj, ko so inkubatorji postali nepremičninske agencije, za večino komisij pa so t. i. »mehke« vsebine težko ocenljive. Ob tem da Slovenija zaostaja za razvitim svetom na področju storitvenih dejavnosti proporcionalno gledano za kakšnih 30 % v strukturi BDP. Dolenjska je v tem kontekstu na repu slovenskih regij. 4. Morali bi zahtevati konkretno podporo in razvojna sredstva pri razvoju sodobnih in globalno konkurenčnih inštitutov, kar se mi zdi bolj pomembno od ustanavljanja fakultet kar po tekočem traku. 5. Absolutno je potrebno pričakovati več razvoja prometne infrastrukture; od avtoceste, ki je sramota za celotno državo, pa do ureditve železniškega prometa, ki takšen, kot je sedaj, z vidika Dolenjske bolj kot na začetek 21. stoletja sodi na začetek prejšnjega ... 6. Nujna je liberalizacija kriterijev za pridobivanje evropskih virov, ki so pri nas trenutno preveč restriktivno obravnavani in za velik del podjetniškega sektorja tako rekoč nedostopna; vključno z bolj celovito lokalno podporo malim in srednje velikim podjetjem pri pripravi dokumentacije. (...)«

SDS

Slovenska demokratska stranka

Ivan Grill:

»Slovenija je na pravi poti – Dolenjska tudi. Naša Dolenjska bo postala gospodarsko in univerzitetno središče nacionalnega pomena. Našim otrokom bomo zagotovili možnost kakovostnega in brezplačnega šolanja, mladim možnost zaposlitve po končanem šolanju, starejšim in upokojenim pa socialno varnost ter kakovostno in brezplačno zdravstveno oskrbo. Prepričan sem, da ta cilj lahko dosežemo, zato si bom tudi v naprej prizadeval, da bomo:

- zgradili novo interno bolnišnico v Novem mestu,
- ustanovili dolenjsko univerzo z novimi državnimi fakultetami, ki bodo zagotovile kakovostno in brezplačno šolanje za mlade,
- ohranjali in zagotavljali zdravo in čisto okolje,
- ustvarjali optimalne pogoje za razvoj malega in srednjega podjetništva ter turizma,
- zagotavljali enake možnosti za pospešen razvoj vseh dolenjskih občin in podeželja,
- dokončali izgradnjo avtoceste in nadaljevali z izgradnjo tretje razvojne osi ter obeh novomeških obvoznic,
- razvijali e-družbo in zagotavljali širokopasovni internetni dostop vsem ne glede na status in kraj bivanja, kar pomeni tudi v manjših krajih in podeželju.

Silvo Mesojevec:

»V najkrajšem možnem času je treba dokončati avtocesto. Dela tečejo in upam, da večjih zapletov tu ni pričakovati. V novem mandatu pa je treba opraviti vse aktivnosti za trasiranje in pripravo dokumentov za 3. razvojno os ter dela tudi začeti. Nova cestna povezava bo dala našemu območju nov zagon. Novo mesto pa mora s tem dobiti tako vzhodno kot tudi zahodno varianto obvoznice. Z izgradnjo tretje razvojne osi lahko namreč pričakujemo povečanje prometa mimo Novega mesta. Na državni ravni se bo treba pogovoriti tudi o vojaških objektih v Bršljinu. To je lokacija ob novi zahodni obvoznici. Celotno območje od mirnopedške ceste do Prečne je enkratna lokacija za gospodarsko cono ali celo za novo mestno središče Novega mesta.

Dolenjska pa se sooča z romsko problematiko, ki bo nujno morala doživeti pravo program, ki bo prinesel pozitivne rezultate. Do sedaj v parlamentu ni bilo pravzaprav nikogar, ki bi se temu posvetil in vztrajal na tem. Posamično reševanje

določenih konfliktnih situacij pa je le gašenje trenutnega požara. Sam bom vse sile usmeril, da država končno spozna resnost problema.«

Socialni demokrati

Volilni štab 3. volilnega okraja:

»Alojzij Muhič bo kot neodvisni kandidat na listi Socialnih demokratov v državnem zboru z ostalimi poslanci Socialnih demokratov uresničeval Alternativni vladni program SD. Z njim se Socialni demokrati zavzemamo za naslednje prednostne cilje, ki bodo pomembno izboljšali življenje Novomeščanov in vseh prebivalcev Slovenije.

Konkurenčno gospodarstvo in trajnostni razvoj: Ob vzporednem vzpostavljanju konkurence bomo državo pregledno umaknili iz podjetij v njeni lasti. Okrepili bomo moč neodvisnih institucij nadzora. Spremenjena davčna zakonodaja bo naklonjena investicijam. Modernizirali bomo železniško in informacijsko infrastrukturo ter vzpostavili optično infrastrukturo do vsakega gospodinjstva.

Zdravje in znanje: Zavzemamo se za močno javno zdravstvo in šolstvo. To ne pomeni zavračanje zasebnega, ampak bomo prednostno krepili in delali bolj učinkovite javne sisteme. Želimo šolstvo, ki ne pušča nikogar za seboj. Zdravstvene storitve morajo biti dostopne vsem, ki jih potrebujejo ne glede na njihovo premoženjsko stanje.

Moderna socialna država: Minimalno plačilo bomo dvignili na raven, ki bo zagotavljala pokrivanje minimalnih življenjskih stroškov. Vzpostavili bomo enostavnejši sistem socialnih transferjev.

Učinkovito proti korupciji: Državnim organom bomo za učinkovit pregon in kaznovanje kriminala ter korupcije zagotovili ustrezne strokovne, kadrovske, tehnične in finančne pogoje ter preučili možnost za ustanovitev finančne policije.

Predvsem pa ima Alojzij Muhič v mislih Dolenjsko, ko pravi: »Čas je, da Novo mesto dobi svojega poslanca neposredno na volitvah.« Tako si bo lahko kot Novomeščan tudi v Državnem zboru prizadeval za izgradnjo avtoceste do Bele krajine in obvoznice okoli Novega mesta, za ureditev dolenjskega vodovodnega sistema in za razvoj Novega mesta kot univerzitetnega središča. Dokler v letu 2009 promet ne steče po celotni trasi dolenjske avtoceste, bo bedel tudi nad to problematiko.«

Liberalna demokracija Slovenije

Mira Retelj in Vesna Dular:

»Dolenjski liberalni demokrati in demokratke se bomo v državnem zboru/vladi zavzeli za:

1. Gospodarsko rast. Gospodarstvo je temelj naše družbene blaginje, zato je treba podjetjem zagotoviti spodbudno zakonodajo, poenostaviti upravne postopke, svetovati pri pridobivanju evropskih sredstev in jim tako pomagati pri razvoju.

2. Novomeški cestni obroč na tretji razvojni osi. Novo mesto nujno potrebuje obvoznico okoli mesta. Obvoznica bo mesto razbremenila tranzitnega prometa, kar bo ugodno vplivalo na težavne prometne razmere v mestu.

3. Univerza v Novem mestu. V državnem zboru/vladi se bomo zavzeli za nastanek novih visokošolskih ustanov v Novem mestu in posledični nastanek univerze. Pogoj za našo podporo projektu so kakovostni programi, ki bodo odražali potrebe regije, in kakovostni pedagoški kadri.

4. Poklic za vse nove generacije. Zavzeli se bomo za obvezno srednje šolstvo, tako da bo vsak imel svoj poklic.

5. Programska sredstva za Anton Podbevšek Teater. APT je po našem prepričanju upravičen do financiranja ministrstva za kulturo, enako kot druga slovenska regijska gledališča.

6. Večnamenska športna dvorana in bazen. Podprli bomo izgradnjo nove večnamenske športne dvorane, saj jo Novo mesto že dolgo potrebuje. Spodbudili bomo tudi izgradnjo plavalnega bazena.

7. Vrtci so ogledalo občin. Zavzeli se bomo, da bi država prevzela del odgovornosti za vrtce in občinam zagotovila vire za dvig (zlasti prostorske) kakovosti v vrtcih.

8. Boljša zdravstvena oskrba. Zavzeli se bomo za sprejetje mreže izvajalcev zdravstvene dejavnosti na primarni in sekundarni ravni ter tako zagotovili ustrezno kadrovsko pokritost z zdravniki. Posledično se bo zaradi tega skrajšal čakalni čas. Prizadevali si bomo za sodobno tehnično opremljenost zdravstvenih ustanov. Spodbudili bomo gradnjo nove stavbe za interni oddelek in urgenco ter širitev programa podaljšane bolnišnične zdravljenja.

9. Medgeneracijska solidarnost. V regiji potrebujemo več postelj v domovih za starejše, zato bomo spodbudili investiranje vanje, hkrati pa načrtujemo ureditev sistema oskrbe na domu z uvedbo družinskih pomočnikov, da bi lahko naši starejši občani, ki imajo to možnost in željo, ostali doma.«

Nova Slovenija - Krščansko ljudska stranka

Bojan Šinkovec:

»Kot predstavnik v 2. volilnem okraju bi se v imenu NSi zavzemal za dve ali tri prioritete oz. potencialne, ki jih ima Dolenjska: gospodarstvo, kmetijstvo in turizem. Spadamo med močnejše gospodarsko razvite regije, vseeno menim, da potrebujemo več razvojnih spodbud države ali Evropske unije. Še vedno imamo relativno malo podjetij, ki bi proizvajali izdelke ali storitve z visoko dodano vrednostjo. To bi lahko izboljšali z več razpoložljivega razvojnega in tehničnega kadra, ki ga na našem območju primanjkuje tudi zato, ker nimamo primerne izobraževalne ustanove z ustreznimi visokošolskimi in univerzitetnimi programi. Torej bi se zavzemal za čim hitrejšo vzpostavitev visokošolskega središča s primerno infrastrukturo in kadri. Med ostalimi bi se zavzemal za materialne spodbude in strokovno vodenje na področju razvoja malih kmetov in pridelovalcev, ki bi vzajemno s primerno turistično ponudbo lahko tvorili uspešen gospodarski subjekt v naši regiji. Vse to pa zahteva tudi ostale nujne naložbe, ki bi jih podpiral; v cestno in komunalno infrastrukturo ter čisto in urejeno, ekološko okolje.«

Marija Zupančič:

»Kot poslanka iz Novega mesta oz. Dolenjske v mandatu 2008-2012 bom:

- spodbujala vodstvo novomeških fakultet k prizadevanjem za zaposlovanje najboljših profesorjev, da bo naša univerza slovela po kakovostnih strokovnjakih in ne po številu študentov;
- končujemo izgradnjo avtocestnega križa, zato se bom zavzemala za posodobitev železnice - tako tirov kot vlakov. Zavedam se, da bo prednost imel žel. tir od Kopra do Avstrije in Madžarske, vendar sem prepričana, da bo potekala posodobitev na več krajih istočasno, zato moramo poslanci iz naše regije dopovedati v Ljubljani, da Dolenjska in Bela krajina morata imeti prednost pred drugimi regijami, saj po Sloveniji že vozijo novi vlaki, v Novo mesto pa taki ne pripeljejo. Zakaj? Ker smo preveč potrepljivi.
- Novomeščani nujno potrebujemo tudi posodobitev bolnišničnih oddelkov, internu kliniko in nujno pomoč.

V kolikor bom dobila priložnost zastopati Novomeščane oz. Dolenjce v državnem zboru, se bo slišal glas Dolenjske v Ljubljani.«

Slovenska ljudska stranka

Anton Zupet:

»Zavzemal se bom:

Za enakovreden položaj drugim regijam Slovenije nujno potrebujemo razpoznavno regijsko univerzo z ustreznim univerzitetnim (mednarodnim) kampusom. To je poslovna priložnost in prednost regije z možnostjo črpanja evropskih sredstev na podlagi dobrih projektov. Potrebujemo visoko izobražene ljudi in dober sistem lastnega znanja.

Gospodarsko središče Dolenjske spada med 9 gospodarskih središč Slovenije in naj bi bilo zgrajeno do l. 2012. Ministrstvo za gospodarstvo namerava sofinancirati samo podprojekte gospodarske narave, ostale naj bi ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. To še ni postavilo meril in kriterijev za sofinanciranje, s tem pa onemogoča pridobivanje zasebnega kapitala.

Pri gradnji in umestitvi tretje razvojne osi ter novomeške obvoznice se ne smejo ponoviti problemi, kot pri AC od Trebnjega do Mirne Peči. Skrajni čas je tudi za posodobitev zastarele železniške infrastrukture.

Na področju komunalne infrastrukture v regiji že potekajo zahtevni projekti za oskrbo prebivalstva s čisto pitno vodo, ki je možna le ob skrbnem ravnanju z našimi odpadnimi vodami. Standarde Evrope moramo izpolniti do l. 2015.

Pri urejanju romske problematike moramo takoj zagotoviti zagonska sredstva za že ustanovljeni Romski zaposlitveni center (RZC) in uveljaviti program, izdelan v strokovni skupini za poselitvene možnosti Romov. Legalno zaposlovanje in bivanje Romov sta osnovna pogoja za ureditev razmer in preprečujeta nadaljnje zlorabe različnih ekonomsko-političnih lobijev na tem področju.

Zavzemal se bom, da Novo mesto in s tem regija dobita ustrezno in sodobno bolnišnico oz. regijski klinični center.

Razvoj kmetijstva vidim v krepitvi kmetij, ki bodo pridelovale ekološko, zdravo hrano ter ohranjale podeželje kot kakovosten življenjski prostor, s čistim zrakom in z neoporečno podtalnico. Sem za povečanje subvencij v ekološko kmetijstvo in promocijo podeželja z raznimi dopolnilnimi dejavnostmi skozi turizem.

Država naj omogoči mladim poceni in kakovostno izobraževanje ter hitro in redno zaposlovanje, mladim družinam pa poceni najem stanovanja. Podpiram brezplačnost vrta in ustvarjanje pogojev, v katerih bo poskrbljeno za dobro počutje starejših.

Zavzemal se bom za tak volilni sistem, ki bo zagotavljal, da bo imela Dolenjska na območju 2. in 3. volilnega okraja v parlamentu vsaj 3 poslance.«

Zares - nova politika

Franci Škufca:

»Za stranko Zares - nova politika sem se odločil, ker ima jasen in konkreten program za prihodnost. Naš program Zares pripravljeni na izzive - za nov razvojni dogovor, za novo politiko si lahko ogledate na spletni strani www.zares.si.

Kot kandidat, ki prihajam s podeželja, se bom predvsem zavzemal, da bo tudi podeželje dobilo tisti del pogače, ki si ga zasluži. Želim si, da bi čimprej končali pomembne infrastrukturne projekte (vodovodi, dokončanje avtoceste in začetek gradnje 3. razvojne osi). Še posebej se bom zavzel za učinkovito črpanje evropskih sredstev, za spodbujanje inovacijskega okolja, turizma in kmetijstva. Zavzel se bom tudi, da bodo starejši na podeželju bili deležni enakovredne oskrbe, kljub temu da imajo nizke prejemke.

Kot glavni cilj si pa moramo vsi zadati, poslanci pa še posebej, da se preneha padanje življenjskega standarda. Podatek, da je realna plača v EU najbolj padla ravno v Sloveniji (za 3,5%), je zelo zaskrbljujoč in je znak, da potrebujemo v Sloveniji spremembe za vse državljane in ne samo za posamezne izbranec.«

Franci Kek:

»Trditev - »Če bom izvoljen, bomo jaz in naša stranka za naš kraj naredili ...« je neumestna. Vsaka stranka ima 88 kandidatov in v istem trenutku vsak od njih razlaga, kako bo kaj naredil za svoj Ormož pa Tolmin in tako naprej.

1. Le pripadniki vseh političnih opcij skupaj, ki delujemo v naši regiji, lahko zagotovimo Dolenjski najmanj enakopraven položaj na nacionalni ravni.

2. Enakopraven položaj in kakovostne zdravstvene storitve je treba zagotoviti vsem in ne le tistim, ki jih lahko plačajo.

3. Stranka Zares bo zagotovila dejansko brezplačno šolanje in ne, da morajo otroci zbirati za socialno šibkejšega sošolca finančna sredstva, da gre lahko tudi on na šolanje v naravi.

4. Romska problematiko je treba rešiti s takojšnjo zaustavitvijo nelegalnega priseljavanja in dolgoročno z izobraževanjem. V ta namen je treba takoj spremeniti zakon o učnih pomočnikih. Ti so izrednega pomena, saj razbremenijo učitelje in delujejo v naselju. Žal jih je iz leta v leto manj, ker nimajo urejenega statusa, saj delujejo prek javnih del.«

Demokratična stranka upokoencev

Jože Jazbec:

»Komentar obstoječega stanja: Slovenija se dogaja samo na relaciji MB,CE, LJ, KP. Kdo prodaja in kupuje Slovenijo? Pojem Dolenjska se kot statistični pojem zmanjčuje v JV Slovenija. Iz Novega mesta se je v zadnjih letih preselila uprava Mercatorja, Pošte, Telekomu in morda še kakšna uprava. Aktualna politika pa nič. V Novem mestu stojijo vsi projekti; priključek Bučna vas, križišče v Žabji vasi, nebotičnik, avtobusna postaja, obvoznica okoli mesta, kompleks Windišar, Sokolski dom. In končno bi lahko začeli razmišljati o gradnji novega Novega mesta, ne pa da na najboljših njivah gradimo neke bloke brez sistema. Primerna lokacija bi lahko bila na Grabnu in na to lokacijo bi postavili ko začetni projekt Univerzo. Kje so evropska sredstva?

Dolenjska tako rekoč nima poslanca oz. osebe, ki bi v Ljubljani kot avtoriteta nekaj pomenil. Poslanci velikih strank so kot vojaki, ki kimajo in glasujejo po navodilih svojega vodje. Od takega poslance nimamo občani nič. Novo mesto oz. II. in III. volilni okraj ne bo nikoli dobil poslance zaradi nesorazmerja z drugimi okraji v naši volilni enoti po številu volilcev.

V mestu ni intelektualnega naboja, ni pravih prioritet, ni znanja za današnji čas. Novo mesto se obnaša kot kakšna KS, ne pa kot politično in gospodarsko središče Dolenjske. Žalostno je, da se od Dolenjske hočejo odcepiti vsi (Kočevje, Bela krajina...). To nam veliko pove o času, ki smo ga izgubili v zadnjih 16 letih. In kaj bi jaz naredil, če bi imel priložnost vplivati na spremembe? S pomočjo vodilnih gospodarstvenikov iz naše regije bi naredil terminski plan in angažiral vso pamet našega okolja in s pomočjo politične podpore strank, ki bodo dobile v našem okolju dovolj veliko podporo, uresničil večino teh prioritet, ki sedaj že nekaj let stojijo.

Upokojenci bi znali s svojo modrostjo, izkušnjami in poznavanjem problematike stvari obrniti na bolje.«

Lipa

Aleš Hočevar:

»Tako recimo na področju malega gospodarstva, kjer ima stranka že pripravljen osnutek, s katerim bomo predlagali, da bi davek na dobiček izvzeli iz pristojnosti vlade in ga dodelili lokalnim skupnostim, ki bodo lahko same določale, ali ga obračunavajo ali ne. Obrtniki in mala podjetja prvo leto svojega poslovanja ne bi plačevali davka. Obrtniki in mala podjetja, ki zaidejo v finančne težave (in poslujejo

Nadaljevanje na strani 15

NLB ŠTR, ponudba za študente in polnoletne dijake

Velik razhaj.

NLB ŠTR,
ponudba za študente in polnoletne dijake
NLB Študentski račun in plačilne kartice
NLB Klik in NLB Moba
Varčevanja z ugodnimi obrestnimi merami
Krediti z ugodnimi obrestnimi merami in stroški
NLB Informativni center mladih in presenečenja

Za študente 3. in višjih letnikov
Višji limiti na osebem računu in plačilni kartici
Višji znesek NLB Študentskega kredita
Po koncu študija pa NLB Paket diplomanta

**Nagradna igra in posebne ugodnosti do
31. oktobra 2008! Poglejte na www.nlb.si/mladi**

NLB

www.nlb.si/studenti

Šolski center Novo mesto
Višja strokovna šola
Šegova ulica 112, 8000 Novo mesto

Študijsko leto 2008/2009

Postani inženir/inženirka

Prenovljeni študijski programi

Vpis do 1. oktobra

Informacije: 07/39 32182
vss.nm@guest.arnes.si

Šola s tradicijo

- ▶ **STROJNIŠTVO**
redni, izredni, študij na daljavo
- ▶ **VARSTVO OKOLJA IN KOMUNALA**
redni, izredni, študij na daljavo
- ▶ **ELEKTRONIKA**
redni, izredni, študij na daljavo
- ▶ **LOGISTIČNO INŽENIRSTVO**
izredni, študij na daljavo

**Marija
Zupančič**

nsi.si/marijazupanic

Naslednji korak: **N.Si**
še boljša Slovenija

NOVA SLOVENIJA
ZA NOVO OBDOBJE 2008-2012

Spoštovani,

vsakdanost nas nenehno postavlja pred dejstva, na katera lahko odgovorimo z različnimi pristopi. Dnevne ponudbe, s katerimi se soočamo, nam ponujajo pisano paleto izzivov, negotovosti, strahu, vprašanj, odgovorov in vseh mogočih razlogov za črnogledost ali pa veder pogled v prihodnost. Verjamem, da si vsi skupaj želimo prav slednjega, veder pogled v prihodnost. V kolikor izhajamo iz trenutne situacije, lahko ugotovimo, da so bile v obdobju 2004-2008 narejene dobre podlage za dobro delo v dobrobit vseh v obdobju 2008-2012.

Prepričanje in izbira sta prepuščena vsakemu posebej, Nova Slovenija pa želi biti odprti za vsakogar, ki želi s svojim konstruktivnim pristopom naretiti nekaj za družbo. Gledanje na družbo kot celoto bo tudi v bodoče ostala naša prednostna naloga. To smo kot Nova Slovenija že dokazali z vodenjem Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Ministrstva za finance, Ministrstva za pravosodje ter Ministrstva za visokošolstvo, znanost in tehnologijo.

Spoštovani, ko se bomo na pragu jeseni ponovno odločali o naši nadaljnji štiriletni poti želim, da bi si

izbrali nekaj zase. Nekaj, kar vam bo v zadovoljstvo in veselje v prihajajočih letih.

Novo mesto mora postati univerzitetno mesto, kar bo prineslo v mesto mladostno razigranost in zagnanost ter z izobrazbo, ki jo bo narekovalo potreba v gospodarstvu, tudi potreben še boljši gospodarski razvoj. Močno gospodarstvo pa bo omogočilo tudi večje plače, več sredstev za stanovanjsko izgradnjo, izgradnjo vrtcev, domov za starostnike (ki se bodo lahko odločali tudi za le dnevno bivanje v varnem domu, preostanek dneva pa preživeli v krogu svojih ljubljanih), za zdravstvo in za boljše pokojnine.

Večjo konkurenčnost gospodarstva izboljšajo tudi cestne in železniške povezave, zato moramo doseči, da se bo takoimenovana „tretja razvojna os“ pričela graditi v Belikrajini in mimo Novega mesta proti Štajerski in Koroški. Čas je tudi za posodobitev železnice. Naše gospodarstvo potrebuje tudi hitri prevoz po železnici, ljudje pa manj onesnaženo okolje, zato spravimo tovornjake na tere.

Novo mesto je bilo do sedaj brez poslanca v Državnem zboru, tudi zato prihaja k nam razvoj in boljši življenjski standard pozneje kot v ostale dele države. Volilke in volilci stopimo skupaj in izvolimo poslanko v DZ za obdobje 2008-2012.

Sedaj je na vrsti tisti instrument, s katerim bo jasno izražena volja in na tak način podeljena obveza nekemu, da bo v vašem imenu uresničeval načrte za boljšo Slovenijo, predvsem pa podjetno, varno in deželo vrednot. Želim vam veliko zadovoljstva in veselja v prihodnjih štirih letih zato, odločite se za: **še boljšo Slovenijo** in **21. septembra 2008 glasujte za Nsi in Marijo Zupančič**, obkrožite številko 10.

OBLJUBLJAMO! OBLJUBLJAMO! OBLJUBLJAMO! OBLJUBLJAMO!

vsaj 3 leta in imajo najmanj 3 zaposlene), bi bili upravičeni do določenih nepovratnih sredstev občine, v kateri imajo sedež.

Zelo pomemben je projekt enakih pravic v zdravstvu, šolstvu in sodstvu ne glede na socialni položaj, kar se v zadnjem času spreminja.

Eden prednostnih projektov je tudi tretja razvojna os, ki bi po mojem mnenju morala potekati skozi Mirensko dolino mimo Novega mesta v Belo krajino. Za dokončanje avtocestnega križa se ne bojim, zato ga na tem mestu ne bi izpostavljal, bi pa lahko intenzivnost dokončanja obvoznice okoli Novega mesta pospešili.

Izredno pomembno je, da začnemo z dejanskim zmanjševanjem onesnaževanja ozračja, zemlje in vode, kot tudi zmanjšanja zvočnega in svetlobnega onesnaževanja.

Drugi problem je promet v mestnem jedru. Mnenja sem, da velik del prometa nastane tudi zaradi slabih avtobusnih povezav iz okoliških predelov v mesto.

Torej redne avtobusne povezave.

Večja uporaba obnovljivih virov. V zadnjem času se je uporaba kurilnega olja preveč razbohotila. Morda bi bilo treba dodati kakšen odstotek tudi na račun takse za onesnaževanje okolja. V tem primeru bi več uporabnikov prešlo vsaj na ogrevanje z lesno maso.

Država bi lahko za vse te projekte namenila dodatna sredstva. V nasprotnem primeru bomo morali plačevati kazni za nezmanjšan vpliv na okolje.

Intenzivnejša izgradnja čistilnih naprav.«

Stranka slovenskega naroda

Miha Majc, SSN, MO Ljubljana:

»Prioriteta za razvoj Dolenjske in Bele krajine je tretja razvojna os, ki naj bo zgrajena čimprej, z začetkom gradnje v Beli krajini, ob predpostavki, da se doseže dogovor o trasi ceste. Bojimo se, da se ne bi ponovila izkušnja iz Trebnjega, ko so zasebni interesi zavlekli izgradnjo avtoceste za eno leto. Prav tako bo potrebno obnoviti ostale ceste, saj te niso bile ustrezno vzdrževane na račun izgradnje avtoceste.

Ohranitev slovenskega naroda z ukrepi za povečanje števila rojstev.

Izgradnja zahodne in vzhodne obvoznice okoli Novega mesta z odprtjem novih gospodarskih con za spodbujanje podjetništva.

Z ustrezno gospodarsko politiko povečati dotok čistih gospodarskih investicij, obenem pa omejiti pretiran dotok tuje delovne sile, kar bo dvignilo plače.

Posodobitev železniškega omrežja, saj ni dopustno, da vlak iz Ljubljane do Črnomlja za 105 km porabi skoraj tri ure.

Dostopnost do optičnega omrežja in interneta v vsakem gospodinjstvu.

Izboljšanje vodooskrbe in s tem čistejše pitne vode, varstva okolja ter ohranjanja kmetijskih obdelovalnih površin, tudi z vidika ureditve varnosti pred poplavami, tako naselij, kot kmetijskih zemljišč, izvesti dodatne ukrepe za ohranitev slovenske regijske kulturne dediščine.

Na letališču Cerklje ustanoviti ustrezno opremljeno letalsko službo za zaščito proti toči.

Nadaljevati z ustanavljanjem dolenske univerze.

Izboljšati in posodobiti bolnišnične zmogljivosti.

Sprejeti učinkovite ukrepe za rešitev romske problematike na Dolenjskem in zagotovitev enakosti pred zakonom, za kar bo treba reformirati predvsem lokalno policijo, svoje pa morajo prispevati še tožilstvo in sodišča.

Skratka ustvariti najuspešnejšo regijo v Sloveniji, primerljivo z regijami v najrazvitejših evropskih državah, tako v pravnem, gospodarskem, ekološkem kot tudi v socialnem smislu, kar enostavno pomeni - življenje v regiji narediti boljše.«

Milan Samide:

»Ničesar ni moč narediti, v kolikor ni urejena zakonodaja tako, da spodbuja ekološko naravnost projektov. Danes bi kandidati za državni zbor vsi po vrsti nekaj obljubljali, a se ne zavedajo niti tega, da nimajo zdrave osnove, na katerih bi te obljube izpolnili, zato je treba začeti urejati stvari od vrha po naslednjem vrstnem redu.

Spoštovanje Ustave RS in obstoječih zakonov; skladnost zakonov z Ustavo RS, uvedba finančne policije, neodvisnega sodstva, neodvisne policije in vojske ter večjo veljavo državljanov pri urejanju družbe.

Ko bomo dosegli urejenost na zgornjih področjih, se bomo posvetili:

- sonaravnemu razvoju, zeleni davčni politiki, etični ekonomiji;
- enakim možnostim in novi stanovanjski politiki;
- skrbi za mlade, brezposelne in upokojence;
- zaščiti naravnega okolja in naravnih virov;
- pravico do narodne, kulturne in verske raznolikosti.

Zgoraj navedeno je osnova, na kateri bi lahko gradili in tudi odgovorili na vaše vprašanje brez fige v žepu!

Ni samo tretja razvojna os nujna, pač pa je tu še vrsta drugih stvari, ki so še kako aktualne, saj se tičejo kakovosti življenja občanov in občanek tega kraja (cenejša stanovanja, zaposlitve za nedo-

ločen čas, večja veljava civilne družbe, posodobitev komunalne infrastrukture, super-nadzor nad izvajanjem projektov, transparentnost, povezava turističnih destinacij z kolesarskimi stezami, zahtevati odgovornost za slabo izvedene projekte.«

Franci Kek v mestnem jedru živi. Kako bo kot poslanec pomagal mestu pod cerkvijo svetega Nikolaja?

Ali smemo, glede na to, da se Borut Pahor pojavlja na avtobusnih postajališčih, sklepati, da bo kot novi premier dal kaj več za javni promet v državi?

Park sprašuje, kandidati gledajo:

Tekst in foto: Tomaž Levičar

Bo to akcija za Novo mesto?

Bo internet z Ivanom Grillom kot vnovičnim poslancem prišel v vse pore slovenske družbe?

Igrišča na Loki: Nevaren nogomet

Tekst in foto Tomaž Levičar

Pred tedni so mediji sporočili, da je nekje v Sloveniji na igrišču na otroka padel gol, ki ni bil ustrezno pritrjen. Otrok je umrl. Ob taki novici se poleg vsega ostalega lahko nekdo vpraša tudi, kako pa je s tovrstnimi ureditvami na igriščih v Novem mestu. Na igriščih na Loki, denimo, ni prav nič bolje. V eno smer porušenje golov sicer preprečujejo vrvi, s katerimi sta gola šušmarsko privezana na ograjo za njima, toda v drugo smer se gol lahko poruši in morda ob spletu nesrečnih okoliščin celo na nekoga zruši. Kdo bo v takem primeru odgovarjal, pa najbrž vsaj v tem primeru ni težko uganiti. Vprašanje je le, kak smisel ima taka odgovornost v primeru hujših poškodb otrok.

Na vratih: Kanta pred svobodo

Navada je, da v planinah obiskovalci ne odlagajo smeti, ampak jih pridno s sabo odnesejo v dolino. Novomeško mestno jedro morda ni kak planinski raj, je pa vseeno moč ta prostor razdeliti na predele, kamor morda sodi kak smetnjak, ter na predele, kjer se jim je bolje izogniti. Med zadnje zagotovo spadajo spominske, reprezentančne ureditve, kakršna je denimo

Na vratih, ki je nastala po vojni pod taktiko arhitekta Marjana Mušiča. A nepremišljen um je uspel tja prav pred osrednji, dominantni spomenik namestiti košek za smeti, ki, ko je poln smeti, a tudi ko je prazen, prav pošteno kazi pogled na spomenik in okolico. Namesto da bi zasadil kak cvetoč grmič.

Cerkev sv. Nikolaja: Z Bogom so si delile nebo

Pretresljiv je pogled na vsakršno smrt. Morda še nekoliko bolj pretresljiv je pogled na smrt, ki jo namerno povzroči človek. Tudi če jo povzroči živali. Tak pretresljiv prizor nudi okenska odprtina v stolpu nad vhodnimi vrati v cerkev škofijske cerkve

svetega Nikolaja. Dva mrtva goloba ob jajcih, iz katerih bi se verjetno izvalili mladi golobčki. A ostre žičnate ograde na oknu so očitno na prav nič blag način vzele celo družino golobčkov, ki so pogosto simbol romantične ljubezni.

Zarja neobzirnosti

Včasih se zdi, da v mestnem jedru lahko vsakdo kamor koli nabije kar koli želi. Naj si gre za oglasne table, reklamne panoje, plakate ali kaj drugega. Novejši med takimi grehi je storjen tako rekoč prek občinskega podjetja Zarja. Ta se je odločila obiskovalce mestnega jedra seznanjati s

svojo nepremičninsko ponudbo. Oglasno vitrino so zatorej namestili na slepo pročelje hiše na Rozmanovi ulici. Konkretno pročelje je že itak nevredno prostora mestnega jedra, a problemov pač ne gre gramaditi, ampak jih velja odpravljati.

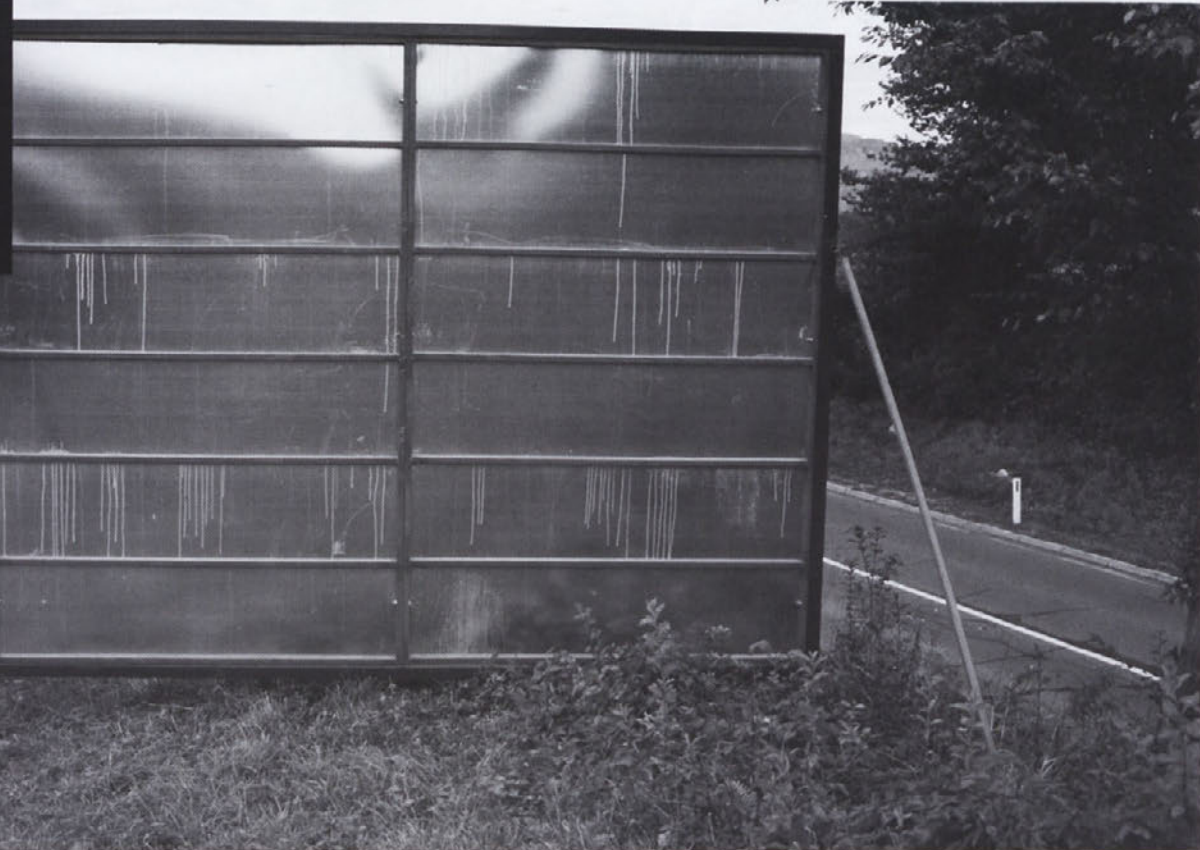
V pričakovanju volitev

Novo – mesto, ki se ga ne da zaobiti

Naslednji vladni mandat bo odločilen predvsem za tri velike novomeške teme: univerza v Drgančevju, območje vojašnice v Bršljinu ter urejanje romskih naselij.

Mitja Simič, foto Boštjan Pucelj

Politika vsekakor vpliva na naše življenje in naše delovanje. Pogosto celo preveč. Pred volitvami običajno začnemo bolj poudarjeno razmišljati, kaj nas v tej družbi moti in s čim smo morda celo zadovoljni. Izid letošnjih volitev bo v vsakem primeru zaznamoval družbena dogajanja pri nas v naslednjih nekaj letih. Vprašanje pa je, če si od teh volitev lahko obetamo kaj bistveno novega na področju prostorskega urejanja, kulturne podobe in prepoznavnosti Novega mesta.

Urejanje prostora je na prvi pogled dokaj nepolitična tema, vendar temu še zdaleč ni tako. Kako si sicer razlagati dejstvo, da si vsaka politična opcija spiše svojo prostorsko zakonodajo, pa čeprav bi moralo biti vsakomur, ki se ukvarja s prostorom, jasno, da se s spremembami zakonodaje na vsaka štiri leta ne da narediti velikih zasukov na bolje, ampak zgolj veliko zmedo (mogoče je to tudi namen?). Prestižna politična tema so tudi avtoceste, razni koridorji in razvojne osi, ki lahko bistveno vplivajo na prihodnji razvoj posameznih predelov Slovenije.

Novo mesto ima v prostorski in gospodarski strukturi Slovenije to srečo, da ga enostavno ni mogoče popolnoma zaobiti, pa naj bo državna oblast še tako centralizirana in hkrati lokalna oblast še tako zanikrna. Vse kaže, da se tega zavedamo, saj sodeluje Novo mesto pri rezanju državne pogače dejansko dosti manj aktivno kot podobna mesta v Sloveniji. Ob primerni podpori v slovenskem političnem vrhu bi tudi na videz samoumevne zadeve potekale še bistveno hitreje in tudi bolje.

V času, ko je avtocesta mimo Novega mesta že zgrajena, je najaktualnejša politična tema na prostorskem in gospodarskem področju prav gotovo t. i. tretja razvojna os, ki je bila na konceptualni ravni predvidena že v strategiji prostorskega razvoja Slovenije iz leta 2004 (pod Ropovo vlado) in predstavlja eno redkih vsebin te strategije, s katero se je sedanja vlada dejansko aktivno ukvarjala. Z novo razvojno prometno osjo naj bi se povezala regionalna središča v Avstriji, Sloveniji in na Hrvaškem, to pa bo omogočalo navezovanje vseh regij na tej osi na glavne evropske prometne smeri. Namen projekta naj bi bil prihodnji razvoj regij, ki so sedaj slabo povezane z glavnimi prometnimi tokovi (npr. Koroška, Savinjska, Zasavje,

Bela krajina). Spet vidimo, da ta os Novega mesta skorajda ne more zgrešiti, od politične moči in modrosti pa je odvisno, koliko koristi bo lahko mesto dejansko imelo od tega projekta, saj sama cesta še ne pomeni nujno tudi napredka. Tu je bistveno, kako bo lokalna oblast znala povezati interese mesta z interesi državne politike. V tem smislu je izid državnoborskih volitev pomemben.

Za našo državo radi rečemo, da je zelo centralizirana in da vse pomembne odločitve prihajajo od zgoraj. Do neke mere je to seveda nujno, saj mora država delovati po enotnem pravnem redu, ki velja za vse državljane. Pri urejanju prostora na lokalni ravni pa država že sedaj omogoča lokalnim skupnostim razmeroma veliko svobode in pristojnosti. Država v prostoru načeloma skrbi le za večje državne infrastrukturne posege ter seveda za zakonske mehanizme urejanja prostora. Vse ostalo je praktično v rokah lokalnih oblasti. Nobena državna oblast pa ne bo kar sama od sebe urejala stvari, ki bi jih morala urediti lokalna skupnost oz. občina.

Tako od volitev ne moremo pričakovati, da bosta novi državni zbor in nova vlada (ne glede na prevladujočo barvo) lahko kaj bistveno prispevala na primer k rešitvi problematike nove gradnje na Novem trgu ali k prenovi mestnega jedra. Prav tako verjetno ni pričakovati, da bi država bistveno posegla v reševanje razpadajočih kulturnih spomenikov, kot sta Narodni dom (lastnik Mestna občina Novo mesto) in grad Grm (lastnik Grad Grm, d. o. o.), saj še tistih v svoji lasti ne obvladuje (npr. grad Hmeljnik). Gradu Grm zaradi rušenja ometov v notranjosti in zunanosti grozi celo zaprtje, pa čeprav bi bili s tem na cesti dve državni ustanovi (območna enota arhiva in območna enota ZVKD), ki pa očitno nimata nobene politične teže. Prav tako ni pričakovati bistvenih vplivov na gradnjo novih obrtno storitvenih con, kakršno na primer načrtujejo in že tudi izvajajo ob priključku na avtocesto v Mačkocvu, kjer je iniciativa prepuščena predvsem kapitalu in razmeram na trgu. Za uspešne gospodarske družbe, kot so Krka, Revoz in Adria, pa itak velja, da je bolje, da se državna oblast čim manj vpleta v njihovo delovanje.

Vendarle pa ostajajo prostorske teme, pri katerih so odločitve državnih organov lahko odločilne. Tu gre

predvsem za delovanje in morebitno širjenje ustanov pod okriljem države s področja šolstva, zdravstva, vojske, policije itd. Trenutno najbolj aktualna tema v Novem mestu, ki je močno odvisna od državne naklonjenosti, je načrtovanje univerze ter posledično usoda načrtovanega univerzitetnega kampusa v Drgančevju. Ker se na izgradnjo kampusa veže urbanistična ureditev celotnega predela mesta, posredno pa so vplivi lahko še veliko večji (novi kadri, več mladih pa pomeni tudi večje potrebe po rekreaciji, športu, prireditvah in zabavi itd.), je izid tega vprašanja za nadaljnji razvoj mesta vitalnega pomena. Zato je zelo pomembno, kakšno komunikacijo bodo pristojne lokalne ustanove (Univerzitetno in raziskovalno središče in mestna občina) uspele vzpostavili s pristojnimi državnimi organi in kakšen bo odnos zadnjih do tega projekta po volitvah.

Druga takšna aktualna tema je razmeroma veliko območje vojašnice v Bršljinu, kjer se razmišlja o širitvi proizvodno gospodarske cone, ki je opredeljena v Občinskem prostorskem načrtu (OPN). Ta bi občini vsekakor prinašala več koristi kot vojašnica, vendar pa je to trši oreh, ki je odvisen predvsem od strateških odločitev vojske.

Tema, ki bi zahtevala bistveno večjo aktivnost države in njenih organov, pa je prav gotovo problematika romskih naselij in romska problematika nasploh. Ta je sedaj praktično v celoti na plečih lokalnih skupnosti, katerih ukrepi pa brez celovitih sistemskih rešitev ne morejo biti dovolj učinkoviti.

Z novimi volitvami na področju prostorskega urejanja, kulturne podobe in prepoznavnosti Novega mesta torej nikakor ne moremo pričakovati trenutnega odrešenja. Če si za konec malce sposedimo Kardelja, lahko rečemo, da nam urejenega Novega mesta ne moreta zagotoviti niti Janša niti Pahor, ampak se bomo za to morali potruditi predvsem Novomeščani. Vseeno pa pojdite na volitve.

Otroška in športna igrišča v dolenski prestolnici

Otroci – zadnja skrb mestnih načrtovalcev

Tekst in foto Tomaž Levičar

V naši občini župan žal ni tako spreten in gospodaren, da bi financiranje urejanja igrišč, pa še marsičesa drugega, skozi donacije naprtil raznim investitorjem, ki sicer kujejo silno velike dobičke skozi razne gradnje, ki jim jih omogoči prav občina.

Gugalnica na igrišču v Ločni je le ena izmed mnogih poškodovanih gugalnic na občinskih igriščih. To igrišče pa je tudi tipičen primer premalo domišljenega umeščanja igrišč v prostor, saj je ob cesti, ni zavarovano z ograjo, je brez kakršne koli sence, relativno daleč od naselja. Včasih je očitno nekaterim bolj pomembno, da se nekaj uredi, kot pa to, kako se uredi in kako se zatem skrbi za novo ureditev.

V prispevku Očetje v Sloveniji, ki se ponuja na spletni strani Statističnega urada RS, je razkrit zanimiv, ne pa tudi navdušujoč podatek, da se v Sloveniji očetje z otroki ukvarjajo povprečno 12 minut na dan. Povprečno. Kak dan kaj več, drug dan morda tudi zato manj, eni očetje več, drugi praktično nič. V kakem manj strokovnem zapisu bi lahko to zapisali bolj s patosom, z zanosom in rekli kar »le borih 12 minut na dan«. Ob tem pa ne gre pozabiti na nekaj let star podatek Statističnega urada glede porabe časa pri osebah s polnim delovnim časom, da praktično taisti moški oziroma očetje za spremljanje televizije porabijo kar 123 minut na dan. Torej za televizijo desetkrat več kot za otroke. Taki podatki od marsikoga terjajo kar nekaj samoizpraševanja, od družbe kot celote pa reakcijo in pozornost, še posebej najbrž do tistega, kar je funkcija odnosa med otrokom in očetom. Pravzaprav se človek, ki odrine na polje moraliziranja, vpraša tudi o materah, ki dopuščajo tako frivolen odnos očetov do otrok. Kdor se hoče postaviti za otroke, v bran otrok, ta mora imeti moč, imeti mora pa seveda tudi podatke oziroma vizijo. In zadnje je v dvanajstih minutah na dan najbrž težko dobiti. Še težje pa je v dvanajstih minutah na dan izoblikovati odgovornost.

Moški so dandanes še osrednji krojači družbe. Imajo moč. Tako kot dandanes marsikatero politiko krojijo moški, krojijo moški tudi novomeško politiko. Morda je to celo tista aktivnost, ki jim jemlje čas za otroke. Vsaj nekaterim, ostalim pa morebiti šank v bližnji gostilni, tele-

vizijski dnevnik, golf ali tenis.

Toda ne le da je moških močna večina tudi v novomeškem občinskem svetu, pač pa si delijo tudi praktično vsa najbolj odgovorna mesta v upravi, javnih zavodih, podjetjih. Politika pa je, in skozi naslednje velja morebiti tokrat pogledati na problem odnosa med očeti, torej moškimi, in otroki, v veliki oziroma največji meri odgovorna tudi za stanje igrišč, ki so eno od pomembnih okolij gibanja in druženja otrok. Igrišča so pač dejanska težava vsakega mesta, so pa tudi simbol odnosa mesta do otrok. Pravzaprav očetje iz uvoda niti niso pomembni, gre le za oris odnosa do otrok, ki tak ni le na ravni družine oziroma odnosa oče – otrok, pač pa je tak, kakor kaže naš vsakodnevni prostor, tudi na ravni mesta, torej v razmerju (moška)politika – otroci.

Urbanistična politika se sprašuje o razvoju prostora, pri čemer gre v bistvu za izpostavljanje ali celo usklajevanje interesov najrazličnejših družbenih skupin, ki se konfrontirajo med sabo, in še s čim. Ena takih skupin so otroci. Vsekakor niso močna družbena skupina. Kdor nima glasu v družini, kdor je celo neslišen v družini, ta težko prodre v politiko. Urbanizem pa je na odločujočih mestih, poudarek je na besedi odločujočih, dokaj moška reč.

O tem, kakšen odnos imajo do otrok in igrišč v Novem mestu tako imenovani urbanisti, očetje prostora, ki bi morali biti pri razvoju mesta zavezniki širših interesov, tudi interesov otrok, lahko spoznamo tudi v Novem mestu.

Zadnji pričevalen primer, ki ga velja izpostaviti kot primer slabe prakse, je načrt za stanovanjsko naselje Poganci. Lokacija tega novega novomeškega naselja je kajpada, tako je v tem mestu postala že kar navada, kar povsem na robu mesta. Je sicer tik poleg romskega naselja, a je obenem daleč od vrtcev, šol in še marsiče-

sa, kar človek in torej tudi otrok vsakodnevno potrebuje. Načrt za to naselje je bil sprejet julija letos na občinskem svetu. V njem je načrtovalec, gre za podjetje GPI iz Nova mesta, v naselju, kjer naj bi prebivalo, tako so sami napisali, do 1000 prebivalcev različnih starosti, narisal kot površino za igro oziroma rekreacijo zgolj drobnega pol košarkarskega igrišča. Seveda na drugi strani niso pozabili narisati več kot dovolj parkirišč, cest, kanalizacije ... In tako otrokom nenaklonjeno so storili navkljub predhodnemu napotku občinskega sveta, da je treba zagotoviti več površin za šport in igro. Občinski svet je v tem primeru torej vendarle zmogel toliko modrosti, da je ureditev vsaj malo popravil. Kako je lahko prišla taka rešitev še enkrat več skozi občinske strokovne službe, je pa itak vprašanje zase.

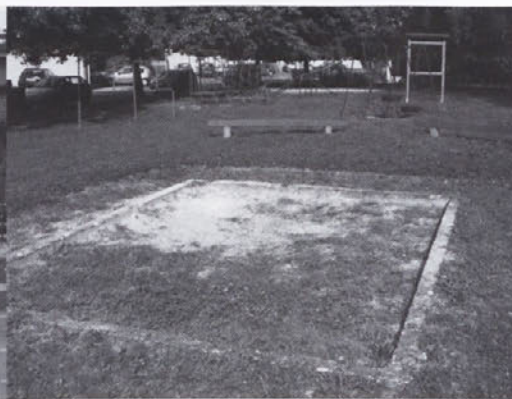
Takšno parcialno načrtovanje v Novem mestu sploh ni osamljen primer. Sorodnih vzorcev v novomeškem urbanističnem načrtovanju in v izgradnji naselij kar mgoli. Vzrok za to najbrž ni le najpogosteje anemična in slabovidna politika, ki vidi le, če se ji posebej pokaže, a tedaj vsaj popravi napake nekaterih oholih urbanistov, pač pa so vzrok očitno tudi urbanisti sami, ki, ker včasih ne znajo, včasih pa nočejo ali tisti z manj talenta in integritete celo ne smejo, rišejo načrte brez resnega, celovitega premisleka, najbrž tudi brez zavedanja, kaj njihov načrt sploh pomeni za življenje ljudi, seveda tudi otrok, v prihodnosti.

A igrišča je v neki meri oziroma marsikje moč urediti, resda manj tehtno, tudi brez teh načrtov. Tu pa se znajdemo že pri vprašanju odnosa naslednje pomembne sfere družbe do otrok, namreč odnosa politike do otrok, v tu opisanem primeru pa do igrišč.

Urejanje igrišč se v Novem mestu financira praktično le iz občinskega proračuna. Zato lahko rečemo, da

Igrišča na Loki sodijo med najbolj obiskane športno-rekreacijske površine v mestu, so pa tudi spodobno urejene. Postavlja pa se vprašanje, kdo bo in kdaj bo poskrbel za razvoj teh površin, za širitev, ki jo omogoča sprejeti urbanistični dokument in kdo nenazadnje bo nadzoroval problem vsiljevanja rab na teh površinah, ki so očitno škodljive, kakor je bil primer lanske dunajski cirkus, po katerem je ostala poškodovana draga asfaltna površina.

Peskovniki, primera sta z Mestnih njiv in Ulice Slavka Gruma, so ena od bolj perečih točk novomeških otroških igrišč. Praviloma so nezavarovani, nihče ne menja mivke v njih, še največkrat pa jih že kar prerašča trava.

Vrtljak na občinskem otroškem igrišču na Trdinovi cesti, torej sredi mesta, je že debelo leto dni pokvarjen. Vmes se je poškodovalo tudi že drugo igralo, drog, ki prav tako že več mesecev čaka na popravilo. Varnost igral bi morala biti prva naloga občine, kajti odgovornost v primeru poškodb otrok je silno velika.

Na Ulici Slavka Gruma se zelo pogosto zgodi, da površino nekaterih tamkaj urejenih igrišč zasedejo kar avtomobili. Gre seveda na eni strani za nesprejemljiv odnos avtomobilistov do teh površin in otrok, hkrati pa je to tudi posledica dejstva, da igrišče ni ločeno od ostalih površin s fizičnimi ovirami, da redarji ne kaznujejo voznikov, ki vozijo po igriščih. Zato je otrokom cesta včasih res igrišče.

Na Cesarjevi ulici na Drski, in sicer ob enem največji vrtcev v mestu, je športno igrišče. Velika površina igrišča se zdi odlična poligon za različne aktivnosti, a s travo zarasla tekaška steza in povsem razdejana asfaltna površina predimenzioniranega košarkarskega igrišča govorita povsem drugo zgodbo.

Dodatek

je to sila visoka odgovornost javnega sektorja oziroma kar točno občine. V naši občini župan žal ni tako spreten in gospodaren, da bi financiranje urejanja igrišč, pa še marsičesa drugega, skozi donacije naprtil raznim investitorjem, ki sicer kujejo silno velike dobičke skozi razne gradnje, ki jim jih omogoča prav občina s sprejemanjem oziroma prilagajanjem svojih prostorskih planskih in izvedbenih aktov.

O tem, kako glede igrišč, otroških in športnih, razmišlja denimo aktualna novomeška oblast, pa dovolj zgovorno priča dejstvo, da je župan Muhič, oče naše občine, pri prvem predlogu občinskega proračuna za leto 2008, ki ga je dal na občinski svet, bil pripravljen za otroška in športna igrišča v občini nameniti zgolj 20 000 evrov. To je le nekaj več kot pol evra na prebivalca in kar 75 % manj, kot jih je bilo za igrišča namenjenih leto poprej, torej 80 000 evrov, kolikor je približno bilo sredstev za to letno namenjenih tudi v mandatu prejšnjega župana. Na srečo je občinski svet zmogel toliko modrosti in odločnosti, da je to županovo otrokom nenaklonjeno potezo saniral z odobritvijo dodatnih sredstev v proračunu. Ampak odnos občine in predvsem župana do igrišč je bil že jasno izrisan.

Imamo torej okolje, ki prijetno govori o otrocih, posebej ob začetku šolskega leta. Ko pa je treba besede preliti v dejanja in denar, pa pride do amnezije. Morda bi pomagalo, če bi očetje v tistih 12 minutah, ki jih v povprečju namenijo svojim otrokom, te povprašali, kaj si želijo, sebe pa povprašali, vsaj potihoma, kako lahko uveljavijo interese (svojih) otrok v tej družbi in še posebej v Novem mestu, kajti od župana in urbanistov očitno ne gre preveč pričakovati.

Ali ima MO NM v načrtu odpiranje kakšnih novih otroških in športnih igrišč

Mestna občina Novo mesto v letošnjem letu ne načrtuje odprtja novih otroških ali športnih igrišč, bo pa namestila še nekaj dodatnih igral. V prihodnjem letu pa je že v načrtu obnova igrišča na Mestnih njivah ter ureditev otroškega igrišča v Prečni.

Kako bo Mestna občina Novo mesto letos porabila denar, namenjen urejanju otroških in športnih igrišč

Poraba proračunskih sredstev v letu 2008

Namen	strošek (v EUR)
Nabava igral za otroška igrišča:	25 518
- v Bršljinu (pri Sparu)	
- v Bršljinu (stari del Bršljina)	
- na Smrečnikovi in	
- v Gorenjem Suhadolu	
Materialni stroški (zamenjava tabel, obročev, lakiranje, barve)	2198
Vzdrževanje otroških igrišč v krajevnih skupnostih v Mestni občini Novo mesto	10 700
Obnova in preplastitev športnega igrišča pri podružnični OŠ v Birčni vasi	19 900

Poraba proračunskih sredstev v letu 2007:

namen	strošek (v EUR)
Postavitev nove varovalne ograje športnega igrišča na Smrečnikovi ulici in nabava rekvizitov za športni park na Košenicah	17 483
Vzdrževanje igrišč v mestnih krajevnih skupnostih v Mestni občini Novo mesto	11 554
Postavitev novega otroškega igrišča pri OŠ Drska	31 016
Refundacija najemnine športnih igrišč na Uršnih selih in popravila na objektu	1577
Postavitev zaščitnih ograj pri otroškem igrišču podružnične šole v Podgradu	3482
Nabava športnih rekvizitov za športno igrišče na Potovem vrhu	1378
Table za košarko za igrišče za Sparom v Bršljinu	599
Obnova ograj pri športnih objektih na Loki in v Portovalu	4569
Participacija pri ureditvi športnega igrišča v Koroški vasi	3480
Postavitev klopi na športnem igrišču v KS Ločna Mačkovec	2924

Pripravila: Ivica Menger, višja svetovalka za šport, Oddelek za družbene dejavnost, Mestna občina Novo mesto.

Kljub težavam vztrajajo

Maja Regina, foto Jaka Šuln

V novomeških srednjih šolah se zaradi uvedbe zakona o dijaški prehrani srečujejo s precejšnjimi težavami; šolske stavbe nimajo primernih prostorov, kjer bi dijaki obedovali, težave so tudi s pripravo obrokov, saj šole nimajo svojih kuhinj. Na novomeški ekonomski šoli ter gimnaziji dijakom zaenkrat ne morejo zagotoviti toplih obrokov, zato dobivajo samo hladne, na centru srednjih šol pa topel obrok zaužijejo le nekateri dijaki oz. vsaki drugi dan, saj količina toplih obrokov ne zadostuje za vse dijake. To pa niso edine težave, s katerimi se spopadajo. Kot tarnajo dijaki, se zaradi podaljšanih odmorov zamakne pouk, posledično pa je precej preglavic vezanih tudi na prevoz. Izjema je le Kmetijska šola Grm, saj ima šola urejeni svoji kuhinjo in jedilnico.

Podpora zakonu

Z nastopom letošnjega šolskega leta bi se moral začeti uresničevati Zakon o subvencioniranju dijaške prehrane, sprejet 24. 4. 2008, ki predvideva, da vsem slovenskim dijakom od 1. 9. 2008 dalje vsak šolski dan pripada topel obrok, ki ga mora po zakonu zagotoviti šola. Financiranje se zagotavlja iz proračuna, subvencija znaša 2,42 EUR za en topel obrok za dijaka na dan. Kot pravi ravnateljica novomeške gimnazije Natalija Petakovič Zakon o subvencioniranju dijaške prehrane ni sporen. »Nujno je bilo storiti nekaj na tem področju, saj je za prehrano zelo dobro poskrbljeno v vrtcih, osnovnih šolah, študentje imajo bone, zaposleni dobivamo povračilo stroškov za prehrano, le za srednješolce ni bilo do sedaj ničesar, če odmislim možnosti za subvencionirano malico za socialno šibkejše. Zato zakon podpiram.«

Večina le hladni obroki

Kljub vsemu, še pojasnjuje Petakovičeva, težave vedno tičijo v podrobnostih. »Gre za to, da na šolah nimamo vsi pogojev za zagotavljanje toplih obrokov, nimamo vsi jedilnic in kuhinj, kjer bi dijaki lahko jedli, in tu je srž problemov in slabe volje zaradi prehrane.« Prostor, ki nadomešča jedilnico, je večnamenski atrij v stavbi šole. V višini subvencije dijaki gimnazije zaenkrat dobivajo le hladne obroke, kot so sendviči, napitek in jabolko ali jogurt, misli in pijačo ipd. Malico jim pripravi podjetje Marvin, ki je zaradi natančne evidence vsem dijakom razdelilo bone. Bodo pa takoj, ko bo v atriju urejena jedilnica, organizirali razdeljevanje toplih obrokov. Nekaterim dijakom pa je sedanja hladna malica povsem zadostna. »Všeč mi je, da smo dobili subvencionirano malico, ne predstavljam

pa si, da bi že ob desetih dopoldne jedla testenine ali zrezek,« je razložila dijakinja ekonomske šole. Zdaj nam pripravljajo hladne obroke, kar je meni povsem dovolj.« Niso pa vsi dijaki enakega mnenja. Dijak četrtega letnika gimnazije pravi, da imajo sicer na voljo dovolj časa, v katerem lahko v miru pojedjo, nezadovoljen pa je z uro, ko jim ta obrok pripada: »Dijaki imamo terminsko razdeljene oz. določene proste ure, ko smemo pojedti svoj sendvič. Ker v atriju ni prostora za vse naenkrat, smo na primer četrti letniki na seznamu za malico po 12. uri. To je absolutno prepozno, saj mi do tedaj že močno kruli v želodcu.« Na gimnaziji so medtem zaradi pritožb dijakov in staršev že prilagodili urnik, tako da se malica vnovič deli med daljšimi odmori, ne več med »prostimi« urami.

Težav zaradi novega zakona pa nimajo na kmetijski šoli. »Vsi naši dijaki, sodeč po anketi, to pozdravljajo. Imamo kuhinjo in svojo jedilnico, prilagodili smo le odmore, tako da dijaki jedo v treh terminih,« je pojasnila ravnateljica Vida Hlebec. Dodala je tudi, da je ta zakon za srednješolce zelo dobrodošel, saj je to edina populacija, ki do sedaj ni imela organizirane prehrane.

Prevozi povzročajo nevšečnosti

Največ nevšečnosti pa dijakom, še posebej tistim, ki prihajajo iz bolj oddaljenih krajev, povzroča prevoz. »Avtobusni prevozi so slabo urejeni, zato od pouka odhajamo predčasno,« pove ena izmed dijakinj 3. letnika gimnazije. Ob tem Petakovičeva pojasni, da so jim prevozniki zagotovili prilagoditev novemu urniku z novimi linijami oz. zamikom odhoda avtobusov. Kljub temu pa npr. za smer Krško prevoza še nimajo urejenega. Podobno menijo tudi dijaki ekonomske šole: »Glavni odmor se nam je podalj-

šal, to pa nam ni všeč, ker imamo nekateri dijaki zaradi odvisnosti od avtobusnih in ostalih prevozov težave pri odhodu domov,« je pojasnila dijakinja, ki prihaja iz okolice Rake. »Iz šole smo že tako prihajali pozno, sedaj pa se je to še bolj zavleklo.«

Odgovorom na vprašanja, ki smo jih zastavili ravnateljki ekonomske šole Jožetu Zupančiču ter direktorju Šolskega centra Štefanu Davidu, nismo prejeli, so nam pa zato nekaj pojasnil posredovali z ministrstva za šolstvo in šport. Sporočili so, da zakon o subvencioniranju dijaške prehrane predvideva topel obrok. Šola, ki za to nima ustreznih prostorov, izkoristi možnosti v prehodnem obdobju (druga šola v neposredni bližini, dijaški dom, primerno restavracijo v neposredni bližini ...). Do šolskega leta 2011/12 pa mora šola skupaj z ustanoviteljem in financerjem (tj. državo) urediti primerne prostore za uživanje toplega obroka.

Na vprašanje glede podaljšane pouka pa so odgovorili: »Kar se tiče podaljšanja pouka – že po sedaj veljavni zakonodaji je morala šola za dijake organizirati vsaj en obrok hrane dnevno. Zato podzakonski predpis (Pravilnik o šolskem koledarju) zahteva vsaj 20 minut glavnega odmora, večina šol pa je že pred tem imela tudi polurne glavne odmore.«

Naloga ravnatelja (direktorja) šole je, da kar najracionalneje in v korist dijakinjam in dijakov organizira topel in zdrav obrok (poudarek je na zdravem). Pojasnili so tudi, da poznajo šole, ki imajo organiziran topel obrok, pa dijaki niso nič dlje v šoli. Celo manj časa.

V Novem mestu pač tega še ne poznamo.

Janez Povh

Maja Regina, foto Jaka Šuln

Janez Povh je v. d. dekana Fakultete za informacijske študije (FIŠ) v Novem mestu, s prvim oktobrom pa nastopi njegov dveletni dekanski mandat. Meni, da je omenjena fakulteta tako ključni element pri nastajanju nove novomeške univerze kot tudi izrazito pomemben člen pri izobraževanju kadra s področja računalništva in informatike. Diplomanti iz FIŠ se bodo od dosedanjih informatikov razločevali po interdisciplinarnem znanju, po prepričanju v. d. dekana Povha bodo prav oni zapolnili pomembno vrzel v omenjeni stroki. Na vprašanje o sodelovanju z novomeško občino odgovarja, da »nosi nesorazmerno breme razvoja univerze, ki pa bo prinesla pozitivne učinke celi regiji«. Od nove vlade pričakuje, da jih ne bo ovirala pri njihovih projektih oz. da se bo pri ključnih zadevah dejavno vključila.

Letošnje leto ste ustanovili FIŠ. Ali se vam zdi, da je vaša fakulteta zapolnila pomembno vrzel v visokošolskem prostoru?

Fakulteta ni moja, ustanovil jo je državni zbor Republike Slovenije. Sem v. d. dekana oz. s 1. 10. 2008 nastopim dveletni dekanski mandat. Fakulteta je zapolnila dve vrzeli: 1. FIŠ je prva fakulteta v Novem mestu in bo kot taka gotovo ključni gradnik nove novomeške univerze. 2. Na področju računalništva in informatike vlada v Sloveniji in tudi širše izrazito pomanjkanje kadrov, še posebej takih, ki bi z interdisciplinarnim znanjem znali povezovati funkcijo informatike z ostalimi funkcijami v podjetju. Tukaj vidimo svoje poslanstvo in potrudili se bomo, da bodo naši diplomanti dober odgovor na takšne potrebe.

Kakšno funkcijo bo odigral FIŠ v Novem mestu oz. na Dolenjskem? Kaj pa v širšem prostoru?

Mi ne bomo izobraževali kadra samo za dolenjsko gospodarstvo, kakor ga ljubljanska univerza ne izobražuje samo za potrebe Ljubljane in okolice. V sedanjem času moramo biti vsi pripravljeni iskati službe tudi izven domačega kraja.

FIŠ gradi mostove z vsemi slovenskimi visokošolskimi ustanovami, še posebej pa s tistimi, ki ponujajo znanje s področja informacijske tehnologije. Profesorji in asistenti na FIŠ bodo zelo dobri strokovnjaki za svoje področje in bodo kot taki lahko brez ovir sodelovali tudi pri delu ostalih visokošolskih zavodov v regiji, če jih bodo ti znali oz. želeli pritegniti. Želim si, da bi se okrog FIŠ zbralo veliko znanstvenikov in strokovnjakov, ki bodo postavili visoke akademske standarde in s tem soustvarili vsebinsko podlago za univerzo.

Kako bi ocenili zainteresiranost bodočih študentov za vpis? Je bilo povpraševanje po študiju na vaši šoli zadovoljivo?

Zainteresiranost je dobra. Pričakujemo, da bomo imeli po treh rokih vpisanih okrog 90 rednih študentov: 35 visokošolskih, 25 univerzitetnih in okrog 30 rednih magistrskih študentov. Nekaj bo tudi izrednih študentov, a jih bo manj kot četrtina.

Naš cilj je doseči tak interes, da bo na prvem vpisnem roku več prijav kot je razpisanih mest, saj bi s tem dobili zelo dobre študente, iz katerih je potem lažje narediti dobre in uspešne diplomante.

Ali ste prepričani, da bo dolenjsko gospodarstvo potrebovalo vaše diplomante?

Fakulteta bo v začetku najbrž res imela

regijski prizvok, tudi v smislu vpisa, čeprav mi ves čas gledamo nanjo kot na igralca na slovenskem oz. globalnem trgu. Potrudili se bomo, da bodo naši diplomanti zaposljivi povsod, še posebej pa tam, kjer je vloga informatike velika. Pri tem pa ne ločimo potreb dolenskega gospodarstva od potreb ostalega slovenskega oz. globalnega gospodarstva. Mi ne bomo izobraževali kadra samo za dolensko gospodarstvo, kakor ga ljubljanska univerza ne izobražuje samo za potrebe Ljubljane in okolice. V sedanjem času moramo biti vsi pripravljeni iskati službe tudi izven domačega kraja.

Kje se bodo lahko zaposlovali? Ali na trgu že obstaja potreba po takem kadru?

Na trgu obstaja velika potreba po vseh kadrih, ki imajo znanja s področja informacijske tehnologije, še posebej, če so ta znanja povezana s kompetencami s področij organizacije, poslovanja, metodologije. Naši diplomanti bodo imela ta znanja in bodo tako zaposljivi v vseh službah za informatiko, poleg tega pa tudi tam, kjer morajo obvladati veliko količino podatkov in iz njih izluščiti uporabne informacije (plansko analitske službe, trženje ...). Družboslovna komponenta njihovega znanja jim bo tudi omogočala, da bodo zaposljivi v vladnih in nevladnih organizacijah, ki proučujejo in regulirajo povezave med informacijsko tehnologijo in družbo.

Obstaja kakšen dogovor o sodelovanju podjetij z vašo fakulteto? Kakšen je interes gospodarstva glede sodelovanja z vami?

Imamo zelo obetavno sodelovanje z Gospodarsko zbornico Dolenjske in Bele krajine glede izvajanja skupnih projektov z izobraževalnega in s strokovnega področja. Prav tako že v mesecu septembru pripravljamo skupne temeljne in aplikativne projekte z vsaj tremi dolenskimi podjetji.

Ob tem načrtujemo za mesec oktober podpis pogodbe o skupni postavitvi Centra za informacijsko tehnologijo, ki bo enota znotraj FIŠ, po načrtih pa naj bi v nekaj letih prerasel v enega najboljših slovenskih centrov znanj s področja informacijske tehnologije. Partnerji pri tem centru bodo po načrtih novomeška Infotehna, IBM, Microsoft in mogoče še kdo.

Brez diplomatskih odgovorov: kako ste zadovoljni s sodelovanjem z novomeško občino? Na katere probleme ste naleteli?

Na takšna vprašanja se ne odgovarja brez diplomacije. Na FIŠ imamo veliko potreb in idej, kjer potrebujemo tudi novomeško občino. Četudi nismo uspeli vseh uresničiti, pa je vendarle treba poudariti, da novomeška občina kot edina občina financira Univerzitetno in raziskovalno središče (URS), ki nam je v veliko pomoč pri začetku delovanja, in da tudi nasploh nosi nesorazmerno breme razvoja univerze, ki pa bo prinesla pozitivne učinke celi regiji.

Kako ste zadovoljni s sodelovanjem z obstoječo vlado? Zakaj?

Obstoječa vlada je gotovo vzpostavila sproščene razmere na področju visokega šolstva, ki so omogočale enostavnejše in hitrejšje postopke pri ustanavljanju novih visokošolskih zavodov, tudi tistih izven univerzitetnih mest. Prav tako nam je ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVZT) naklonjeno pri ustanavljanju in postavljanju fakultete – imamo učinkovito korespondenco, postopki se hitro odvijajo ipd. Zakaj je bilo tako? Boljše vprašanje je, zakaj naj ne bi bilo tako. Tako vendar mora biti. Vlada mora biti dober servis za državljane in tudi za regijske pobude.

Kaj pričakujete od nove vlade, ne glede na to, katere barve bo, v prihodnjih štirih letih?

Pričakujemo, da nas ne bo ovirala pri naših projektih oz. da se bo pri ključnih zadevah dejavno vključila. Dejavnost FIŠ želimo razširiti z novim študijskim programom s področja računalništva, FIŠ bo moral dolgoročno urediti svoje poslovne prostore, v novi kampus bo moralo priteči več neposrednega proračunskega denarja, če ga hočemo zgraditi v doglednem času.

Kakšna je vaša vizija razvoja visokošolskega prostora v prihodnje?

Vse slovenske fakultete in visoke strokovne šole bodo morale najti način, kako okrepiti znanstveno raziskovalno dejavnost, še posebej tisto, ki je neposredno povezano z naročniki v gospodarstvu in ki bo povečalo neproračunske prihodke, hkrati pa bo spodbujalo profesorje, da so na tekočem z dogajanjem v praksi.

Vse nove fakultete in visoke strokovne šole bodo morale tudi iznajti formulo, kako zagotoviti dovolj kakovostno in široko lastno profesorsko ekipo.

Novomeška občina kot edina občina financira Univerzitetno in raziskovalno središče (URS) in tudi nasploh nosi nesorazmerno breme razvoja univerze, ki pa bo prinesla pozitivne učinke celi regiji.

Osebnostno menim, da sta rešitvi na oba omenjena izziva tesno povezani in na FIŠ intenzivno delamo na postavljanju rešitev na ta izziva.

Prav tako menim, da se mora zaprtost dveh največjih slovenskih univerz, ki se kaže v velikih ovirah pri pretoku znanja in ljudi, čimprej končati, saj je povsem v nasprotju z akademsko svobodo, ki jo morajo univerze zagotavljati.

V Novem mestu bi bilo dobro, če bi vse nove fakultete šle po isti poti kot FIŠ (da

bi bile javne), saj bi na ta način imeli dobro izhodišče, da se te fakultete v nekaj letih povežejo v četrto javno univerzo s sedežem v Novem mestu. Pri tem je veliko prostora tudi za vključevanje zasebnih visokih strokovnih šol iz tega prostora.

V NM visokošolskem prostoru prihaja do hudih obtožb med t. i. Blažičevim krogom in krogom okrog direktorja URS Rončevića. Kako vi gledate na to? Kje so razlogi za to? Kaj zamerite »drugi strani«?

Ničesar ne zamerim. Menim le, da je v tej komunikaciji preveč strasti in veliko zlahkoto izrečenih neutemeljenih obtožb. Oboje na dolgi rok nikomur ne koristi.

Dolenjski interesi v prestolnici

Gregor Macedoni, foto Boštjan Pucelj

Letošnje državnoborske volitve nam, volilcem v dolenjski metropoli, odpirajo staro rano glede minimalnih možnosti izvolitve poslanca v državni zbor iz enega od obeh novomeških volilnih okrajev. Sistem volitev po sedaj veljavni ustavi in volilni zakonodaji ne predvideva, da bi bil posamezen poslanec zastopnik lokalnih interesov volilnega okraja, v katerem je bil izvoljen, saj zastopanje lokalnih interesov pokriva državni svet, v katerem sedijo izbrani zastopniki lokalnih interesov. Toda realnost je drugačna. Precejšen delež denarja iz državnega proračuna predstavljajo investicije (ki pa niso, kot je odločanje, skoncentrirane zgolj v Ljubljani) in seznam zelenih investicij je vedno nekajkratnik realnih zmožnosti vsakoletnega proračuna. Na kakšen način se oblikuje prednostni seznam, je logično, saj mora dokument sprejeti večina poslancev. Tako običajno ob sprejemanju državnega proračuna potegnejo za svoj kraj kakšno drobtinico tudi opozicijski poslanci. Seveda potem vsi odigrajo igro brez-kompromisne koalicije in neskončno kritične opozicije in državna pogača je vnovič za eno leto razdeljena.

Poslanca iz svojega kraja se torej izplača imeti. To prav gotovo zelo dobro vedo Zasavci (ki z nami Dolenjci, Belokranjci in Posavci sestavljajo 6. volilno enoto). Vsake volitve jim prinesejo vsaj 3 poslance in potem je bolj stvar »pike na i«, če večina teh poslancev prihaja iz vladajoče koalicije. Novo mesto pa si v zadnjih 3 mandatih ni nikoli uspelo izvoliti neposredno izvoljenega poslanca v državni zbor. Sicer je res, da so nas reševali izvoljeni ministri iz tega konca Slovenije, ki so izpraznili mesto tudi za kakšnega novomeškega poslanca. Volilnemu sistemu primerno potekata tudi izbor kandidatov in potek volilne kampanje, saj prvotilgaški politiki običajno ne kandidirajo v Novem mestu oz. nimamo nobenega prepoznavnega poslanca, ki bi kruh v državnem zboru služil skozi več mandatorov.

Vendar niso samo poslanci državnega zbora tisti, ki

zastopajo interese domačega kraja v prestolnici. Posamezni lokalni lobi običajno sestavljajo vsi funkcionarji oz. drugi visoki uradniki, ki prihajajo iz določene regije oz. jih veže regionalno poreklo ne glede na kasnejšo selitev v prestolnico. Značilno za te lobije je, da so zelo poenoteni glede ključnih razvojnih projektov svoje regije in so ne glede na strankarsko pripadnost ob odločanju o teh vprašanih poenoteni. Taka enoznačnost pogosto izhaja iz enake poenotenosti njihovih volilcev glede teh ključnih razvojnih projektov. Tako si posamezen politik tudi ne more privoščiti odstopanj od lokalnih pričakovanj.

Novo mesto ne samo, da ima nesrečno roko pri opredelitvi sedanjih volilnih enot in okrajev, ampak je dodatno kaznovano z odsotnostjo enotnega dolenjskega lobija v Ljubljani. Ni mogoče sicer trditi, da si vsak »dolenjski« posameznik (vključno z vsemi poslanci v zadnjih mandatih) na ključnih mestih ne prizadeva za zagotovitev čim večjega števila financiranih dolenjskih projektov, vendar so to le redko velike zgodbe. Tako verjetno tudi ni naključje (kljub temu da bi lahko krivili trebanjske cestne zdrave), da bomo zadnji celoten krak avtocestnega križa odpirali prav na dolenjski strani. In verjetno tudi ni naključje, da so bili Primorci prvi (ter skoraj hkrati Štajerci) deležni celotne avtocestne povezave do prestolnice. Prav tako je oživetev razvoja visokega šolstva v Novem mestu, ki smo ga deležni v zadnjem letu, bolj sad dela posameznikov in njihovega neposrednega vpliva kot pa sistematičnega dela vseh dolenjskih vplivnežev. Še danes se spomnim, da so Primorci že sredi 90. let prejšnjega stoletja vsi v en glas ob vsaki priložnosti, pa naj je bilo to v Ljubljani, Kopru ali Gorici, lobirali za tretjo univerzo. In so jo potem tudi dobili, čeprav so bile ovire neprimerno večje, kot so danes za ustanovitev nove univerze.

Potem pa si seveda lahko zastavimo vprašanje, kateri so ti ključni dolenjski (oz. novomeški) razvojni projekti poleg dograditve avtoceste in ustanovitve novomeške

Še danes se spomnim, da so Primorci že sredi 90. let prejšnjega stoletja vsi v en glas ob vsaki priložnosti, pa naj je bilo to v Ljubljani, Kopru ali Gorici, lobirali za tretjo univerzo. In so jo potem tudi dobili, čeprav so bile ovire neprimerno večje, kot so danes za ustanovitev nove univerze.

univerze. In se lahko spet vrnemo v realnost našega lokalnega okolja. Ali imamo ob načinu dela sedanjih lokalnih elit sploh jasno začrtane oz. opredeljene strateške razvojne programe? Vsekakor je nekaj narobe, če direktor Krke oz. predsednik dolenjsko-belokranjske gospodarske zbornice v javnosti večkrat opozorita na nedograjeno avtocestno povezavo kot lokalni politiki.

Novemu mestu bi gotovo koristil večinski volilni sistem za volitve poslancev v državni zbor. Tako bi imeli vsake štiri leta volilno soočenje dosedanjega poslanca, ki bi mu gledali pod prste za minula 4 leta, in na drugi strani njegove izzivalce. Manj bi bilo odločanj po strankarski pripadnosti in več po konkretnih dejanjih. In tako bi počasi lahko zgradili tudi bolj uspešen dolenjski lobi v Ljubljani. Zaenkrat so to glede na način in vsebine trenutne volilne kampanje bolj ali manj le želje.

www 08.07.2008, 0.30

Komentar ob poročilu o proračunu Mestne občine Novo mesto: Nekdo mora odgovarjati

Že sprejemanje letošnjega proračuna je v zimskih mesecih dvignilo veliko prahu. Župan takrat sicer ni bil preveč navdušen nad lastnim proračunom, vendar ga je ocenil kot realnega in optimalnega v danih razmerah. Dejal je, da vseh želja ne bomo mogli upoštevati, vendar da je potrebno biti realist. Kritiki iz vrst opozicije so ga že takrat opozarjali, da gre kljub temu za povsem nerealen in prenapihnen proračun.

A takšne polomije – zgolj 32 odstotne realizacije odhodkov in zgolj 19 odstotne realizacije investicij! – najverjetneje ni pričakoval nihče. Še župan ne, ki je očitno v takem šoku, da je začel uporabljati kar besednjak opozicije: »Treba je varčevati,« predlaga, »treba je določiti prioritete,« zaključuje.

Na veliko so se hvalili z izgradnjo centralne čistilne naprave, vendar bo projekt predstavljen na naslednje leto. CeROD II visi v zraku, saj mora občina za ta projekt šele pridobiti razpisna sredstva. Namesto temeljite obnove vrtcev »flikajo« obstoječe prostore, zato da bodo sploh omogočili občanom pravico do varstva predšolskih otrok. »Nobena ulica ne bo ostala neprekopana,« so bile slavne besede župana Muhiča ob nastopu mandata. Sem ter tja občan sicer naleti na kakšno prometno zaporo, toda česa »hujšega« se jim ni bati. In tako naprej. Za preprosto številko »32 odstotkov« se skrivajo vse tiste travme in še mnoge druge, o katerih sedaj že skoraj vsakodnevno poročajo mediji in ki so posledica dejstva, da ta občina preprosto nima denarja in da je vodstvo občinske uprave povsem pogrnilo pri osnovni nalogi, ki jim jo nalaga zakonodaja: pri gospodarjenju z viri te mestne občine.

Občina je likvidnostna povsem na psu. Koliko razpisnih pogodb je s strani občine še neuresničeni (beri neplačanih) bo še potrebno izvedeti, koliko neplačanih računov ima ta očitno nesposobna uprava na svoji grbi, lahko le ugibamo. A skorajda vsakdo, ki ima kakršen koli poslovni odnos z Mestno občino Novo mesto, zna potarnati, da mu občina dolguje denar!

Neverjetni cinizem se zdi sredi mandata začeti govor o strategiji, kot lahko bremo v gradivu, ki ga bo moral obravnavati občinski svet (ki je, mimogrede, povsem soodgovoren za nastalo situacijo, saj bolj ali manj anemično spremlja delo župana). Hej, kaj ste mislili, ko ste sestavljali predvolilni program?

Letošnja realizacija proračuna je le še eden (in nikakor) ne zadnji kamenček v nizu povsem zgrešenega mandata Alojza Muhiča in njegove »koalicije«. Prepričljiva

zmaga je Muhiču dala široko legitimnost, ki pa je ni znal vnovčiti. Ni sestavil široke koalicije, ni sestavil trdnega koalicijskega programa. Le počasi se je lotil kadrovske konsolidacije. Reorganizacija občinske uprave, s katero je moril javnost in občinski svet, je očitno prinesla le še več zmede v očitno povsem dezorientiran uradniški aparat občinske uprave.

In v vsem tem času ni postavil niti najmanjšega standarda odgovornosti. Če kdaj, potem je najbrž poročilo o polletni realizaciji proračuna tisti prelomni dogodek, ko bo župan moral še enkrat premisliti svoje kadrovske odločitve v občinski upravi. (Uroš Lubej)

www 27.08.2008

Igrišča na Loki: Lepše bo, kot je bilo

Kot smo pravilno domnevali že spomladi, popravilo igrišč v Športno rekreativnem parku Loka po tem, ko je tam gostoval Dunajski cirkus, ni bila popolnoma uspešna. Na asfaltu odbojkarskega igrišča so se spet pojavile luknje. In sicer tri.

Vprašanja v zvezi s sanacijo igrišč smo naslovili na Službo za investicije MO Novo mesto, čakamo pa tudi odziv Iva Kuljaja, ki je takrat obljubil, da bodo igrišča urejena še veliko lepše, kot so bila prej. Zaenkrat tega še ni moč trditi, kvečjemu obratno: slabše in grše je, kot je bilo.

Organizator gostovanja Ivo Kuljaj, sicer svetovalec župana in v. d. direktorja Zavoda za turizem, je po odhodu cirkusa izrekel znamenite besede: »Lepše bo, kot je bilo.« Mestna občina Novo mesto pa se problema očitno sploh ne zaveda. Na naša vprašanja, ali so si (oziroma bodo) strokovne službe MO NM ogledale poškodbe na igrišču, ali so ocenile (bodo ocenile), na kakšen način je treba sanirati poškodbe in kakšni stroški so s tem povezani in kakšni so bili dosedanja stroški sanacije ter kdo jo je izvedel, so namreč odgovorili: »Vso nastalo škodo je skladno z dogovorom saniral in v celoti plačal Dunajski cirkus. O višini stroškov sanacije nismo bili

obveščeni. Oglede neposredno po sanaciji je potrdil, da so bile poškodbe ustrezno odpravljene. Ponovni ogled bomo opravili v kratkem.« Ko pa smo jih vprašali, kdo je tisti strokovnjak iz mestne občine, ki je ugotovil, da je bila sanacija s strani Dunajskega cirkusa ustrezna, četudi je bilo tudi laiku jasno, da nikakor ni bilo tako, nam zaenkrat še niso odgovorili.

www 03.09.2008, 10.35

Poslanska kandidatura novomeškega župana: Komentar dveh urednikov Parka

Novomeški župan Alojz Muhič se je odločil, da bo na listi Socialnih demokratov kandidiral za poslanca državnega zbora. Njegova kandidatura je dvignila precej prahu in začudenja, zato na www.park-on.net objavljamo komentarja dveh Parkovih urednikov, Damirja Skenderovića, urednika www.park-on.net, in Uroša Lubeja, urednika revije Park, obenem pa predstavljamo predvolilni program našega župana in njegove razloge za kandidaturo.

Alojz Muhič kandidira, kot je dejal, kot neodvisni kandidat s podporo Zveze za Dolenjsko. Kasneje so ga podprli še Miloš Dular, Adolf Zupan ter Borut Likar, nosilci občanskih list na zadnjih lokalnih volitvah. V kandidaturo je šel na neposredno povabilo Boruta Pahorja, ki v tem vidi možnost zmage v tretjem volilnem okraju šeste volilne enote. Muhič je prepričan, da bo v primeru zmage Mestna občina Novo mesto dobila večje možnosti za uresničitev načrtanih projektov in za realizacijo njegovega županskega programa.

Poleg splošnih točk programa socialnih demokratov Muhič v primeru izvolitve napoveduje izgradnjo avtoceste mimo Novega mesta najkasneje do konca prihodnjega leta, pospešitev izgradnje III. razvojne osi in avtocestnega ringa z nizom priključevalnih cest okoli Novega mesta, povečanje črpanja državnih in evropskih sredstev za komunalno infrastrukturo ter zagotovitev večje udeležbe Novega mesta v oblikovanju razvojne politike Slovenije na vseh področjih.

Alojza Muhiča je v kandidaturo dokončno prepričala »nepodpora vlade kandidaturi novomeške občine na razpisu za športno infrastrukturo«, na katerem novomeški velodrom ni dobil sredstev. Novomeški župan je prepričan, da se bo mačehovski odnos vlade do občine spremenil, v kolikor bo na oblast prišla Socialna demokracija. V kolikor bo izvoljen, Muhič napoveduje, da bo funkcijo župana opravljal neprofesionalno, bi pa v tem primeru imenoval poklicnega podžupana. Alojz Muhič je dejal, da položaj v novomeški občini ni najboljši, vendar »ne po krivdi Zveze za Dolenjsko niti Socialnih demokratov niti mene kot župana«.

Alojz Muhič bo za svoj uspeh štel, v

kolikor bo dosegel boljši rezultat od skupnega rezultata svoje stranke.

Lepotica in Muhič

Adijo, pamet, je rekel marsikdo, ko se je ves optimističen in napolnjen z energijo vrnil z dopusta, v medijih pa prebral, da so Socialni demokrati za kandidata za poslanca predlagali novomeškega župana Alojzija Muhiča. Nenavadna rešitev, milo rečeno, za stranko, ki se pripravlja, da bo v naslednjih štirih letih vodila Slovenijo. Za stranko, ki je pripravljena prevzeti odgovornost za spremembe.

Takšna stranka bi seveda morala biti volivcem sposobna ponuditi kredibilnega kandidata, še toliko bolj v mestu, ki se ima za regijsko središče. Alojz Muhič je vse, samo kredibilen kandidat ni. Je recimo župan, ki je občino skupaj s svojimi izbranimi sodelavci v pičlih dveh letih pripeljal na rob prepada in razsula. Tu seveda pade argument, da je občino dobil v slabi kondiciji. V prejšnjem mandatu je bil namreč podžupan Liberalnih demokratov. Imel je vse možnosti, da spravi občino v kondicijo, kakršno koli je hotel. Tudi manekensko, če je bilo potrebno. Imel je tudi vse možnosti, da – še preden se usede na županski stolček – oceni stanje občine in občanom obljubi le projekte, ki jih je realno možno izpeljati. Kakor koli obračamo, je njegovo županovanje katastrofa, vsaj po sedaj veljavnih standardih v Sloveniji, EU in nekaterih razvitejših državah po svetu. Na podlagi tega in glede na sedaj potrjene strokovne sposobnosti vodstvenega kadra občine pa je z veliko matematično verjetnostjo moč napovedati, da ob koncu mandata ne bo nič boljše. Ravno obratno, kvečjemu slabše bo.

Alojz Muhič je recimo tudi edini župan v zadnjih 10 letih, ki se je neposredno spustil v obračunavanje z medijem, ki je kritično pisal o početju ali nepočetju njega in njegove vodstvene falange. Neposredno in brez sramu je pritiskal na ustanovitelja in založnika tega medija in seveda temu istemu mediju dvakrat zavrnil intervju, v katerem bi recimo imel vse možnosti zavreči kritike. V tem pogledu se je obnašal enako ali slabše, da ne rečem bolj primitivno, kot aktualna slovenska oblast in vsi novomeški župani pred njim. In če se ne motim, in se ne, se je v tem pogledu obnašal diametralno nasprotno od predvolilne doktrine predsednika Socialnih demokratov, ki je v prvem predvolilnem soočenju za eno od temeljnih razlik med njim in predsednikom vlade izpostavil tudi odnos do medijev. Borut Pahor je volivcem sporočil, da se on in njegova stranka ne bosta vtikala v delo medijev. Z Muhičevo kandidaturo ta trditev dobi dvomljiv pomen.

Socialni demokrati so s to kandidaturo svojega potencialnega novomeškega volivca, ki si morda tudi v resnici želi spremembe na državnem vrhu, spravili v

trojno dilemo. Če takšen volivec sprejme nespodobno povabilo stranke, s tem legitimira oziroma neposredno daje zaupnico tudi Muhičevemu županovanju. Legitimira pa tudi početje stranke, ki je sposobna dati na listo tako nekredibilnega kandidata in v imenu »višjih ciljev« tako očitno podcenjevati volilno telo. In če tega ne stori, vsaj tako bi radi nekateri verjeli, morda ne bo prišlo do sprememb na vrhu države. Toda ta trojna dilema je samo navidezna, celo vsiljena s strani nekaterih političnih opcij in konstruktorjev javnega mnenja. Konec koncev ima volivec alternativo, voli lahko tudi stranke, ki prav tako peljejo k spremembi na državnem vrhu, in verjeli ali ne, nekatere so ponudile zelo zgledne kandidate. Jaz pa trdim, da bi Socialni demokrati v Novem mestu dosegli boljši rezultat, če bi za kandidata ponudili anonimnega, a kredibilnega Stanka Medveda iz Zgornjega Šipekvrha pod Gorjanci.

Tako pa se zdi, da so Socialni demokrati z Alojzijem Muhičem kot kandidatom za poslanca državnega zbora Republike Slovenije novomeškim volivcem sporočili, da so pripravljeni prevzeti odgovornost za spremembe. Na slabše. (Damir Skenderović)

Nezasluženo priznanje

Napovedana kandidatura Alojza Muhiča za poslanca je bila veliko presenečenje. Pričakovati je bilo morda njegovo kandidaturu na listi SLS, saj je Šrot obiskoval Novo mesto, Muhič pa se je pridružil njegovemu klubu županov.

Izbira SD je z vidika Muhičevega kroga seveda bolj racionalna. Župan ima veliko večje možnosti za izvolitev na listi SD kot na listi SLS. V šesti volilni enoti ima namreč SLS kar nekaj močnih županskih kandidatov, ki bi v znotrajstrankarski tekmi Muhiča bržkone premagali. SD, nasprotno, v pretežno ruralnem okolju šeste volilne enote najboljše rezultate vendarle dosega v mestih, čeprav, resnici na ljubo, niti šesta volilna enota in še manj Novo mesto nikoli nista bila močni oporišči slovenske socialne demokracije. Župan zanesljivega poročstva za izvolitev nikakor nima.

Zelo težko bo doseči boljši rezultat, kot ga bosta dosegla kandidata v Laškem in Hrastrniku, pa tudi ostali posavski, zasavski in belokranjski kandidati SD imajo

- vsaj glede na volitve pred štirimi leti - večje možnosti za zmago. SD bi morala doseči res dober rezultat, da bi se med poslance uvrstil tudi Muhič.

Alojz Muhič - čeprav ni ravno intelektualc - nekaj občutka za to, kaj je zanj politično modro, prav gotovo ima. Bil je član LDS, dokler se mu je to splačalo (prisluzil si je direktorsko mesto v Komunali in podžupanstvo), ustanovil Zvezo za Dolenjsko, ko je »zavohal«, da mu novo vodstvo novomeškega LDS ne bo ponudilo županske kandidature, in ko se je politična klima v državi začela odmikati od leve, in nato premočno premagal njihovega kandidata. V koalicijo je vzel SDS, ki je bila v času lokalnih volitev 2006 še močno v vladnem sedlu in je bilo videti, da bo Janša ob tedaj opotekajoči se opoziciji na oblasti še vsaj en mandat. In se - v trenutku ko je SDS pred domnevnim porazom - odločil za kritiko vlade, češ da ni storila dovolj za Novo mesto, in nastopil na listi stranke, ki je za SDS in obstoječo vlado sovražnik številka ena.

Večje vprašanje od tega, zakaj se je Muhič odločil za kandidaturu je, kaj je vodilo SD, možno zmagovalko letošnjih volitev, da se je odločila za kandidiranje Muhiča. SD je s ponosom razglasil kandidaturu Alojza Muhiča za poslanca. V mesto je prišel Igor Lukšič, ki je populistično in ne vsebinsko hvalil novomeškega župana, cinično zavrnil kritična vprašanja v zvezi s primernostjo kandidata, obenem pa priznal, da novomeških razmer pravzaprav ne pozna.

SD seveda ni na glas razglašal, da so ravno v Novem mestu imeli resne težave pri iskanju kandidata. Že skorajda vsi volilni okraji so bili popolnjeni s socialno-demokratskimi kandidati, medtem pa v tretjem volilnem okraju še ni našla ustreznega. Eden od članov novomeškega SD je na novinarski konferenci celo prostodušno priznal, da je SD z javnomnenjskimi anketami testiral druge kandidate, ki jim je kazalo bolje kot našemu županu, a nihče od njih na kandidaturu ni pristal.

Kljub temu da je novomeška kritična javnost tako rekoč zgrožena nad kandidaturu Alojza Muhiča, ima vendarle tudi SD v ozadju povsem racionalen izračun. Imeti novomeškega župana na kandidatni listi bo vendarle dvignilo ugled stranke. Seveda predvsem zunaj Novega mesta. Čeprav ne pozna njegovega dela - vsa Slovenija

vendarle ve, da na listi SD kandidira novomeški župan in stranki to v celotnem seštevku vendarle koristi in ji daje še večji kredibilnost in širino. Pa tudi, če smo povsem iskreni - povprečen Novomešan prav gotovo ni kritičen do župana - kritika se končna pri Parku, pri intelektualcih, pri kulturnikih in nekaterih novinarjih. Vsi ostali župana dojemajo kot simpatičnega, izkušenega in nekoliko okornega »dobrega gospodarja«. Življenje v Novem mestu je vendarle lepo, kajne?

Kljub temu je odločitev SD, da kandidira Muhiča, vredna kritike. Stanje v novomeški občini nikakor ni dobro; predvolilne obljube župana so pod velikim vprašajem, proračun razpada, občina ne zna niti pobrati niti razdeliti denarja. S tem ko je SD kandidiral novomeškega župana, mu je dala priznanje za vladanje, ki je - vsaj glede na predvolilna pričakovanja - nezadostno.

Argument Muhiča za kandidaturu - dejal je namreč, da je za slabo stanje v občini vsaj delno kriva vlada Janeza Janše, ki nepravilno deli proračunski denar, pač glede na to, v katerih občinah vlada SDS oziroma desnica, je blago rečeno, hipokrizijski.

Prvič zaradi tega, ker podžupansko mesto drži v rokah poslanec in član SDS Ivan Grill. Drugič zaradi tega, ker je drugi podžupan Igor Perhaj, član SD. V primeru zmage SD bo Novo mesto s podžupanom iz vrst SD blizu njihovi vladi. Tretjič, kaj ni ravno SD tisti, ki zagotavlja, da bo v primeru zmage povsem vseeno, iz katere stranke bo kdo, saj se bo proračunski denar delil na podlagi strokovne presoje in ne političnih preferenc?

Pa tudi sicer je izjava nož v hrbet Janezu Janši in tudi Ivanu Grillu. Muhič je večkrat javno izjavil, da dobro sodeluje z vlado. Ni bilo videti, da bi bil kadar koli nezadovoljen s podžupanom Grillom. Kar nekaj sestankov z obstoječo vlado se je v tem času zgodilo (po besedah Grilla na primer sestanki z ministri ali državnimi sekretarji za promet, za zdravje, za finance, za okolje, za kulturo, za visoko šolstvo itd). V vladi in SDS celo pravijo, da toliko denarja in državnih investicij v Novo mesto še nismo nikoli dobili v tako kratkem času (za študentski dom, za cestno infrastrukturo, čistilno napravo, za gospodarsko cono, ustanovitev prve državne fakultete). Seveda pa je velik problem v

tem, da projekti, ki bi sicer dobivali državno podporo, padajo v vodo, ker občina na čelu z Muhičem ni sposobna financirati svoj del finančnih obveznosti. Kdo je torej kriv za slabo stanje v novomeški občini?

Prav tako je Muhič javno podprl projekt uvedbe pokrajin. Sedaj se je pridružil stranki, ki je vladni načrt blokiral.

Pa vendar ima kandidatura Alojza Muhiča nedvomno tudi dobro plat: SD je s tem prevzel odgovornost, da bo ne glede na to, ali bo župan izvoljen ali ne, vendarle moral skrbeti tudi za Novo mesto - seveda v primeru, da postane vladna stranka. Po drugi strani pa: kaj če zmaga SDS? Janša prav gotovo ne bo pozabil žalitve, ki je bil deležen z Muhičeve strani. Bo žrtev Muhičevega kandidature spet Mestna občina Novo mesto? (Uroš Lubej)

Štorije historije

»Pa naj pade stari fevdalec!«

Povojni oblasti ni nikoli uspelo dokazati svoje uradne verzije, da so bili gradovi samo kolateralna žrtev vojskovanja. V najboljšem primeru je gradove samo za silo zaščitila, ni pa jih niti obnavljala niti onemogočila nadaljnega ropanja.

Čeprav se lahko slikovita dolenska krajina ponaša s številnimi izvrstnimi človeškimi stvaritvami, so verjetno ravno gradovi najbolj vzvišen in mogočen del njene arhitekturne identitete. Razsejani po podeželju tako na vrto-glavih vzpetinah kakor tudi v povsem neuglednih luknjah in kotih govorijo o življenju davno nazaj od srednjega veka do danes. Gradovi trmasto kljubujejo neprizanesljivemu času. Gradovi stojijo, medtem ko hiše propadajo. Toda tudi zgodovina dolenskih gradov je zgodovina vzponov in padcev. Najgloblji padec so gotovo doživeli v zgolj nekaj letih druge svetovne vojne, ko so po vrsti goreli kot bakle. Seznan požganih gradov in graščin samo v širši okolici Novega mesta je naravnost impresiven: Zalog, Bajnof, Klevevž, Hmeljnik, Prežek, Gracarjev Turn, Otočec, Ruperč Vrh, Soteska in Stari Grad. Ob koncu vojne je bil med bombardiranjem uničen še žužemberški orjak.

Nobena skrivnost ni, da so bakle prižigali partizani. Večja skrivnost je, zakaj.

Pisatelj Edvard Kocbek, ki je bil med vojno član Izvršnega odbora OF, takole opisuje dogodke 22. oktobra 1943 zvečer, ko je izvedel, da bo Sotesko vzel ogenj: *Ko smo zadnjič počivali in je vodič naznanil (skrivno tiskarno) Urško in je povrh še vzel mesec, manjši kakor snoči in vendar še bolj podoben nenadnemu požaru, je Kidrič na pol brezbrizno in na pol šaljivo dejal: »Ne, to še ni požar, požar bo natanko opolnoči.« Potegnil je cigareto in v njenem siju smo mu videli oči, kako so pogledale najprej na žepno uro, potem pa naravnost v Jakca: »Čez pet minut bo tvoje umetniško srce zakravelo!« Jakac se je vznemiril: »Nemara pa res kaj naklepate?« Postali smo pozorni, Kidrič je zdaj z ironičnim glasom nadaljeval: »Kajpak! Natanko opolnoči bo zagorela Soteska!« Počivali*

Mitja Sadek, foto Boštjan Pucelj

smo na vzpetini, ki se je spuščala proti vzhodu, zato smo vsi pogledali navzdol proti dolini Krke, kakor da je polnoč in kakor da velika graščina že gori. Kidrič se je moral sam reševati v podsmeh, vendar so nas njegove besede kljub temu prizadele. Jakac je najbolj poskočil in začel silovito ugovarjati: »Zdaj vidim, da ste znoreli! Vso Dolenjsko boste uničili! Kaj pa se sploh greste?« Začel je preklinjati in se je z nami vred pomiril šele, ko je Kidrič spremenil ton in je sklep glavnega poveljstva o strateško nujnem požigu graščine utemeljil in dodal, da so iz nje prej odnesli in skrili vse umetniške predmete. Jakac je umolknil in z njim smo umolknili vsi.¹

Iz odlomka se da razbrati, da je bil požig odrejen po navodilih partizanskega političnega vrha in da se marsikateri partizan s tem ni strinjal. Umetnik Jakac, ki je vedel, kakšna umetnina je namenjena propadu, je bil tudi med njimi. Baj te ga Kidriču ni nikoli oprostil. Kako težka je bila marsikdaj odločitev o uničenju gradu, pričajo besede partizana Bogdana Osolnika, v katerih opisuje, kako se je s soborcem odločal, ali naj zažgejo takrat že povsem izropani grad Hmeljnik, ki so ga Italijani in belogardisti jeseni 1942 predvideli za vojaško postojanko: *Poveljstvo Vzhodnodolenjskega odreda je zato dalo nalog eni svojih enot, naj zažge grad. /.../ S Štefanom sva na poti proti Novi Gori in Runčecu slučajno naletela na vod partizanov, ki se je pripravljal, da bo izvršil ta ukaz. S seboj so nosili nekaj bencina in drugega goriva. Zadržala sva jih in komandirju, ki jih je vodil, povedala svoje pomisleke. Mogočni grad je znamenit pokrajinski spomenik in če ga požgemo, bo škoda nepopravljiva. Komandir je bil pripravljen opustiti izvršitev naloge, če za to prevzame odgovornost okrožni odbor OF. S Štefanom se nisva mogla odločiti. Rekla sva mu, naj malo počaka. Potem sva se precej časa sprehajala pod gradom, ga ogledovala in tehtala razloge, ki so bili za ali proti. S svojimi mogočnimi zidovi, sredi drevja in rastlinja, ki je v jesenskih barvah poudarjalo njegovo lepoto, je grad resnično opozarjal na svojo znamenitost. Bilo pa je tudi jasno, da bomo sovražnika, če se bo utrdil v tem mogočnem zidovju, le težko pregnali in da bo to zahtevalo veliko človeških žrtev. Zaradi njegove strateške lege bomo morali grad vseeno napasti, tekla bo kri naših borcev! Tako sva se v tistem jesenskem popoldnevu s Štefanom precej dolgo neodločno posvetovala in zadržala pod gradom, tako da se je že začel spuščati mrak. Naenkrat je Štefan odločno zamahnil z roko: »Pa naj pade, stari fevdalec! Škoda bi bilo zaradi njega izgubiti eno samo človeško življenje!«²*

Požiganje gradov je bilo gotovo v prvi vrsti del partizanske vojaške strategije, ki je temeljila na gverilskem bojevanju in je hotela nasprotniku preprečiti, da bi gradove uporabljal za svoje postojanke. Gradovi so bili za to še posebej primerni, saj so bili nekakšne neuničljive utrdbe na odličnih strateških položajih. Toda vojaški razlogi so bili samo najbolj neposreden vzrok za uničevanje gradov. Če se vojaškim razlogom ne bi pridružili tudi ideološki, bi gotovo marsikateri grad dočakal konec vojne nepoškodovan. Marca 1942 je Izvršni odbor OF sprejel odlok o razlastitvi veleposestnikov okupatorske narodnosti in domačih izdajalcev. Veleposestniki - med njimi je bil daleč največji grof Karl Auersperg - so zgolj na podlagi nemške ali italijanske narodnosti avtomatično izgubili vse premoženje in pri partizanih postali *personae non gratae*. Njihovo premoženje je bilo povečini izropano, zemlja v skladu s socialistično doktrino razdeljena med kmete, gradovi kot najsvetlejši simbol moči novih razrednih sovražnikov pa so postali nepotreben ostanek starega reda. Partizansko vodstvo je s požigom gradov ubilo dve muhi na en mah - zavarovalo je svoj vojaški položaj in hkrati rušilo temelje gospodarske moči grajskih kapitalistov. Za (tuje) graščake v viziji novega družbenega reda ni bilo

Ruperč vrh

Grad Ruperč vrh. Slika je z začetka 20. stoletja. (Last Dolenskega muzeja.)

več prostora. Da je šlo pri narodnosti v resnici za postransko zadevo, priča tudi usoda gradov, ko so bili lastniki Slovenci, ki jim ni bila nikoli dokazana kolaboracija z okupatorji. Kot primer naj navedem požgani grad Ruperč Vrh in njegove lastnike, družino Stare – Fabjančič.

Klobčič pa se je odvijal naprej. Zgodilo se je ljudstvo. Celo partizani so pri teh dogodkih spoznali, kako zelo nevarno je, če daš ljudstvu priložnost, da vzame pravico v svoje roke. Obubožani in izkoriščani kmetje, ki so do bogatih veleposestnikov že prej prikrito gojili zavisti polno sovražstvo, so zdaj dobili priložnost, da glasno izstavijo svoj račun. Lahko bi rekli, da je kmečka »roparska banda«³ le vzela tisto, kar ji je pripadalo po nekem človeškem zakonu, a je hkrati nasprotovalo pisanemu. Ko so leta 1942 partizani zavzeli Hmeljnik, so pozvali okoliške kmete, naj odnesejo vse, kar je uporabno. O ravnanju kmetov pričajo besede nekdanjega komandanta Dolenjskega odreda: *En primer razlastitve je bil Hmeljnik. Tu se je pokazalo, da narodne mase niso bile zrele, da niso razumele pomena te razlastitve. Tu so se pokazali vsi nizki instinkti, stoletja zadrževani bes proti gospodi. Hmeljnik so kmetje dobesečno razbili.*⁴ Partizansko vodstvo je v kaotičnih vojnih časi dalo ljudem znak, da so jim gradovi na voljo. Ljudje so to z veseljem izkoristili.

Povojni oblasti ni nikoli uspelo dokazati svoje uradne verzije, da so bili gradovi samo kolateralna žrtev vojskovanja. V najboljšem primeru je gradove samo za silo zaščitila, ni pa jih niti obnavljala niti onemogočila nadaljnjega ropanja. Po vojni se je namreč po načelu »kar ni prepovedano, je dovoljeno«⁵ barbarsko razstavljanje gradov nadaljevalo. Prebivalci so z gradov pridno odnašali obdelano kamenje, ki so ga uporabljali za gradnjo svojih bivališč, in ko je tega zmanjkalo, so gradove preprosto minirali. Tako so Klevevž minirali še leta 1955 ter tri leta kasneje Hmeljnik. Dokaz, da so bili požgani gradovi namenjeni dokončnemu uničenju in da jih oblast ni v resnici nikoli nameravala obnoviti, lahko vidimo tudi v tem, da je že v zgodnjih petdesetih letih arhitekt Marjan Mušič s Hmeljnika, Ruperč Vrha in Soteske dal prinesiti najlepše kose grajske arhitekture, ki jih je vzdal pri prenovi Ljubljanskih vrat, Študijske knjižnice in Križatije. Tako so gradovi ostali le še kup ruševin, brez vsake praktične in estetske vrednosti. Žalostna zgodba, kajne?

¹ Edvard Kocbek, *Listina*, Ljubljana 1982, stran 413.

² Bogdan Osolnik, *Z ljubeznijo skozi surovi čas*, Založba Borec, 1989, str. 125–126.

³ Zapisnik konference KPS na Cinku (julij 1942), *Dokumenti ljudske revolucije v Sloveniji*, II, dok. 98, str. 247.

⁴ *Ibidem*, str. 240.

SILVER

Novi trg 1

8000 Novo mesto

s.Oliver®

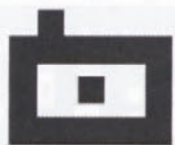
Pepe Jeans®
LONDON

K

KORALLINE

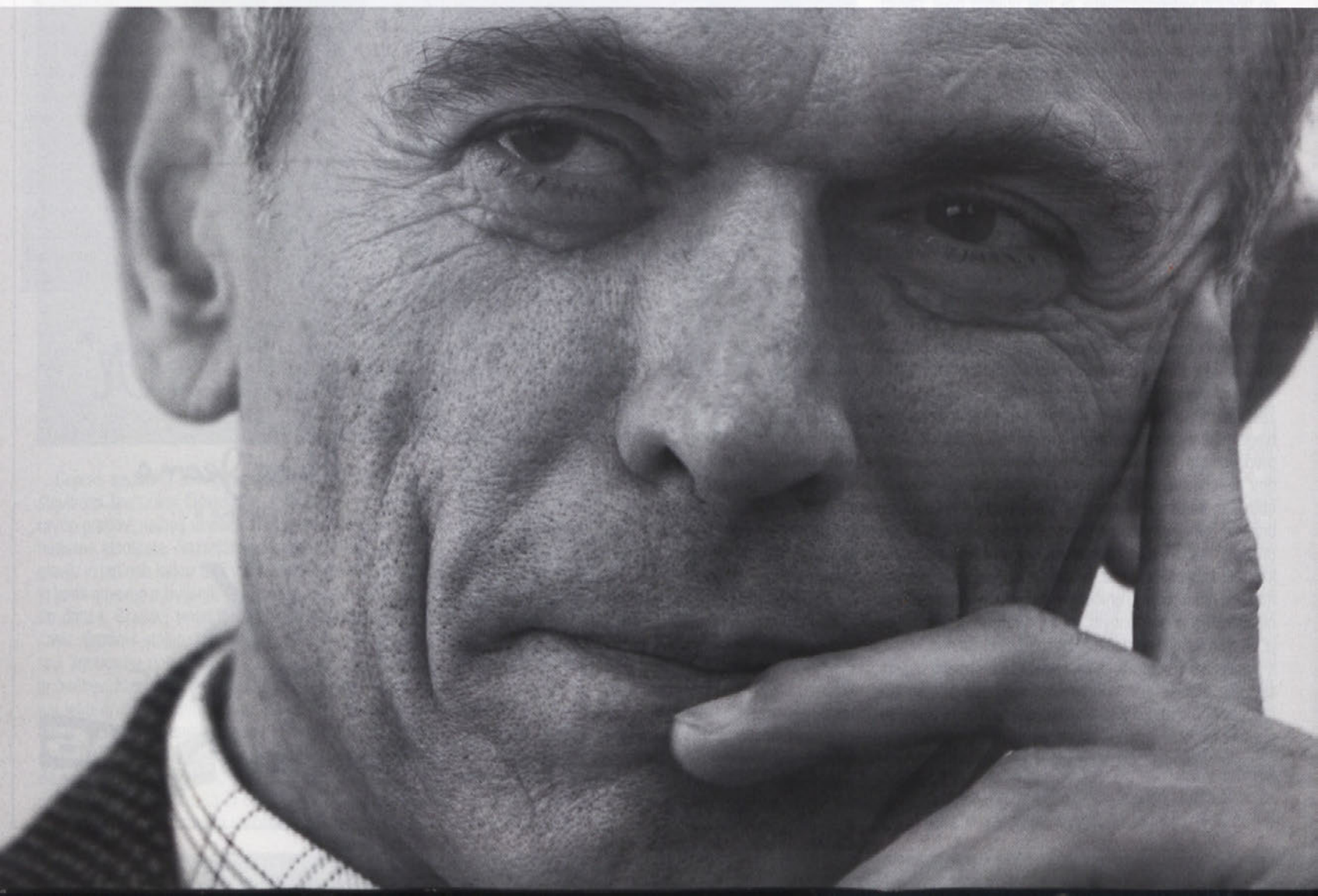
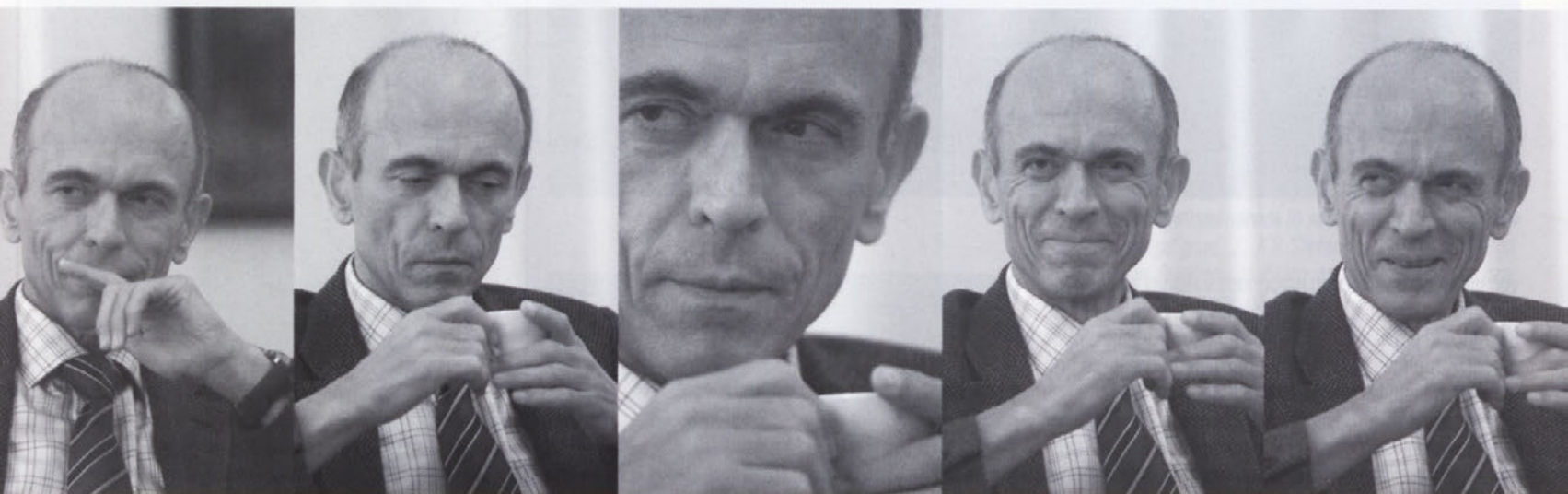
Dezigual®

BLUE
JEANS
GAS

Denis Sarkić
Moj prvi sončni portret dr. Janeza Drnovška

Med fotografiranjem za Mladinanin intervju leta 2005 takratnega predsednika republike dr. Janeza Drnovška sem prvič v svoji karieri doživel iskren nasmeh z njegove strani. Do takrat je bil zame kot fotografa, ki ga je spremljal že vrsto let, vedno nekako zategnjen in brez izžarevanja neke zanimive energije, katera bi mu na fotografijah dala novo dimenzijo. In potem v predsedniški palači končno doživim presenečenje. Drnovšek kot preprosti človek, ki se tudi odkrito nasmehne, nekakšen sončni nasmeh. Še nekajkrat sem imel v drugih situacijah priložnost posneti te njegove iskrene nasmehne, med njegovo, očitno zdaj vsem znano, bitko za življenje.

Portret: Lavra Fabjan

Rasto Božič, foto Boštjan Pucelj

»Mesto je lahko mesto situl, ampak ljudi to ne bo zanimalo, dokler ne bodo o tem vedeli več.«

Lavra Fabjan, 37-letna oblikovalka, je v Žabji vasi rojena, danes pa na Mestnih nji vah živeča Novomeščanka, ki zase pravi, da živi tik pod nekdanjim prazgodovinskim grobiščem na Marofu. Njene misli zaposluje bližina tega zadnjega počivališča prazgodovinskih prebivalcev novomeškega okrožja, izobrazba, splet okoliščin in v mistiko ovita preteklost pa so jo vodile do snovalcev novomeškega mladinskega hotela Situla, za katerega je po likih železnodobnih situl oblikovala posteljnino, zidno opremo, oblačila oseba in nekatere posamezne dele.

Njena pot se je začela na Osnovni šoli Grm, kjer je danes zaposlena kot laborantka. Zatem je v Ljubljani obiskovala oblikovalno šolo, kar je po njenih besedah v marsičem usmerilo njene misli, na koncu je kot oblikovalka tekstila diplomirala na ljubljanski tekstilni fakulteti. V oblikovalskem poklicu je bila po študiju zaposlena le kratek čas. Ugotovila je, da je njeno delo povsem brez ustvarjalnega naboja, po drugi strani jo je privlačilo delo z otroki. Zdelo se ji je nesprejemljivo, da je kot tekstilna oblikovalka večkrat na leto hodila na sejme v Pariz, kjer je opazovala skoraj uniformirane oblikovalce, v črnih oblekah, kot bi bili na pogrebu, kako so pobirali močno barvite in filozofsko zastavljene smernice, ki jih je oblikovala peščica ljudi. S tem tujim delom, je pojasnila, so potem okužili množico, ki ne razmišlja, zakaj je nekaj nastalo in zakaj se nosi. »To se mi je zdelo tako bolno razmišljanje, da nisem hotela biti del tega stroja.«

Z zaposlitvijo v šoli je njeno oblikovanje za določen čas zastalo, vmes se je sicer nekajkrat prebudilo, leto dni je bila kot pedagoginja zaposlena v Dolenjskem muzeju,

najbolj pa jo je zbudila zamisel popotniškega hotela kot življenjskega prostora. »Dvanajst let sem se ukvarjala z mislijo, kako ljudem približati preteklost. V šoli in pri raznih otroških ustvarjalnih delavnicah sem ugotovila, da otroke najbolj pritegne zgodba, zavita v skrivnost. Otroci ne iščejo podatkov in znanosti, temveč zgodbo.« je poudarila. Teh je po njenem mnenju v Novem mestu obilo, mogoče pa je zaradi spolzkosti, ker ni vse dorečeno in izmerljivo, področje arheologije za širši krog ljudi in turizem izredno zanimivo.

Novo mesto si je izbralo naziv mesto situl, in zato, tako Fabjanova, nujno potrebuje animacijo v tej smeri. »Lahko bi zgodbe napletli na srednji vek ali na Leona Štuklja, ker smo izbrali situle, pa je nujno, da vsi vlečemo v eno smer. Vsaj za začetek, mogoče se bo kasneje pokazala kakšna nova motivika. Mesto je lahko mesto situl, ampak ljudi to ne bo zanimalo, dokler ne bodo o tem vedeli več. Tukaj ima Novo mesto veliko možnosti, ki jih je treba izkoristiti, predvsem zasejati med otroki. Otroci so novi uporabniki in potrošniki, prav gotovo vsi ne bodo našli kruha med avtomobili in zdravili,« meni Fabjanova.

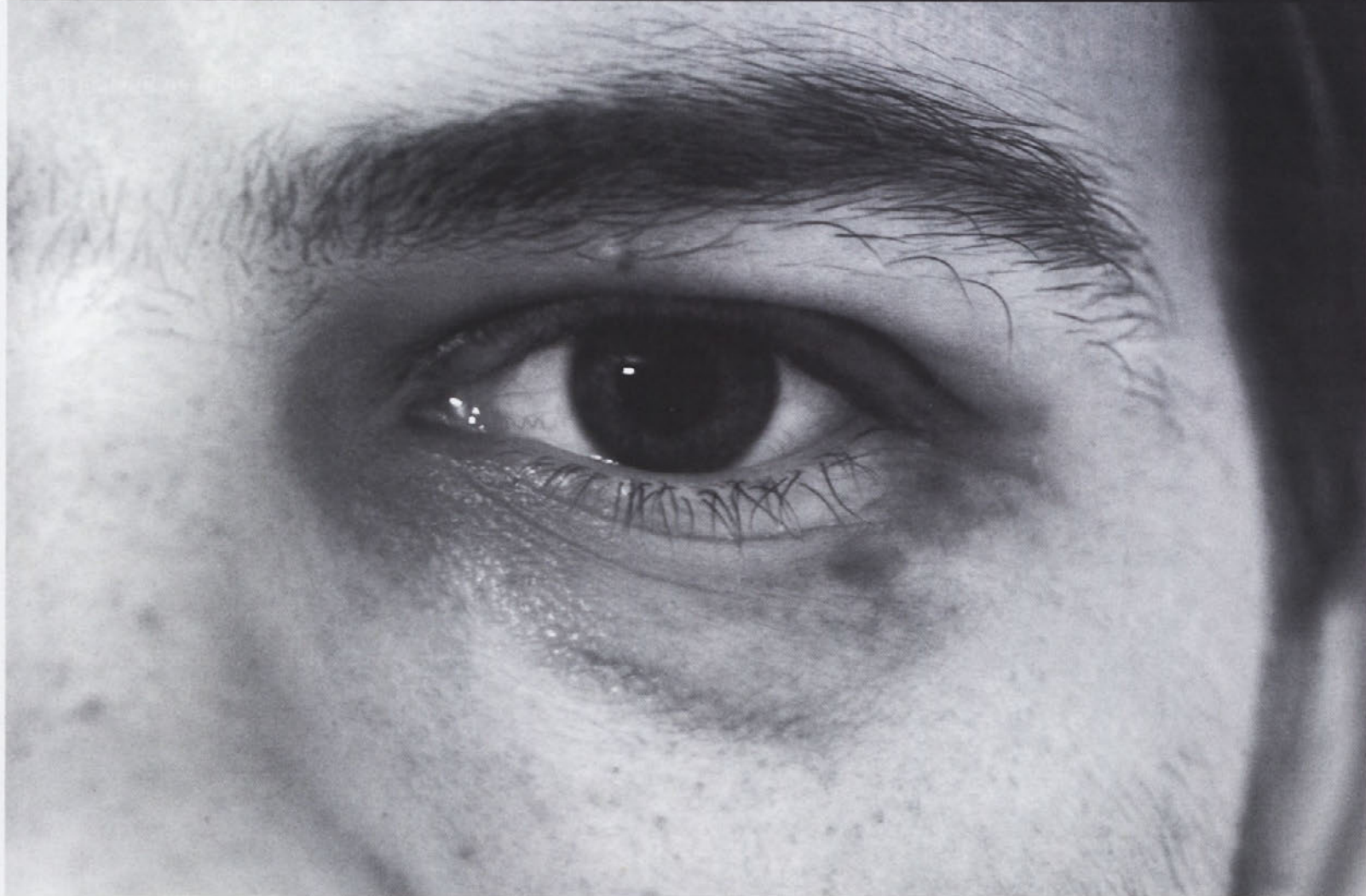
S tolmačenjem prazgodovinskih likov, kot jih prinašajo v novomeškem okrožju in na ostalih slovenskih najdiščih odkrite situle, pravi, človek opaža, da se v treh tisočletjih življenje ni kaj prida spremenilo. Situle z grafično dodelanim jezikom opisujejo visoko razviti družbo in kulturo, ki z animacijo kar kliče po sodobnem tolmačenju. Poleg podob novomeških situl, ki krasijo približno polovico sten hostla, se pojavijo tudi motivi s situl širšega situlskega območja. Fabjanovi se je ravno upodobitev na najbolj znani

in ohranjeni situli z Vač, ki jo hranijo v Narodnem muzeju v Ljubljani, zdela najbolj primerna za opremo osrednjega zbirališča oziroma jedilnice. Vaške situle sicer niso odkrili na novomeškem območju, za približno stoletje je starejša od novomeških, skupaj z enako močno izpovednima situlama z Magdalenske gore pri Grosupljem in Dolenjskih Toplic pa sodi v isti kulturni krog in v tako imenovani sklop situlske umetnosti. Ker je novomeški hostel Situla posvečen situlski umetnosti, se ji zdi uporaba likov s situl ostalih situlskih najdišč prav tako primerna. Poleg tega prizori s plašča vaške situle prinašajo podobe prazgodovinskega družabnega življenja, kar se ji zdi posrečena kombinacija. »Ker je popotniški hotel Situla zamišljen kot muzej in življenjski prostor, imamo še veliko zamisli, vseh pa na začetku nismo uspeli uresničiti. Življenjski prostor se spreminja, njegova trenutna podoba je zgolj okvir, ki je ta čas še precej čist, kasneje pa bo gotovo vsebinsko bogatejši. Pri opremi prostorov me ni zanimalo le, od kod je situla, ampak kakšno vsebino nosi in kako jo lahko apliciram na vsebino hostla. Namen hostla je, da si njegovi gostje poleg ogleda Dolenjskega muzeja omislijo tudi obisk katerega od arheološko zanimivih krajev v bližnji okolici Novega mesta.«

Lavra Fabjan deli mnenje oblikovalcev hostla Situla, da morajo meščani zgodbe, ki jih ponuja, še odkriti, arheološka preteklost pa je za mesto velik kapital. Mesto se po njeni sodbi začenja prebujati, a potrebno bo veliko dela, da bodo ljudje zgodbe novomeške prazgodovine spoznali in jih sprejeli za svoje. Kot je povzela, mesto situl ni le naš, temveč projekt naših otrok.

Pes, zelen, Štajerc, pošten

Nejc Gazvoda, foto Boštjan Pucelj

Sanjalo se mi je, da mi je zmanjkalo tople vode med tuširanjem. Ko sem se zbudil, sem ugotovil, da je mama odprla okna v sobi.

Eni se pač lahko pokrijemo in spimo dalje, drugi pa ne.

To je politika. Agregatno stanje je drugo, zebe te še vedno, jebiga.

*

Ne vem, zakaj v slovenski literaturi in TV serijah velja lik modrega pijančka. Starček, ki iz šmarjavih ust stresa življenjske in je oblečen v pol fundusa RTV Slovenija.

Zadnjič sem bil na obisku pri stricu, ki ima takega soseda. V prostem času rad plete košare, njegove bolhe imajo svoje bolhe. Noga mu je zatekla in podočnik mu je zrasel čez spodnjo ustnico. Celu uro je sedel med nami, nato pa rekel:

„V življenju še nisem videl poštenega Štajerca in zelenega psa.“ Pa smo se nasmejali in ga poslali domov, ker drugače se preveč ustali in nato ga je težko spoditi, ker je za svoja leta precej trpežen.

Začnemo kot živali, končamo kot živali, če se vmes zapijemo, pa razdiramo modre. Oziroma zeleno – poštene.

Ko sem bil majhen, je bil сосед še pri močeh. S starši smo bili na izletu, tam, kjer je zdaj stričeva hiša, je bila mala zidanica in trava je bila dosti višja, pa jaz najbrž tudi manjši. Mama je šla pogledat za zidanico, kjer je bila takrat koza. Ko sem bil še manjši, me je napadla, ker ji nisem hotel dati kruha. Od takrat naprej sem se jo bal.

„Boš videl, da ni koze,“ je rekla mama.

„Pojdi pogledat,“ sem prosil.

Pa je šla. Gledal sem za njo, ko je izginjala za zidanico. Zdelo se mi je, da sem slišal nek čuden vrešč, ko sem se

skrival v tisti visoki travi in bil sem prepričan

evo

pa mi je koza vzela mamo.

Mama je prišla nazaj, objokana.

„Ni koze,“ je rekla.

„Kaj pa je?“ sem hotel vedeti.

Ni mi povedala.

Kasneje, zvečer, ko smo bili že doma, je povedala očetu, da je videla tega soseda, kako je ubil svojega psa, tako da ga je držal za zadnje noge in ga z glavo udaril ob zid.

Kaj pa vem, morda je bil pes zelen. Če bi ga pustil živega, bi pomenilo, da lahko kdaj sreča poštenega Štajerca.

Toliko imam povedati o modrih, starih pijančkih. Malo več kot o politiki, ampak prej se mi je boljša metafora posrečila.

*

Za!

za stranke, ki pravijo, da je bolje prepih kot mrzla voda

za stranke, ki nas polivajo z mrzlo vodo, ampak zapirajo okna

za stranke, ki ubijejo zelenega psa, da izničijo poštenega Štajerca

za stranke, ki so videli poštenega Štajerca in mrzlično iščejo zelenega psa, da ga ubijejo

....

Tako nekako bo. Bodo ostali, ki so malo dlje na svetu povedali, da je tako tudi bilo.

YURENA

Glavni trg 11, Novo mesto

šola tujih jezikov

www.yurena.si

07 33 72 100 \ 07 33 72 102

07 33 72 103 \ 07 33 72 104

e-mail: yurena@siol.net

ANG.

NEM.

ITA.

ŠPA.

FRA.

RUS.

POR.

SLO.

za tužce

- tečaji splošnega jezika
- tečaji poslovnega jezika
- priprava na državne in mednarodne izpite
- tečaji v skladu z evropsko lestvico: A1-C2
- domači in tuji predavatelji
- študentski in dijaški popusti

VPIS v tečaje

do 20. septembra 2008

SLS SMS

Gremo v akcijo
za Dolenjsko!

3

Anton Zupet

www.slssms.si

GREMO V AKCIJO
ZA LEPO
IN USPEŠNO
DOLENJSKO!

IZBERIMO
SLS
SMS

3

Franc HUDOKLIN

EKONOMSKA ŠOLA NOVO MESTO-VIŠJA STROKOVNA ŠOLA

VPIS 2008/2009

za višješolska programa

**POSLOVNI SEKRETAR in
EKONOMIST (računovodja, komercialist)**

IZREDNI ŠTUDIJ – 2 leti

Vpis do 1. oktobra 2008!

Informacije:

tel.: 07/39-33-268

spletna stran: <http://www.esnm-visja.si>

e-pošta: referat@esnm.si

svet na frekvenci Radia Krka

www.radiokrka.com

RadioKrka
106.6 MHz

Liži, liži, liži, liži, liži sladoled

Petja Kovačević, foto Jaka Šuln

Če se vam je že večkrat zgodilo, da ste v upanju po dobri glasbi prižgali radio in zaslišali Atomik Harmonik ali v upanju po dobrem filmu vključili televizijo in zagledali oddajo, na kateri so gostili Turbo Angels, potem ste zagotovo tudi že pomislili, kaj nam njihova besedila hočejo povedati. In kaj ste ugotovili? Da obstaja velika razlike v tem, ali mamica reče sinku: »Liži sladoled.«, ali pa katera od Špel zapoje: »Liži, liži, liži, liži, liži sladoled.« Zato sem se odločila, da dam besedila pod drobnogled.

Na slovenski glasbeni sceni je vse bolj prisotna turbofolk glasba, ki ima zavirljivo in predvsem nerazumljivo veliko število oboževalcev. Njihovo opevanje ljubzenskih in pivskih vsebin s svojim predvajanjem na vsakem koraku vključuje tako vsakega navadnega smrtnika kot tudi veliko število raziskovalcev in kritikov, ki se ukvarjajo s tem fenomenom prek jezika in diskurza v sodobnem družbenem življenju posameznikov. Prinašajo vprašanja o mejah tabujev, seksualnosti, ženske podrejenosti in moške nadvlade, nenazadnje pa tudi o vzgoji mladih in mejah dobrega okusa. Kljub izredno oblikovani celostni podobi turbofolka, ki veliko pove sama zase, je jezik ključni del socialne transformacije, ki se trenutno dogaja v sodobnem svetu. Brez pomenov seveda ne gre.

Besedila turbofolk skupin, kot sta Atomik Harmonik in Turbo Angels, v svojih pomenih pesmi skrivajo interpretacijsko vrednost turbofolk ideologije, skrivajo plešoča dekleta v kratkih krilih, namigovanje na seksualnost, pivske užitke, skrivajo nekaj, kar ljudje obožujejo.

Pornografskost besedil pesmi s svojo prisotnostjo v vsakdanjem življenju opravičuje problematizacijo tega pojava. Odpira vprašanje o morali in tehta med kapitalom in socialno vzgojo.

Sprva sem želela pozicionirati spolno neenakost znotraj vsebin pesmi Atomik Harmonik in Turbo Angels, vendar sem ugotovila, da osnovni problem ni v prikazovanju ženskega spola kot manjvrednega. Problem je v lastni predstavitvi turbofolk skupin. Moška in ženska vloga se prepletata v hierarhičnem modelu delovanja. V določeni situaciji ženska dominira, v drugi pa je obratno. Njuno opredeljevanje do teh vlog je jasno prikazano in predstavljeno v medijskih vsebinah. Na primer v pesmi Brizgalna brizga, v kateri ženski del skupine poje: »Izbrala si bom fanta, tizga ta velizga, saj brizgalna ta njegova res najlepše brizga«, gre po eni strani za dominacijo ženske nad moškimi kot spolnim objektom, po drugi strani pa podrejanje ženske moški interpretaciji seksualnosti. Lahko rečem, da je v teh besedilih velika vključenost igranja različnih vlog. Pogosto je prisotno izkazovanje hotenja ženskega akterja, na primer: »Poskusiva midva, bodi mucek moj, predi mi nocej,« ali pa »rada bi, tralala, k tebi mal se stisnla, pridí k meni, sama sem doma.« Iz oči

razčlenjevanja posameznih besed so pomeni veliko bolj jasni in vloge določene, medtem ko iz konteksta lahko razberemo le sestavljanko moških in ženskih vlog, kar je vidno tudi v dialogih. Oba spola sta enakomerno prisotna in oba namiguje na izvršitev svojega, izjemno priljubljenega, ideološkega konteksta. Tako sta izvršila oba, moški in ženska.

Poleg izpostavljanja ženskih ali moških dejanj pa v teh besedilih izstopa tudi poimenovanje žensk kot glavnih akterjev na odrih turbofolka. Neosebno omenjanje »glavne igralk« namiguje na nespoštljiv in neenak odnos med spoloma (kot v pesmi Ena ni nobena):

*Ena ni nobena dve se že pozna
tri so mi premalo a s štirim se da
In pravim
Ena ni nobena pet se da začeti
če nas bo deset res bo dobr
res bo dobr za znoret.*

In čeprav sta običajno oba spola s svojimi namigovanji zastopana enakovredno, gre v tem primeru za žensko, ki je lahko »srnca«, »ročca« ali »riba« (v pesmi Toni je pa ribo ujel). S takim načinom posredovanja pomenov se odpira nov vidik vprašanja odnosa med spoloma. Ženska v vlogi živali?

Širjenje pornografizirane celostne podobe postavlja pod vprašanje vrednote, zasidrane v temelje družbe. Ideologija, ki zajema tako številno občinstvo, si zasluži pozornost. Besede so goli elementi, ki jih izkorišča kontekst ideološkega okvirja. V tem primeru so pod vplivom miselnosti turbofolka. Njihove ideje dajejo pomene besedam in jih puščajo med ljudi. Tako komunikacijski proces še vedno kroži, vendar se vsebina spreminja in išče vedno več simpatizerjev, podpornikov, poslušalcev. Na primer v besedilu pesmi Brizgalna brizga avtor uporablja dele stavkov kot so: »požar v meni pogasi«, »premalo mi ponujaš«, »tizga ta velizga«, »brizgalna ta njegova res najlepše brizga«. Osnovni pomeni posameznih besed se interpretirajo popolnoma drugače kot pa v takšnem okolju, kjer vse nakazuje na prikrite in namigujoče pomene. Dodatno pa se okrepi nova interpretacija v ideološkem okviru, ki je značilen za delovanje Atomik Harmonik. Prav tako se želeni pomeni okrepijo s ponavljanjem besed, na primer: »Fa-fa-fa-fa-fani« (pesem Fani), »Liži liži liži liži liži sladoled« (pesem Sladoled) in »Dej, dej, dej, dej...« (pesem Hop Marinka). Pomeni, ki jih oblikujejo posamezniki, so vedno odvisni od iztočnice v okolju. In pri takih iztočnicah je povezava dokaj očitna.

Stremenje za demokratično in enakopravno državo, v kateri so človekove pravice v ospredju vsakršnih pravic, je prvi korak, ki bi lahko ukrepal z omejitvijo širjenja tovrstnih besedil. Pojavljanje problematike v glasbenih

Ali verjamemo izvajalcem turbofolka, ki pravijo, da v vse bolj temačnih temah slovenske glasbe, ponujajo sproščujočo, lahkotno glasbo, za ljudi, ki se hočejo zabavati in hkrati ugotavljajo, da je to prav tista smer glasbe, ki si jo poslušalci po vsej Sloveniji želijo in jo pogrešajo?

besedilih postane jasno tudi z namigovanjem avtorja k določenemu dejanju, ki je v nasprotju z osebno svobodo posameznika. Na primer v pesmi Daj, daj, daj, v kateri že naslov pove vse, pravi: »Brez besed se mi predaj, baby daj, daj, daj«, ali v pesmi Ej, kaj bi ti, ko z nagovorom skuša vplivati na osebo: »Ej, kaj bi ti dala meni lubčke tri«. V tej pesmi gre tudi za spremembo gostilniške interpretacije v ljubzensko. Oba področja sta ključna v besedilih turbofolk skupin. Povezovanje teh dveh ključnih miselnosti za turbofolk lahko poteka na različne načine in s tem daje možnost reprezentaciji, da se odvija v smer pornografiziranega ideološkega aparata (namigovanja na dejanja, ki ne sodijo v ta medijski žanr):

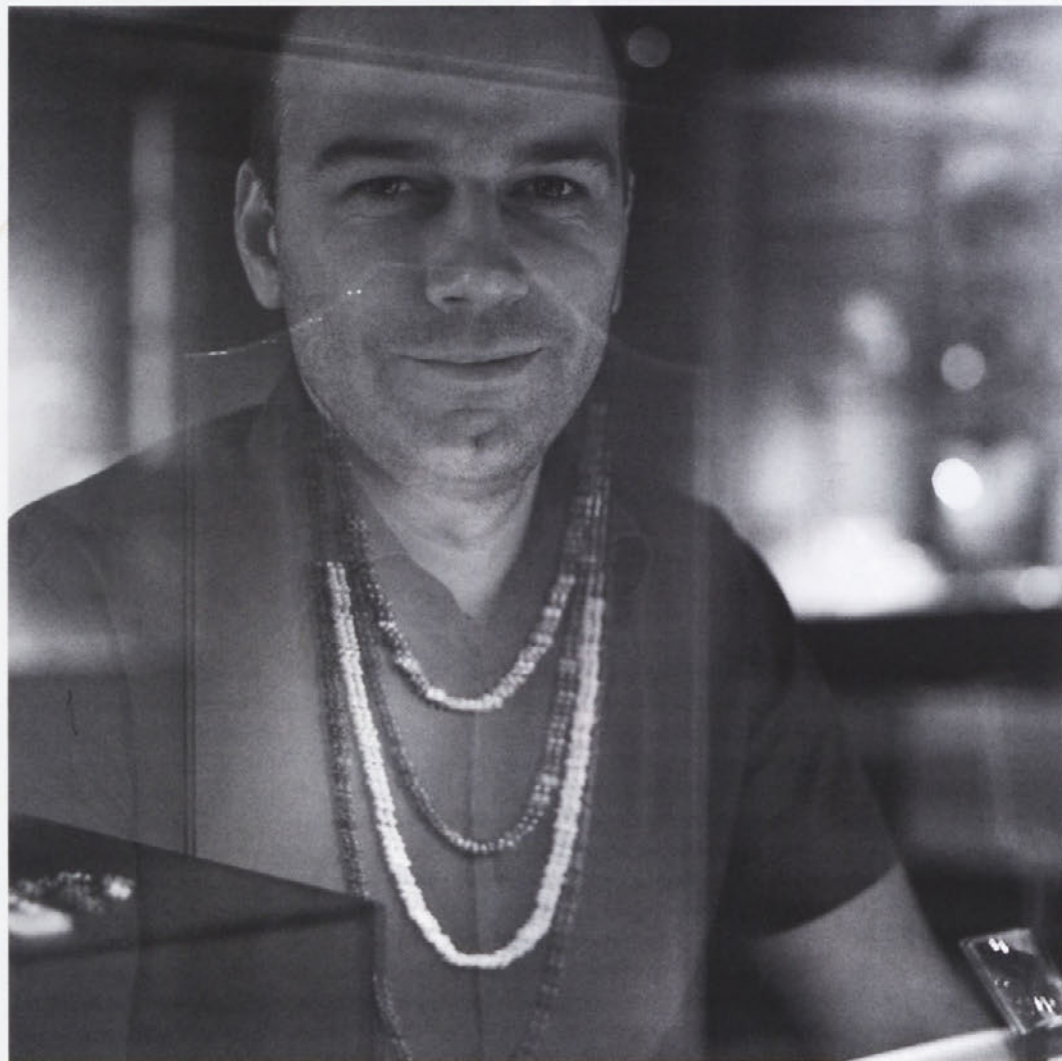
*Ej kaj bi ti dala meni se mudi
kaj če se mudi so pred tabo drugi vsi
ej kaj bi ti dala mimo vrste mi
ah saj ti bom dala ker simpatičen si mi
in bova oba vesela hojlarijari.*

Zaradi razvoja potrošniškega trga in poudarjanja pomena kapitala je težnja po ustrezni socializaciji in socialnem izobraževanju mladih prešla v drugi plan. Tako smo znanarili tudi vzgojne metode in osebne vrednote. V povezavi s komunikacijskim procesom, ki močno vpliva na vse generacijske razrede posameznikov v smislu, da »nikoli ne nehamo komunicirati«, prevzemamo pomene in oblikujemo konstrukte, ki se povezujejo v ideološke aparate države. Osnovni problemi pri takih razvojnih stopnjah vedno nastajajo v temeljih. Tako izpostavljanje pornografskim podobam v vsakdanjem življenju zamaje predstave o dejanskem odnosu med moškimi in žensko ter o odnosu družbe do obeh spolov. Če se pornografski diskurzi pojavljajo le v ustreznih žanrih, ki so mlajšim čim bolj odmaknjeni, potem je njihova vsesplošna prisotnost na neustreznih mestih neupravičena.

Družbenega napredka na področju ustreznega ravnanja s pornografskimi vsebinami v tem primeru ne moremo pričakovati. Lahko se le vprašamo, kaj nam prinesejo »nespodobne« podobe na medijskih oglasnih mestih in besedilih v pesmi. Ali pa verjamemo izvajalcem turbofolka, ki pravijo, da v vse bolj temačnih temah slovenske glasbe ponujajo sproščujočo, lahkotno glasbo, za ljudi, ki se hočejo zabavati in hkrati ugotavljajo, da je to prav tista smer glasbe, ki si jo poslušalci po vsej Sloveniji želijo in jo pogrešajo.

Da bi imel stavek: »Liži sladoled.«, le svoj neposredni pomen, ne potrebujemo radikalnih posegov. Nagibati se je treba k preglednosti besedil slovenskih izvajalcev in sprejemanju odgovornosti nad njihovim izvajanjem v javnosti. Če želimo ohraniti družbeno stabilnost in poskrbeti za mlajše generacije, potem je to korak naprej.

Dati prostor predmetom, ki pripovedujejo zgodbo

oblikovanju prostora smo bili zato nekoliko zadržani, nekoliko pa smo si privoščili barvno razgibanost. Od stare arhitekture in prejšnjih prenov stavbe so ostali določeni elementi in vrata, ki jih je zasnoval še arhitekt Marjan Mušič. Upoštevati smo morali tudi navodila Zavoda za varstvo kulturne dediščine, poskušali smo oblikovati prostor, ki bo predmete najbolj predstavil.

Danes poznamo več vrst muzejskih razstav. Lahko so minimalistične in hkrati bogato pripovedne, lahko so tako imenovane lepotne razstave, lahko so sodobne večmedijske in opremljene z rekonstrukcijami, lahko pa so čisto klasične. Vse zaznamuje določen tok pripovedi. Kdo ga je določil za novomeško razstavo?

Groba osnova za razstavo se je z bogatim gradivom in konfiguracijo prostorov ponujala skoraj sama po sebi. Časovnica gre skozi tri ravni, prek spodnjih v zgornje prostore. Začne se z geologijo in arheološkimi predmeti najstarejših obdobij in zaključuje z zgodnjim srednjim vekom. Grafični del razstave je moje delo, pohištvu in razstavno opremo sva izdelala s kolegom Gregorjem Gutmanom, pri slikarskih rekonstrukcijah pa je sodeloval slikar Jože Kumer.

Kam bi po načinu postavitve in v primerjavi z drugimi po svetu umestil novomeško stalno arheološko razstavo?

Postavitev je precej klasična. Taka je tudi zaradi načina dela in mase gradiva, zaradi katere smo lahko vmes dali poudarek le nekaterim predmetom. Pravzaprav smo želeli ohraniti enotno podobo z le nekaj poudarki. Skupaj z arheološkim oddelkom in vodstvom muzeja smo želeli priti do določene točke, ko začne gradivo samo pripovedovati o sebi, dodali smo mu le popotnico v obliki svetlobe in mesta v prostoru. Šlo je tudi za veliko površin, tako je bilo potrebno veliko prilagajanja opreme.

Sicer razkošna in pregledna razstava se po moji sodbi drži precej ustaljenega načina prikazovanja, pravzaprav le z bogastvom in s pestrostjo dopolnjuje in nadgrajuje prejšnjo muzejsko stalno razstavo. Ti praviš, da je klasična. Kaj to pomeni?

Avtor razstave arheolog in kustos Dolenjskega muzeja Borut Križ je menil, da zaradi bogatih najdb in njihovega števila ne potrebujemo dodatnih zgodb, ker osnovno že imamo, kar pomeni, da nismo potrebovali toliko dodatnih elementov, fotografij in rekonstrukcij. Šlo je za sistemsko odločitev, do katere je v muzeju prišlo pred začetkom našega dela oziroma za željo naročnika. Razstava je sedaj zaključena, novih kosov ne bodo dodajali, vendar jo bomo še nadgrajevali z multimedijско predstavitevijo posameznih predmetov in občasnim razstavnim prostorom. Multimedija, ki je še v načrtu, bo podrobneje predstavila posamezne predmete. Del razstave je tudi pritrilni prostor, kjer bodo prirejali občasne in s stalno postavitvijo povezane arheološke razstave. Sicer smo v veliko pogledih razstavo ustvarjali kot skupina, pri ključnem trenutku pa je šlo za odločitev njenega avtorja.

Kaj pa ostale razstave, ki si jih oblikoval v dolenjskih razstaviščih? Se njihova zasnova kako razlikuje ali gre več ali manj za enoten način prikazovanja?

Ne, pri teh ni kakšnih bistvenih razlik. Pri likovnih razstavah se pojavljajo bolj ali manj avtorske postavitve, ki sledijo željam avtorja, pri prostorskih postavitvah pa si lahko privoščimo več svobode. Skupni imenovalec vseh je vprašanje sredstev. V primeru novomeške arheološke razstave smo si lahko privoščili novo razstaviščno opremo, drugje pa pretežno delamo z obstoječo.

Jurij Kocuvan je leta 1975 rojeni Novomeščan, skorajšnji arhitekt, ki se zadnja leta predvsem pojavlja kot grafični oblikovalec in oblikovalec razstav dolenjskih razstavišč. Ima status samostojnega kulturnega delavca in oblikovalsko podjetje, njegovo zadnje najbolj odmevno delo je bila postavitve stalne razstave Dolenjskega muzeja Arheološka podoba Dolenjske, ki se je je lotil s sodelovanjem Gregorja Gutmana.

Jazzinty. Kasneje se je moje delovanje razširilo na ostale novomeške in dolenjske kulturne producente. Sodeloval sem s kostanjeviško Galerijo Božidar Jakac, z Dolenjskim muzejem, novomeško enoto Javnega sklada za kulturne dejavnosti, Anton Podbevšek Teatrom in s Simulakrom, za Gogo sem oblikoval knjigo Boruta Peterlina itd.

Leta 2000 si pri razstavi Ivica Križ Medičarstvo in svečarstvo na Dolenjskem prvič sodeloval z Dolenjskim muzejem, odtlej pa se pogosto pojavljaš kot oblikovalec tamkajšnjih hišnih razstav, sodeloval si tudi pri obnovi Jakčevega doma. Kako si razmišljal, ko si dobil ponudbo za oblikovanje osrednje dolenjske arheološke razstave?

Šlo je za izziv. Gre za eno najpomembnejših slovenskih in arheoloških razstav, gradivo je izredno občutljivo in krhko, a hkrati močno povedno. V večini primerov ti predmeti sami pripovedujejo lastno zgodbo, zato jim je treba dati primeren prostor. Po drugi strani gre pri tej razstavi za izredno število predmetov, blizu dva tisoč jih je. Pri običajnih razstavah rokujemo s točno določenim številom razstavnih predmetov, tukaj pa smo morali veliko reševati sproti. Prostor smo najprej izmerili le shematsko, nato pa smo ga do končne podobe gradili skozi čas in obenem prostor. Zelo velik izziv pri tej postavitvi je bila osvetljava. Uporabili smo pet vrst osvetlitve, prostorsko razsvetljava, točkovne reflektorje, stropne, stranske in talne luči. Vse skupaj ustvarja oblak svetlobe in pravo atmosfero za prikaz predmetov.

Kaj pa historični prostor novomeške Križatije?

Križatija je ena najstarejših hiš v Novem mestu. Pri

Med predstavitevijo si omenil, da si obiskoval novomeško srednjo gradbeno šolo, nato pa si vpisal študij arhitekture?

Tehniška šola mi je dala solidno izobrazbo in dobro podlago za fakultetne strokovne tehniške predmete, kolegom z gimnazijsko podlago pa je njihova šola dala nekoliko bolj odprto glavo. Med študijem sem se odločil za oblikovanje, kasneje pa me je močno pritegnilo grafično oblikovanje in načrtovanje ter oblikovanje prostora.

Kaj vse si doslej oblikoval?

Poklicno oblikovanje sem začel ravno s Parkom, bil sem njegov prvi grafični oblikovalec, kot tak pa sem zamenjal več urednikov in ostalih sodelavcev. Takrat sem začel veliko sodelovati z Društvom novomeških študentov, z LokalPatriotom in pri projektih, kot sta Fotopub in

K O M E N T A R

Novo mesto ima sedaj kar nekaj razstavišč, jih lahko primerjaš?

Imam občutek, da se stanje izboljšuje. Zadnja leta smo v mestu dobili nove galerijske prostore z boljšo svetlobno opremo in elementi, ki razstavam omogočajo boljšo podporo.

Kot arhitekt verjetno nisi ravnodušen do mesta, v katerem živiš?

Težko se je sprehoditi skozi mesto, pa pri tem ne opaziti slabih točk. A vendar, če mi tukaj ne bi bilo všeč in če tukaj ne bi imel pogojev za delo, v Novem mestu ne bi živel in bi skušal pobegniti.

Kaj meniš, ko sediva tukaj v Situli in opazujeva mesto, se Glavni trg prebujata?

Da se mesto prebujata, je že v redu. Ljudje prenavljajo stavbna jedra, vendar v njih naseljujejo vsebine, ki so po moji sodbi trenutno še preveč podvržene kapitalu. Po drugi strani pa se bo skozi čas tudi na ta način izoblikoval prostor, ki bo kasneje skušal preseči takšno usmerjenost.

Le v katerem mestu imaš možnost delovati lokalno, hkrati pa se ti ponuja možnost sodelovanja s sodobno mednarodno industrijo? Tudi zaradi tega imam rad Novo mesto.

Kaj pa mesto širše, lahko govorimo o kakšnem urbanizmu? Pogledimo na primer na kompleks avtobusne postaje, o katerem so mnenja močno deljena?

Zanimivo je, da na predstavitvah arhitekturne zasnove tamkajšnjega trgovskega središča nova arhitektura Janeza Koželja ni bila prikazana ob avtobusni postaji, ki je tam ključni element. Obe arhitekturi se danes zdita kot nasprotna pola in ustvarjata določeno energijo.

Kaj pa vsakdanji mimoidoči laiki, ki menijo, da je na eni strani grda hiša, na drugi so pa še grše?

Gre za določen moment, ki ga je tam čutiti kot vrtišče. Kakršno koli že stanje tam je, ustvarja močan moment. Mogoče tamkajšnji naboj izhaja nekoliko preveč iz konflikta.

Kaj pa ti kot arhitekt meniš o novomeški avtobusni postaji?

To vprašanje sem dobil že na sprejemnem izpitu. Kot sem dejal, se čuti zelo močan avtorski pristop.

To je zelo eleganten odgovor.

Ne bi rad bil močan kritik. To arhitekturo se da brati. Po svoji je zelo jasna, koliko pa je njena govorica za ta prostor primerna, je vprašanje časa in prostora, oziroma kaj bo še sprejel in kako se odzival s postavitvijo novih objektov.

Arhitekturno dogajanje na tem mestu dojemaš kot živ proces, ki bo na koncu mogoče pripeljal do povsem novega mestnega dela. Mesto torej raste. Ali kot sopotnik kulturnih dogodkov tudi v duhovnem smislu občutiš njegovo rast?

Seveda, mesto raste. Včasih se mi zdi, da njegov naboj močno sloni na močnih posameznikih in določenih ustanovah. Jaz se nimam za enega izmed njih. Sicer skušam dati lasten prispevek, nisem pa v stanju, da bi vodil neko produkcijo. Ta se mi zdi bistvena. Jaz sem poleg bolj v smislu podpore tej produkciji. Sam sebe ne vidim čisto kot skupinskega igralca, veliko delam sam, čeprav je res, da delam veliko različnih stvari z zelo različnimi ljudmi. Da bi bil vodja nečesa, trenutno nimam ambicij. Mi pa po drugi strani mesto ponuja dovolj možnosti za delo. Le v katerem mestu imaš možnost delovati lokalno, hkrati pa se ti, kot se mi je pri sodelovanju z Adrio Mobilom, ponudi možnost sodelovanja s sodobno mednarodno industrijo in možnost oblikovanja Adriinih izdelkov. Tukaj se mi odpira nov in strašno privlačen vidik oblikovanja. Tudi zaradi tega imam rad Novo mesto.

Nazaj v prihodnost

Če bi se odločal zgolj po tem, koliko denarja so zadnji kulturni minister in njegove oprode namenili dolenskem in z njim novomeškemu knjižnemu ter glasbenemu založništvu, je moja izbira jasna. Toda ...

Koga naj volim? Se to vprašanje dotika tudi kulture? Po moje se, saj bo naslednja vladna sestavljanka kruh rezala tudi kulturi. Ga bo rezala tako na tanko in tako pristransko izbirajoče, kot je to počela sedanja s patriotskimi igrami zaznamovana vlada, je težko napovedati, a če bi se odločal zgolj po tem, koliko denarja so zadnji kulturni minister in njegove oprode namenili dolenskem in z njim novomeškemu knjižnemu ter glasbenemu založništvu, je moja izbira jasna. Črna luknja naj jih vsrka, povzpeticnike, ki so knjigam priškrnili denar, hkrati pa podprli politično pristransko nastrojene projekte in medijska trobila!

To je torej jasno. Sem za spremembe, a še vedno mi ostaja vprašanje, koga naj, da bo moj glas prišel v prave roke in pravi kandidaturi v oporo, v Novem mestu volim. Grem skozi misli in tehtam kandidatke in kandidate. Naj se odločim za televizijskega klovna, za domačega župana ali za župana okoliške malo večje vasi? Bi dal glas neki teti, ki je nisem še nikdar in nikjer srečal ali videl, vsaj ne tam, kamor jaz zahajam? Bi se odločil za miloglasnega kandidatka, katerega učinka doslej, razen pri zagovarjanju vodje, nisem zaznal? Bi me na državni ravni dostojno zastopali kakšna gospa direktorica, prijatelj Romov ali upokojeni možak, katerega fotografija je na panoju pred občinsko stavbo porumenela, kot bi dobil zlatenico. Nihče me ne prepriča, tudi dosedanjí politični ali drugačni neznanci, ki se potegujejo za mesto poslanca, ne. Pravzaprav nimam prave izbire. Kot bi stopil v kakšno podgorjansko trgovsko središče z veliko ponudbe in hkrati malo kakovosti. Tudi tokrat vlada podobno stanje kot ob županskih volitvah, saj izbiramo po načelu, ne kateri je boljši, temveč kateri bo povzročil manj škode. Pri taki ponudbi, pa naj mi cenjene kandidatke in kandidati oprostijo, če o njih sodim, da kamna kam dlje od razpadajočega mestnega obzidja niso sposobni vreči, bi si človek želel volitve opraviti v kakšnem drugem volilnem okraju, kjer bi z veseljem oddal glas in podprl izbranko ali izbranca, katerih uspehe cenim.

Koga pa naj cenim tukaj, na tem polotoku ob Krki, ki še otok ni in ni mesto in tudi ne vas? No, bi se že našel kdo, a ga politika ne zanima, hkrati pa meni, da se ta vse preveč vmešava v naša vsakdanja življenja. Takemu bi takoj namenil glas, kar je seveda protislovno. No, še vedno mi ostane možnost, da se volitev ne udeležim, toda v tem primeru bo namesto mene odločal nekdo drug, ki bo v tej predvolilni čorbi našel več smisla, kot sem ga jaz, in bo podprl sile in silnice, ki jim nasprotujem. Torej je zaključek preprost, ker volitev ne morem opraviti v meni kot volilcu prijaznejšem kraju oziroma volilnem okraju, se bom pač moral odločiti glede na ugled stranke. A tukaj sem vnovič na enakem razpotju, kateri dati glas in mandat. Kdo je žrtev, kdo kanalja in kdo lažnivec, na to je bolje, da sploh ne pomislim. Verjetno se bom prijel le onega mnenja iz uvoda tega pisanja. Glas bom dal onemu, za čigar stranko, lahko tudi, da se bom pri tem močno zmotil, menim, da bo knjigam in kulturi namenila več denarja. V primeru zmage na državnozbornih volitvah bo tega bolj pravično in predvsem upravičeno razdelila, trobila in medije pa prepustila, naj jih uravnava trg, ter ju hkrati zaščitila pred pogoltnim kapitalom. Glasoval bi za onega, ki bi z ekranov državne televizije pometel neznosne harmonikarsko-domačijske zvarke, poneumljajoče ameriške »white trash« spakedranke, oddaje o poravnava krivic in nebrzdano državno strankarsko propagando. Podprl bi onega, ki bi sedanjega kulturnega ministra nagnal nazaj preučevati turške sablje, zunanega pa že enkrat odrgel na smetišče zgodovine. Glasoval bi rad za onega, ki ne bi nikoli več zlorabljal partizanov in belogardistov, ki bi cerkvi pokazal mesto, vero pa prepustil osebni intimi, skratka za onega, ki bi bil sposoben to podalpsko srenjo narediti za sodobno in razgledano ljudstvo, ki si želi lepšo prihodnost, več strpnosti in čistejši planet.

Zavedam se, da zgolj sanjarim, in ko sem tako sladko v sanjah, me nehote spreleti misel na poslanske kandidatke in kandidate, ki so se na minulem Gibonijevem koncertu smukali med občinstvom, predvsem pa v zaodrju in med fotografiji. Prime me, da bi na tem mestu vprašal gospodo, kje je bila minula leta in na minulih manj razvpitih koncertih ali slabo obiskanih, čeprav kakovostnih, novomeških kulturnih prireditvah. Tam jih je bilo redko opaziti, razen če hkrati niso kaj odpirali, oznanjali ali mogoče povezovali s cvičkom. Menda ne mislijo, da so volilci tako naivni. Ali pač?

Bomo videli, kam se bo tokrat obrnil glas ljudstva. Če bo razplet vnovič neugoden, nam še vedno ostane upanje v finsko pravosodje.

Festival Jazzinty

LokalPatriot, KC Janeza Trdine, Dolenjski muzej

11. – 16. avgust

Vnovič se je vse dušilo v lastni juhi.

9. glasbena delavnica Jazzinty je v spremljevalnem delu, če med te dogodke ne štejemo rednega zaključnega koncerta udeležencev, prinesla pet glasbenih večerov. Niz je nadebudno uvedla kranjska enaindvajsetletna pianistka in skladateljica Kaja Draksler, ki je na oder prišla v spremljavi saksofonista Jureta Pukla, tubista Gorana Krmaca in bobnarja Kristijana Krajncana oziroma z levjim delom zasedbe, s katero je posnela prvenec Akropola. Album večinoma prinaša njeno avtorsko glasbo, ki jo je ob izvrstni spremljavi tudi predstavila. Blestela je tako v solističnem kot v skladateljskem pogledu, glasba in izvajanje pa sta se na odru potrdila za polnokrvno, sveže in hkrati lirčno ustvarjanje. Z zasedbo je prikazala izvrstno muziciranje, polno obratov, presekov in iskanja v solističnih vložkih, pri tem sta ob njenem klavirju tehtno vlogo odigrala razcveteli Pukl in eksplozivni Krajncan.

V sklopu drugega večera se je slovenskemu občinstvu prvič predstavil slovensko-avstrijski kvartet Playgrounds z 28-letno brestaniško pevko in skladateljico Tjašo Fabjančič. Postregel je z avtorskimi priredbami standardov in avtorsko glasbo, a ob nekoliko negotovem petju in šolskem jazziranju ni prikazal kaj več od povprečja. Podobno sredinsko zastavljeno je potekal tudi tretji večer, ki ga je zapolnila iz mentorjev zbrana zasedba letošnjega vodje mojstrskega tečaja, ameriškega bobnarja Adama Nussbauma. Ta je sklenil dati priložnost vsem sodelujočim, vendar so njegovo ponudbo izkoristili le harmonikar Zanchini, pianist Soffers in saksofonist Middleton, izvajanje ostalih pa je ostalo na osnovni ravni. Tudi četrtkov večer, zapolnjen z naborom skladb natečaja Jazzon, tokrat v izvedbi seksteta Gašperja Bertoncija, ob siceršnji kakovostni izvedbi ni prinesel presežka. Tega smo drugič na festivalu dobili s petkovim nastopom big banda, sestavljenega iz velikih orkestrrov Krško in Grosuplje. Če povzamemo, bi moral festival predstaviti kaj novega in sodobnega, tako pa se je vnovič vse dušilo v lastni juhi.

Ocena: komaj 3

Tamara Obrovac Transhistria ensemble & Epoque Quartet

Samostanska cerkev Galerije Božidar Jakac v Kostanjevici

23. avgust

Izvirno, duhovito ter iskreno doživeta vokalna izvedba.

Puljska flavtistka, pevka, skladateljica in jazzovska glasbenica, ki z lastnimi projekti na hrvaškem glasbenem prizorišču nastopa od leta 1996 ter je avtorica petih plošč, je pred leti ustanovila hrvaško-slovensko-italijansko zasedbo Transhistria ensemble, kateri je za nov projekt dodala češke godalce Epoque Quartet. Nekaj dni pred snemanjem albuma, ki naj bi po načrtih izšel konec leta, je s polno zasedbo nastopila v polno zasedeni samostanski cerkvi Galerije Božidar Jakac v Kostanjevici.

Predstavila se je s povsem novo avtorsko glasbo, dodala je le dve starejši temi, predvsem na nekoliko nov način obdelano naslovno pesem za hrvaški igrani film Kaj je moški brez brk in hkrati njeno največjo uspešnico.

Glasba Tamare Obrovac temelji v istrsko-sredozemskem izročilu, oplaja se v tamkajšnjem kulturnem preprihu, sodelujoči glasbeniki pa jo pod njenim vodstvom nadgrajujejo v zlahtni tradiciji etno-jazza in sodobne improvizirane glasbe. Obrovčeva, ki je vidnejša in redna gostja slovenskih odrov od leta 2001, se je z nastopom v Kostanjevici prvič predstavila dolenskem občinstvu. Spremljali so jo s kitaro in z mandolo Uroš Rakovec ter kontrabasist Žiga Golob, oba Slovenca, za bobni je bil zagrebški tolkalec Krunoslav Levačić, kot akordeonist je sodeloval Italijan Fausto Beccalossi, pridani Epogue Quartet pa je glasbenemu zlitju Tarnshistria ansambla dodal novo razsežnost in izrazno močnost.

Izvajanje Tamare Obrovac in njenih soustvarjalcev je poleg izvrstno izvirne, duhovite ter iskreno doživete vokalne izvedbe odlikoval občutek za skupno improvizacijo in obenem podporo solistom. Glasba je bila polna presenečenj, lirčnih vložkov in vokalno-instrumentalnih sozvočij, najsi ob sodelovanju akordeonista ali kitarista. Tolkalec in bobnar Levačić je bil tokrat nekoliko v ozadju, kar velja tudi za kontrabasista Goloba. Skupno zvočno sliko je krnil le sicer akustičen, a za tovrstno kontrastno glasbo manj primeren prostor z resonirajočim odrom, kljub temu je koncert ponudil vrsto užitek.

Ocena: 5

Oko

Vrt San Sebastian

28. avgust

Navdušili. V glavnem.

Zavod Tovarna je v sklepnem delu novomeških poletnih večerov na kavarniški vrt San Sebastian postavil eno najstarejših slovenskih rock zasedb, tj. trio Oko. Trio pod vodstvom veterana šestdesetih in sedemdesetih let, kitarista Pavleta Kavca, zadnja leta deluje v različnih zasedbah, v Novem mestu pa sta njegovega osrednjega člana podprla novomeški basist Goran Vojnovič in bobnar, po rodu iz Podturna, Janez Klojučar.

Oko je nastalo sredi šestdesetih let minulega stoletja, njegov današnji spored pa sestavljajo izvedbe rock glasbe šestdesetih in sedemdesetih let s poudarkom na skladbah Jimija Hendrixa. Poleg njih smo pod orehom San Sebastiana slišali tudi nekaj skoraj pozabljenih uspešnic skupine Oko, Dylanova All Along The Watchtower in Like A Rolling Stone, nekaj uspešnic kot Louie, Louie, Born To Be Wild itd., oziroma glasbo najplodnejšega obdobja tako imenovanega težkega rocka, ki je dal nastavke za razvoj kasnejših metalurških podzvrsti. Da je ta glasba še vedno močno prisotna, je zasluga njene izrazne moči, katere dostojen ohranjevalec je Kavc. Njegova izvedba je čvrsto spojena z duhom velikanov rocka. Kavčev obrabljeni stratocaster zveni polnomočno, njegovi prsti so kljub letom še vedno spretni, glas pa udaren in uporniški. Trio je dobro poldrugo uro odigral, kot da se rock in z njim Kavc v vseh teh desetletjih ne bi postarala.

Kavčevo kitarstvo izvajanje je sicer nekoliko samosvoje. Mogoče bi lahko v izvedbe vložil tudi nekoliko več truda, saj je bil v določenih delih skladb nekoliko nejasen. Njegovo tolmačenje tudi ni stoodstotno, v solističnih delih sledi duhu skladbe, hkrati se prepušča navdihu. Včasih tudi posamezne teme pomeša, kar je v Novem mestu storil le s Hendrixovo Third Stone From The Sun. Lahko bi tudi več pozornosti posvetil Jimijevi temi Little Wing, ampak to je bila zgolj želja poslušalca.

Oko je v glavnem navdušilo. Tudi oba sodelavca sta pokazala dovolj vneme, predvsem basist, ki je s sodobnim slogom zgodovinski glasbi dodal sveže noto.

Ocena: 4

2. Na trgu: DMP, Kreslin, Gibonni

Novomeški Glavni trg

6. september

Glede na odziv publike je zadeva vsekakor uspela.

Vsakdo, ki se v Sloveniji peča s prirejanjem nekoliko večjih pop-rock koncertov, se znajde pred težavo, koga povabiti, da se ne bi ponavljal, in kako vsako leto ponuditi nekaj večjega. Sčasoma se mora tovrstni prireditelj nujno usmeriti v tujino, saj ko zmanjka zasedb vrste Siddharta in Dan D, »Kredinov in Preslinov«, ti ostanejo le še razglašene Big Foot Mame, popevkariji, turbo-folk in Slaki.

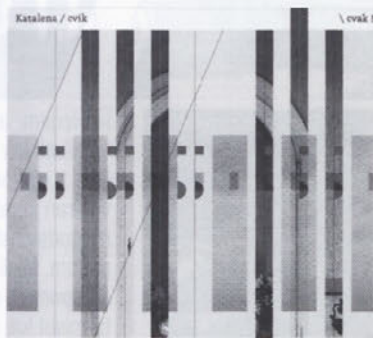
Tudi Zavod Tovarna je hitro zaznal, da na drugem koncertu na novomeškem Glavnem trgu ne bo šlo brez velikega tujega imena. DMP so v Novem mestu letos nastopili najmanj trikrat, Kreslin pa v letu dni dvakrat, torej lahko sklepamo, da je bil osrednji magnet hrvaški pevec Gibonni, ki ima že zaradi številnih radijskih milozvočnih uspešnic zvezdniški ugled. Da ne bo pomote, tega si zaradi predanosti in visoko kakovostne izvedbe zasluži, težava je le v tem, da nekateri poslušalci od glasbe zahtevamo več kot lepe melodije, ljubezenska besedila in spevne pripeve. Krompir je eno, jabolka pa drugo, a kakor koli, potrebno je oboje.

Zanimiva je tudi primerjava, saj sta na novomeškem odru eden za drugim stala glasbenika, ki črpa iz izročila, Kreslin iz prekmurskega in Gibonni iz dalmatinsko sredozemskega, s tem da Kreslin pri številnih vernikih velja za rockerja, Gibonni pa ne skriva preprostega dejstva, da je pač popevkar. Zelo dober sicer, a zgolj popevkar, ki, kot pravi sam, poje za lastno srce in poslušalce.

Meni sicer ne prvi in ne drugi ne ležeta na dušo. Kreslin pač vedno lajna eno in isto. Iz prekmurske nenavadnosti, za katero je letošnji Kresnikov nagrajenec, prekmurski pisatelj in pesnik Štefan Kardoš avgusta v Novem mestu menil, da jo Slovenci potrebujemo, ker eksotiko pač išče vsak narod, pa vleče ene in iste zaključke. Po drugi strani Gibonni ne izhaja iz kakšne sila izvorne osnove, temveč črpa iz ume, s Splitskim popevkarskim festivalom ustvarjanje dalmatinske mediteranskosti, ki pa mu jo je uspelo nadgraditi v sodoben pop, ki ga z izvrstnim glasbeniki iskreno posreduje.

Glede na odziv publike je zadeva vsekakor uspela.

Ocena: 4

**Katalena:
Cvik / Cvak!**
Dallas 2008

Sterilno, akademsko in heretično.

»Album je v celoti posvečen rezijanske-
mu glasbenemu izročilu, njegovi peklenski
repetitivnosti, ki je fascinirala in združila
Kataleno ter producenta Alda Ivančiča,«
so zapisali izdajatelji Kataleninega novega
izdelka.

Katalena torej nadaljuje iskanje sloven-
ske eksotike. Po Beli krajini, ki je navad-
no prva izbira, in Prekmurju se navadno
v mestih zrasli iskalci tradicije napotijo
v Rezijo in nato mogoče v Istro. Pri tem
se tolmačenje naštetih izročil zdi samo
po sebi umevno za umestitev v sodobno
pop produkcijo. Opremiš se z nekaj trdimi
kitarskimi akordi, vse skupaj ritmično za-
pleteš in zakompliciraš, ker si doma pod
Alpami ne gre brez narodnozabavno vsi-
ljenega klarineta, na to pa položiš boljši ali
slabši vokal, vse ostalo je stvar produkcije
in tehnične opremljenosti. Da o izročilu kot
mestni otrok nimaš pojma, te pri tem naj-
manj moti, zato sem trdil in bom trdil, da
mora glasbenik živeti z izročilom. Da se z
njim zgolj okiti, običajno deluje sterilno in
akademsko hermetično, za prav tako pa
imam glasbo Katalene. Niso me prepričali
njeni prejšnji poizkusi in prav tako me ni
prepričal njen zadnji album, ki dejansko
prinaša zgolj glasbeni cvik-cvak.

Saj kako bi označil mojim ušesom
neljubo prepogosto popiskavanje s kla-
rinetom, pretirano zapleteno ritmiko in
patetično oponašanje grlenega petja.
Katalenina glasba tudi ni iskriča, ne teče
gladko, temveč se po nepotrebnem zaple-
ta in hkrati zaletava ob stene nespretnih
priredb. Katalena sicer skuša izročilno
osnovo nadgrajevati, na plošči je zaznati
številna iskanja in prijeme, prisotni so od-
kloni v različne smeri ter sledi jazzovske
improvizacije. Slišimo skoraj tradicionalne
priredbe, ob njih rock, elektro, world beat
in sorodne smernice. Njena glasba odraža
stikanje za koreninami, to pa je v deželi
z zlorabljenim, dolgo zapostavljenim in v
večji meri izgubljenim izročilom izredno
težko. V deželi, ki obupno išče lastno iz-
ročilo, pride vsak drobec prav, in v taki
deželi velja skupina, kot je Katalena, za
uspešno.

Akropola:
Kaja Draksler
Goga Musica 2008

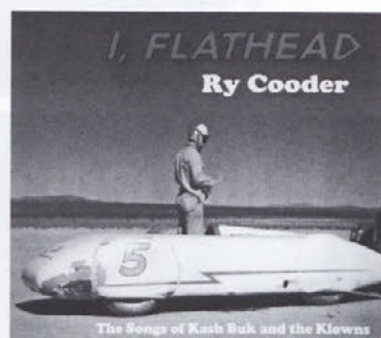
Kaja beži iz kroga predvidljivega jazz.

Enaindvajsetletna kranjska pianistka
Kaja Draksler, udeleženka številnih Jaz-
zintyjevih delavnic, je v začetku poletja
postregla s prvencem Akropola. Ob izidu
je ploščo pospremila z nastopom na lju-
bljanskem Jazz festivalu, predstavila ga
je na festivalu Keltika v Cerknem in na
festivalu Jazzinty, kar je za tako mlado
glasbenico lepo priznanje.

A zakaj, se bomo vprašali in odgovor
našli v desetih pretežno avtorskih temah
njene Akropole. Ob poslušanju svežega
in neobremenjenega jazzovskega iskanja,
Kaja je tudi skladateljica, bomo ugotovili,
da na domače jazzovsko prizorišče stopa
naraščaj, ki ni zorel ob tesno uokvirjenem
ljubljskem big bandu, temveč je glasbo
iskal na raznih koncertih Evrope. Na Nizo-
zemskem in pod Gorjanci, če hočete. Nam-
reč, Kaja Draksler z zasedbo Jure Pukl
- saksofoni, George Dumitriu - kitare,
Goran Krmac - tuba, Robert Jukič - bas
in Kristijan Krajncan - bobni beži iz kroga
predvidljivega domačega sredinskega jaz-
za ter predstavlja novo generacijo razisku-
jočih in ustvarjalnih glasbenikov. Postavlja
se ob bok slovenskim ustvarjalcem, ki so
uspeli prekiniti šolsko-sterilno jazzovsko
poustvarjanje in njegovo akademsko do-
jemanje.

Že zasedba Kaje Draksler je neobičaj-
na, njena glasba pa nenavadna in dru-
gačna. Na trenutke, kot sem že enkrat
zapisal, je njen klavir skoraj monokovski.
Glasba Akropole je polnokrvna, energična
in večkrat tudi razmišljujoče lirična. Odli-
kuje jo radoživost, neomejenost, široka
izraz in obzorje, a vendar je skladateljica
kljub dokaj svobodnemu izrazu zavezana
melodiji. V njenem ustvarjanju so zaznav-
ni tudi tehtni prispevki pri izvedbi sodelu-
jočih glasbenikov. Ti izstopajo vsi po vrsti,
tako Krajncan, Dumitriu in Pukl, za kate-
rega se zadnje leto že tako zdi, da se je
končno rešil spon jazzovskega tradicija-
lizma. Pravzaprav na plošči nastopata dve
zasedbi, prva s podporo tube in druga ob
kontrabas, kar pa glasbi Kaje Draksler
daje le nove razsežnosti.

Glede na oblikovanje tudi ovitek izsto-
pa iz siceršnje slovenske jazzovske po-
nudbe.

**Ry Cooder:
I, Flathead**
Nonesuch/Nika 2008

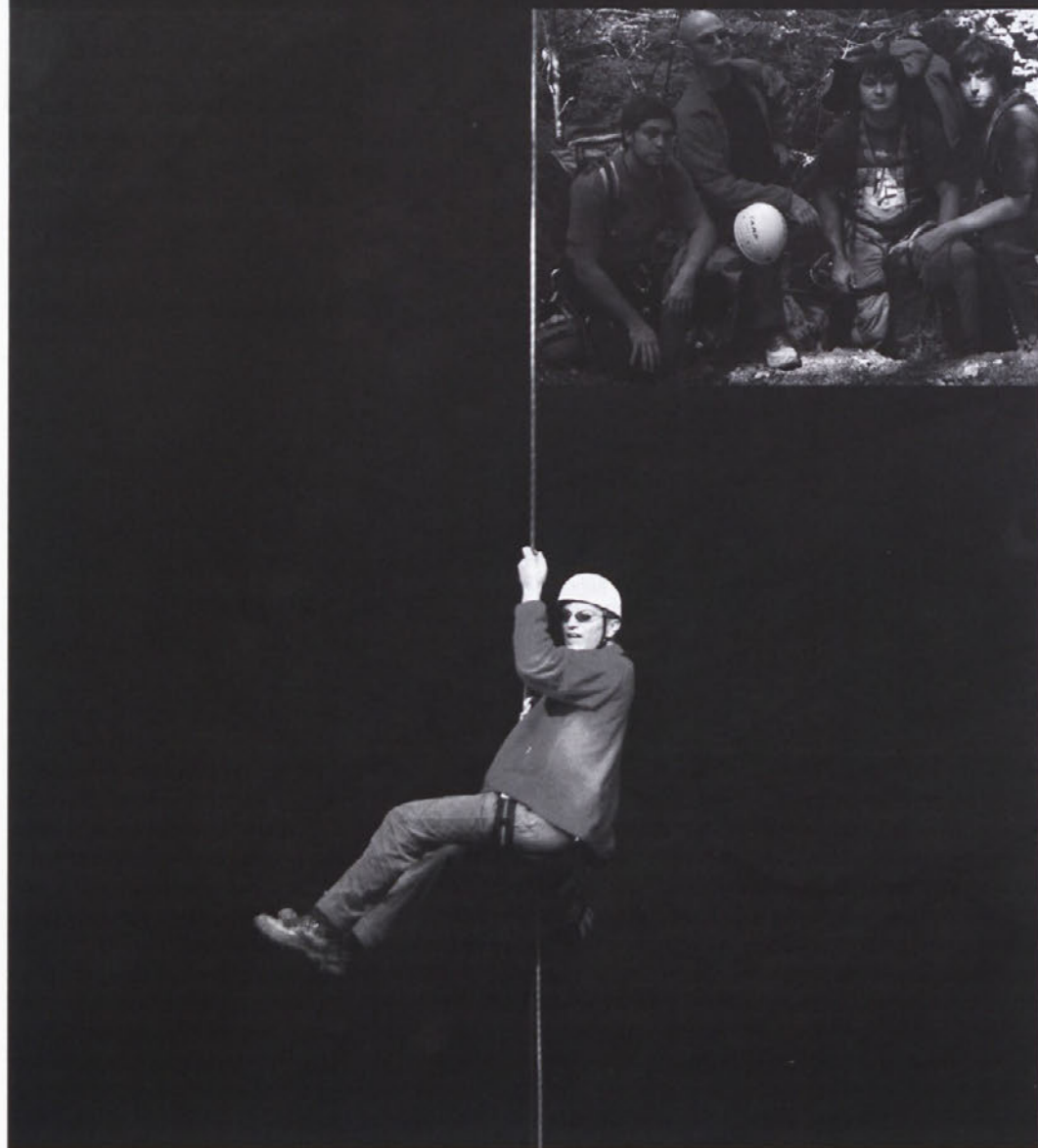
Sveže, zabavno, poučno!

Države, ki nimajo kakšne posebne
zgodovine, jo navadno hlastno iščejo ali
pa imajo po drugi strani do nje površen
odnos. Pogosto jo dojemajo zgolj površin-
sko, njihove družbe pa pretežno živijo v
svojevrstnem brezčasju od danes do jutri.
Ena takih so Združene države Amerike,
kjer pa se na srečo na vsakem področju
občasno pojavi posameznik, ki skuša
ameriško občestvo opozoriti, kje je bilo in
kam gre. Mednje zagotovo sodi zvedavi
kitarist, folklorist in muzikolog Ry Cooder,
ki ves čas lastne umetniške poti preisku-
je izvorno ameriško glasbo, raziskovalne
tipalke pa je stegnil tudi širše, v Južno
Ameriko, Indijo in Afriko.

V avgustu je izšla njegova nova plošča,
na kateri podobno kot na lanskem albumu
My Name Is Buddy vnovič pripoveduje
zgodbe ameriške polminule, v sodobni
potrošniški gonji izgubljene preteklosti. Sko-
zi štirinajst tem se prelivajo slogi na sever-
noameriški celini zrasle avtentične glasbe:
hillbilly jazz, country, tex-mex, folk, blues
in gospel, v avtorskih pesmih pa Cooder
govori o značilnih likih nekdanjega ameri-
škega polmestnega, skoraj podeželskega
okolja. Z njim je nekaj znanih imen, Fla-
co Jimenez, Jim Keltner, John Hassell, s
katerimi je že v preteklosti razveseljeval
naše slušavode.

Coodrov pristop v marsičem temelji na
prijemih, kakršnih smo bili njegovi zvesti
poslušalci vajeni na začetku njegove glas-
bene poti, ko so ga privlačili še ameriški
klasiki folka, Guthrie, Leadbelly in podobni.
Že takrat je povzel in njihov slog analitič-
no nadgradil v lastnega. Z nekaj zadnjimi
ploščami pa se je Cooder vrnil k omenje-
nim osnovam, a ne v smislu ponavljanja,
temveč zlivanja z bogatimi izkušnjami,
ki so se nabrale skozi njegovo glasbeno
etno-arheologijo. Njegova sodobna glasba
je tako rudimentarna, a hkrati je žlahtno
oplojena in nadgrajena s številnimi drobci,
ki ne govorijo zgolj o mojstrstvu, temveč
tudi o neprestanem iskanju in naprežanju.
Cooder je na novi plošči svež, zabaven,
poučen, a tudi opozarjajoč. Ko bi le svet
imel več takih mojstrov!

Stojna jama

Ko sem stal na robu prepada, sem nenadoma dojel, da mi je vrv, ki je edina preprečevala, da ne zgrmim v globino, zavezal še skoraj mlečnozobi mulo. S kocinami pod nosom, ki se še niso povsem odločile, ali naj bodo pravi brki ali kar nekaj in so se očitno nekje vmes odločile za vdajo in ostale kar nekaj ...

»Ej,« sem ga zaustavil, ko me je rinil proti robu, »veš kaj razmišljam?«

»Kaj,« je vprašal z zanimanjem, ki je bilo tako veliko, kakor je veliko avtomehaničarjevo ogledovanje prsta, s katerim je še malo prej vrtal po nosu in se mu je nekaj lepljivega prilepilo na konico. Zanimanja ni kaj veliko, bolj dilema obrisati ob hlače ali vtakniti v usta ...

»Razmišljam, da me varuje človek, ki je še v plenice rinil, ko sem jaz že pošteno babe jagal,« sem bil neposreden in iskren. Kaj mi je pa drugega ostalo?! Stal sem tam na robu nekaj več kot petdeset metrov globokega prepada, navézan na drobno, drobno vrvico, on pa me je silil, naj se spustim čez rob. Jeba, vam povem. Že res, da je par stvari že splezal, in že res, da se je naučil kakšen vozal ali dva zavezati, ampak, tristo kosmatih medvedov, saj mu še brki niso pošteno pognali. Nekaj se je prej ustil, da je njegov ata pravi alpinist, ampak to dejstvo mi v tistem trenutku kaj dosti ni pomagalo. Ali pa če bi bil

astronavt! No, bolj pomirjujoče bi bilo, če bi bil njegov ata recimo tudi kirurg, da bi me potem skupaj sestavil, ko bi omahnil v globino, in prepričan sem, da bi se potrudil, ko bi mu povedal, da sem pri njemu zato, ker sem se zaupal v roke njegovemu sinu, ki se okrog hvali, da je njegov ate pa taprav alpinist ... Ja, ni šlo. Klemi je stal ob debeli smreki, okoli katere je bila zavezana vrv in se mu nikamor ni mudilo. Jasno, ni on stal na robu. Odtrgal sem pogled od njegovih še skoraj mlečnih zob in dlak pod nosom, ki se nikakor ne morejo odločiti, da bi postale brki, in pogledal drug vozal, tistega, s katerim je Pejo zvezal dva sedemdesetmeterska štrika, ki ju je potem odvrigel v prepad. Bosta ostala skupaj ali bosta šla narazen? Od tega je bilo odvisno moje življenje! Ozrl sem se okoli, da bi si ogledal njegov obraz pod nosom, a je že odpeketal na povsem drug konec, da bi ujel nekaj dobrih posnetkov. Za youtube, da se bodo psihoti naslajali ob totalnem razčefuku, ko bom priletel ob tla? Nisem ga videl, torej nisem mogel preveriti, kako je z njegovimi brki, čeprav sem bil po spominu skoraj povsem prepričan, da kaj boljše od Klemija ni. Se je sicer hvalil, da ima enako čelado kot Tomaž Humar, ampak kakšno vezo ima to?! Evo, še en problem se je pojavil! Začel sem razmišljati, ali ima enako čelado, kot jo je imel Humar, ko so ga dol vlačili s heli-

kopterjem, ali pa je imel takrat drugačno, a nisem hotel vprašati, ker če so se mi že noge tako tresle, kako bi bilo šele z glasom. In nisem hotel, da bi mladci videli, kako veteran junaške slovenske vojne (o kateri se, jasno, učijo iz zgodovinskih knjig!) bojuje svoj boj s strahom nad prepadom. Misli lepe misli, sem si ukazoval, ko sem se končno spomnil, da tretji mladeček pa že ima konkretne brke. A ta misel kaj dosti oziroma dolgo ni pomagala. Zbudili so me ob devetih dopoldne, kar je že kar ekstremni podvig zame, a še bolj ekstremno je bilo od Krstota, ki ima edini nekaj res brkom podobnega, sposoditi si opremo. Vse je bilo dogovorjeno že par dni prej, ampak Krsto, jasno, je imel telefon izklopljen, hišna vrata pa so bila zaklenjena (s ključem v vratih na zunanji strani!). Smo zvonili, hodili okrog hiše (hud pes čuvaj je besno mugal z repom), klicali, pa nič. Dokler nismo priklicali soseda in mu razložili težavo, ki jo je potem seveda nemudoma rešil. Ker na vasi spati, ko je že svetlo, je zločin, zato je človek na pragu vpil, da je prišla policija tako prepričljivo in glasno (ter hkrati s pestmi razbijal po vratih), da ni minilo dolgo, da se je uspavana lepotica prikazala (v pižami!) in nam posodila opremo. Kaj je pri tem še vse natresel, ne bom ponavljal, ker tudi jaz nisem jutranji človek in ga povsem razumem!

»Veš kaj, ko bomo mi še pošteno babe jagali, boš pa ti v plenice rinil!« se je oglasil Klemi in me iztrgal iz razmišljanja.

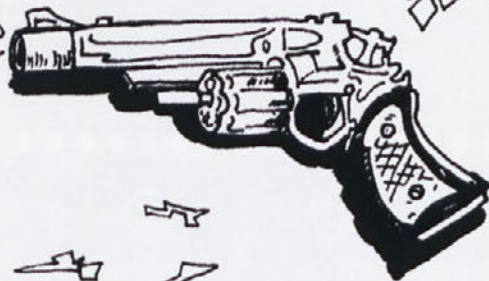
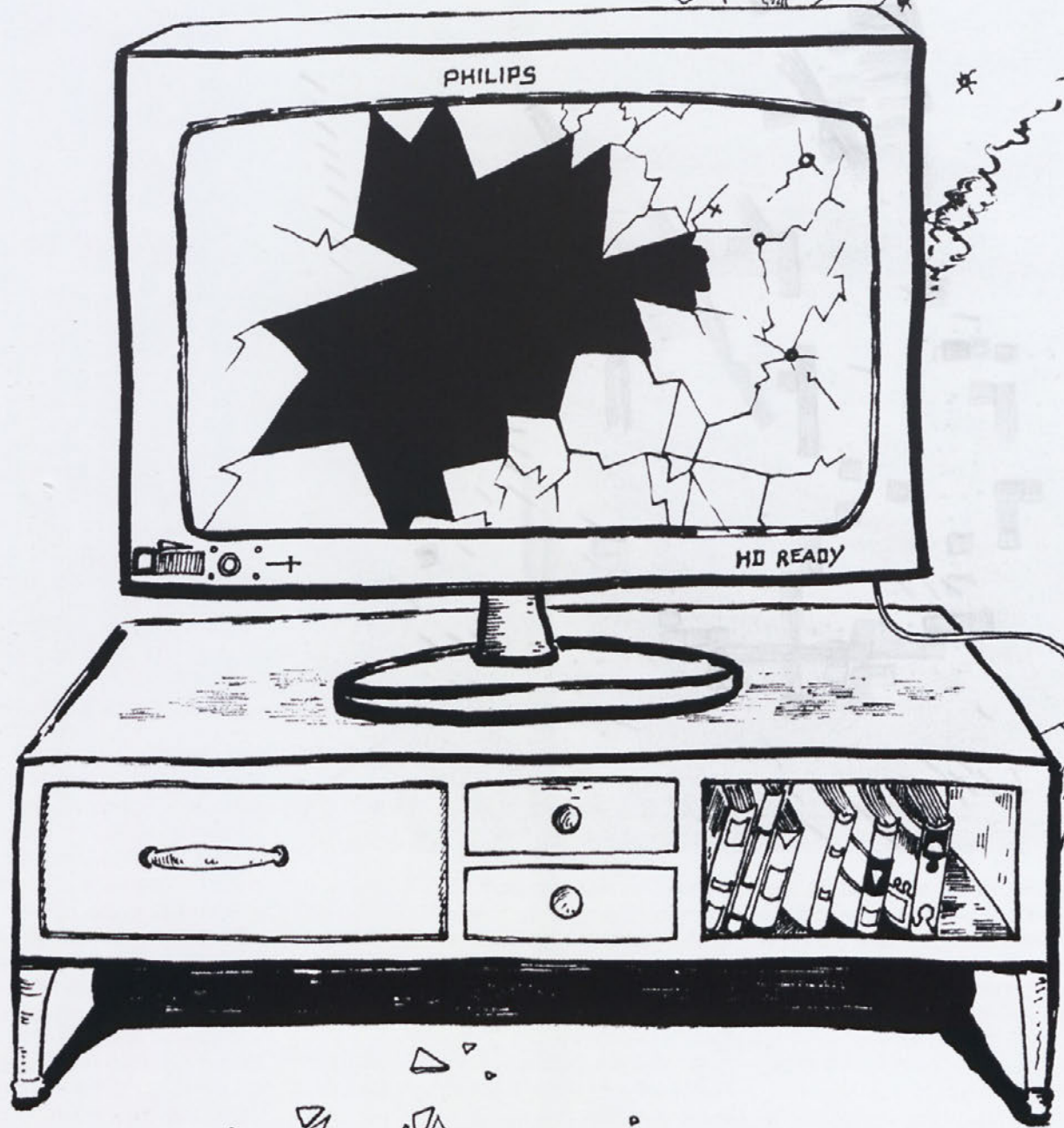
Hja, kar je res, je res. Stopil sem čez rob in se obesil na vrv. In se počasi spustil v jamo. 50 metrov globoko. Kar adrenalinsko. Je šlo lepo, počasi in brez strahu, dokler se nisem nekje na sredini spuščanja spomnil in pogledal, kje je Suki (tokrat brez Sikija!). In ko sem ga zagledal globoko dol, majhnega kot figurica iz kinderjajčka, ni veliko manjkalo, pa bi narinil v hlače, čeprav še nimam plenice! A sem nekako srečno stopil na tla in pripravil fotoaparata za Klemijevo spuščanje. Ki je bilo seveda nekaj povsem drugačnega, ker njegov ata je ipak alpinist. Vsaj tako sem mislil, ko sem ga opazoval, kako izvaja horizontalen helikopter, prepričan, da mi hoče pokazati, kako se spuščajo profiči, dokler mi na tleh ves zasopihan ni povedal, da so mu moji pancarji porušili ravnotežje in se je komaj obdržal na štriku (več o tem na www.youtube.com/watch?v=scCT62YXS3o)!

A pustimo nepomembne podrobnosti. Bili smo na dnu ledene jame, s temperaturo blizu ledišča, čakal pa nas je še spust dodatnih 30 metrov v globino po ledu. V popolno temo. In potem vzpon z drezami in dvema cepinoma po skoraj navpični ledeni steni. Nič posebnega, če mi mulci ne bi dali »tastrupenih« cepinov, ki kar sami plezajo, pa šele potem povedo, da so mi dali ful stare in naj zato ne stokam in se ne čudim, zakaj imam vse prste potolčene in podhlajene, pa še nategnili so me in pokazali težjo in lažjo smer, sem izbral seveda lažjo, ki pa se je kasneje izkazala za težjo. Ko sva bila s Sukijem na dnu, sem mu predlagal tekmo do vrha, a ni bil za, čeprav je bil on že na vrhu, ko sem jaz še vedno praskal meter nad tlemi ... A pustimo tudi to in kako mulci plezajo (v bistvu so me v jamo zvlekli zato, da so se malo hvalili, kako obvladajo), bilo je čudovito, čeprav tudi naporno. A kaj bi to, saj smo možaki, ne?! No, vsaj jaz in Suki, zato sva, ko smo prišli ven, mimogrede zakurila ogenj in spekla klobasice in čevapčiče, s čebulo in paradiznikom se je jed božansko prilegla! Resnici na ljubo moram dodati še, da bi ogenj morda zakuril tudi Klemi, ki je s Finske prinesel kresilo z jelenovim ročajem (!), a kaj, ko ga špara, saj je kresila z vsako iskro manj ...

Čudovito doživetje, le žal mi je bilo, ker nekaj ledu nisem vzel s sabo, za Bavčarja. A nič hudega, bom vsaj imel izgovor še enkrat iti dol ...

TEŽKO JE ZADETI PRAVEGA !!!

VOLITVE 2008 ...

Ustanovitev Ljudska liga za župana Muho

Zupan Muha, ostani doma!

Kandidatura župana ogrozila novomeško občino? – Rafael Križani zgrožen

– Romska skupnost ne protestira

Te dni je bila v Novem mestu ustanovljena neformalna združba občanov Ljudska liga za župana Muho proti poslancu Muhi, ki je dvignila kar nekaj prahu v javnosti. Liga naj bi po nekaterih podatkih štela nekaj tisoč, po drugih pa kar nekaj deset tisoč članov in je največje tovrstno gibanje po Zvezi za Dolenjsko. Liga je bila ustanovljena izključno z enim namenom, in sicer da župan Muha ne bi bil izvoljen za poslanca. Kot so zapisali v sporočilu za javnost, si v ligi želijo, da župan v dobro Novega mesta in Slovenije še naprej ostane profesionalni župan.

Faksimile Sporočila za javnost

»V Ljudski ligi za župana Muho proti poslancu Muhi se zavzemamo za to, da župan Muha ostane župan. Novo mesto še nikoli ni imelo tako gospodarnega župana, ki bi obljubil več, kot je ravno župan Muha. Zato ocenjujemo, da bi bila velika in neprecenljiva škoda za mesto, pa tudi za Slovenijo, če bi ga izgubili. Vsi vemo, da je novomeška občina v veliki krizi in da potrebuje ljudi, ki so ne samo sposobni delati, pač imajo tudi veliko in izjemno sposobnost obljubljanja. Zato sumimo, da hočejo Socialni demokrati speljati sposobnega našega župana v njihov nesposobni parlament ali, bog ne daj, vlado. **Občani! Tega ne smemo dopustiti!**

Zato smo v Ljudski ligi za župana Muho proti poslancu Muhi na ustanovnem sestanku spisali in sprejeli program, ki ga lahko strnemo v eno točko:

1. Župan Muha, ostani doma

Z upanjem na obljubljeni občino in vsesplošno mobilizacijo volivcev, tovariški pozdrav!

Podpis: Ljudska liga za župana Muho proti poslancu Muhi»

Kot vedno ob tovrstnih občinskih elementarnih dogodkih smo se pri Potlaču (najbolj neodvisnem, branem in nakladnem slovenskem lokalnem mediju, op. ur.) odločili, da preverimo utrip mesta in povprašali nekaj najvidnejših predstavnikov novomeške elite, kaj menijo o vsem skupaj:

Rafael Križani, dvakratni dosmrtni direktor Športne agencije, v prostem času podžupan in potencialni profesionalni podžupan, je bil kot vedno kratek. Ujeli smo ga, ravno ko je odhajal na krajši dvomesečni dopust, potem ko mu je potekla tromesečna bolniška: »To bi bila katastrofa. Že sedaj, ko ne delam nič, sem preobremenjen. Kako bo šele potem, ko ne bo župana?«

Boris Dolar, predsednik starih kolegov iz LDS: »Seveda ni res, kar trdijo v ligi. LDS ima vedno na razpolago kandidata za župana Janeza Penzlja, ki zna bolje izraziti potrebo po potrebi, kot pa Muha obljubiti obljubljenega. Zato lige ne bomo podprli.«

Igor Perhaj: »Kot podžupan in predsednik novomeške SD podpiram in ne podpiram zahtevo Lige. Upam, da se kot vedno razumemo.«

Giant Big Head, direktor Zarje ter predsednik stranke Radi imamo podeželje in Novo mesto: »Mislim, da je zame dobro, se opravičujem, za nas dobro, da postane Muha poslanec. Prepričan sem, da bomo z njim kot poslancem še bolje in večkrat speljali kakšen nepremičninski posel. Zato smo ga tudi podprli.«

Ivo Kuli, minister za turizem: »Vidite, o tem že ves čas govorim, o pomanjkanju inteligentne podstati pri Novomeščanih. Predstavljajte si, kaj vse je naš župan naredil za mesto in kaj vse bo šele lahko naredil kot poslanec. Slovenija potrebuje takšnega poslanca, Novo mesto potrebuje takšnega poslanca in cviček potrebuje takšnega poslanca. Pika.«

Konzorcij novomeško dolenjskih medijev: »Ljudska liga za župana Muho proti poslancu Muhi nam v nasprotju s samim županom Muho ni plačala niti evra za oglase. Zato jih ne moremo podpreti.«

Ledeno hladni Jože Macola, direktor največje državne tovarne zdravil Crka: »Tako ko je prišla v javnost novica, da župan Muha kandidira za poslanca, je slovenski borzni indeks padel za 99,8 odstotka. Če to preračunate v milijone evrov, ki jih je Krka pri tem izgubila v četrtem kvartalu devete dekadne letnega poslovanja, potem vam je lahko popolnoma jasno, da župan Muha, kar se mene tiče, v nobenem primeru ne bo izvoljen za poslanca. Vsaj dokler sem jaz, Jože Macola, direktor Jože Macola.«

Prepoznavnost

SNS SLS NSI SDS SD DESUS	😊 SLOVENIJA NA PRAVI POTI	😊 GREMO V AKCIJO!	😊 ODGOVORNOST ZA SPREMEMBE	😊 V BISTVU SMO NAJBOLJŠI!	😊 ŽIVETI BOLJE	😊 ŠE BOLJŠA SLOVENIJA	KDO JE KDO?
---	---------------------------------	-------------------------	-------------------------------------	---------------------------------	----------------------	-----------------------------	-------------------

ARHITEKTON d.o.o.
Novi trg 9, 8000 Novo mesto
tel.: 07 33 71 520
fax: 07 33 71 521
gsm: 041 671 338
projektiranje
inženiring

ELICA KRIŽ s.p.
PRIOBRIVANJE UPRAVNE IN GRADBENE DOKUMENTACIJE
Lukovanska cesta 4, 8000 Novo mesto
e-mail: elica@volja.net
+386 7 332 48 51
+386 40 439 077

MARJAN ŠMALC s.p.
041/671-461, fax: 07/33-25-968
PROVA e-mail: marjan.smalc@siol.net
VARNOST PRI DELU - POŽARNA VARNOST

DARO BIRO
računalniške in knjigovodske storitve
- črpanje in nalozba
- grafični inštalacije
GSM: 041 643 133
Rozalija Judež s.p.
Velika Cikava 12B
8000 Novo mesto
tel./fax: 07/33 72 930, mobilni: 031 293 661
delovni čas: od pon. do pet. od 8. do 15. ure
e-mail: daro.biro@siol.net

AVTOHIŠA ADRIA
Avtohiša Adria Plus
Podbevškova 13, Novo mesto

GPI
Gradbeno projektiranje
in inženiring d.o.o.
Ljubljanska cesta 26, Novo mesto
tel.: 07 33 77 630, www.gpi.si

tilia
zavarovalnica tilia d.d.
novo mesto

Pleskarstvo Tomazin d.o.o.
Gorenja vas 9a
8220 Šmarješke Toplice
GSM: 041 619 625

Avtohiša Berus
Podbevškova 1, Novo mesto
Servisno prodajni center
vozil Volkswagen in Audi
07 371 98 00

INFOTEHNA
Glavni trg 20, Novo mesto
tel.: 07 39 30 600

agencija servis
Novo mesto: Prešernov trg 6,
Trebneje: Baragov trg 1,
Črnomelj: Kolodvorska c. 35,
Brezplačna tel.št.: 080 22 16
www.mservis.si

ToMaS
PRODAJA IN SERVISIRANJE RAČUNALNIŠKE OPREME
PRODAJALNA LOČNA, Seidlova 48
Tel.: 07/30 20 190 • www.tomas.si

AVTOŠOLA RIBA
Ulica stare pravde 15
Novi trg 11, Novo mesto
tel: 07/ 33 26 722
m-tel: 041 671 480

MONTAŽA IN POPRAVILO VODOVODNIH INŠTALACIJ
Jernej Jakše s.p.
Bršljin 32, Novo mesto
gsm: 041 650 700

Branko Tratar s.p.
projektno inženiring
posl. posredovanje, nadzor
Ul. talcev 2, Novo mesto
tel.: 07 33 80 900
PROJEKT biro

Lesbo mizarstvo lesbo.mizarstvo@volja.net
Jože Bogovič, s.p.
Izdela masivnih postelj in posteljnih vložkov
tel: 07/33 46 586, gsm: 041 385 670, fax: 07/33 46 587

Konvikt
REKLAMNA AGENCIJA

AKZO NOBEL
AICO Novo mesto d.o.o.
Podbevškova ulica 32
OBRTNA CONA CIKAVA
Tel.: 07/ 33 80 610, fax: 07/ 33 80 611
aico.doo@siol.net • www.aico-nm.si

MASAŽNISALON
Grabič David s.p.
Telefon: 051 325 270 / Kandjska cesta 34
e-pošta: masozni.salon@siol.net
www.masazni-salon.si

www.park-on.net

ORIKS
VODENJE POSLOVNIH KNJIG ZA PODJETJA IN
SAMOSTOJNE PODJETNIKE TER POMOČ
OD USTANOVITVE DO REGISTRACIJE PODJETJA
Mira Lalič
Danila Bučarja 22 tel.: 07 / 33 73 380, 33 73 381
8000 Novo mesto fax: 07 / 33 73 382
GSM: 041 / 682 - 470
UPOŠTEVAMO KARTICO OBRTNIK OBRTNIKU!
Podružnica Žužemberk tel.: 07 / 36 91 960

RENAULT
TIMI d.o.o. Novo mesto
Smolenja vas 10 a, Novo mesto
Tel: 07/3374-200, fax: 3374-202
• POOBLAŠČENI SERVIS VOZIL RENAULT
• AVTOELEKTRIKA • VULKANIZERSTVO

fine cars d.o.o.
Prodaja vozil
Bajčeva 6, Novo mesto
Tel./fax: 07 33 80 860

Lunapark je resničnost, v katero vstopamo, da izstopimo iz lastnega sveta.

ZBIRKA LUNAPARK
MLADINSKA ZBIRKA ZALOŽBE GOGA

ZRCALA - PRVI LETNIK

Janja Vidmar
ANGIE
mladinski roman
CENA: 19,99 EUR

Angie je 18-letno dekle, ki jo poleg običajnih mladinskih težav pestijo še tesnobni napadi, obsesivno-kompulzivne motnje ter motnje govora. Dom zapusti le izjemoma, saj zunanaj nanjo preži vesolje, ki grozi, da jo bo razčetrilo. Pri starših nima varnosti, po kateri vpije. Njen oče je nekega lepega dne odšel na rock koncert in se ni vrnil, njena mati pa se bolj posveča celulitu, alkoholu in seksu kot hčeri ...

Lenart Zajc
5 DO 12H
mladinski roman
CENA: 16,99 EUR

Jaka je 18-letni gimnazijec, skinhead in po pričanju anarhist. Sola je zanj majno zlo, najraje pa se divje zabava, čemur vedno botrujejo alkohol, pretepanje in seks. Njegovo objestno obnašanje se podlaga nesrečna zaljubljenost v dekle, ki se z njim le pograva. Zaradi nespošdnega vedenja, neopravičljivih izostankov in neupoštevanja šolskih pravil Jaku grozi izključitev iz šole ...

Samo Petančič
ANOR KATH - POTA MAGOV
fantazijski roman
CENA: 22,99 EUR

Valovi Spremembe oblivajo Svet trgujočih ljudstev. V kaosu divjanja bojnih bitij, prebujajočih se starih sil in temnih spletih gospodarjev moči se na pot odpravijo trije močje, modreci, mojstri magije. Njihove poti so neizogibno prepletene, saj imajo očito skupni cilj. Bliža se nov spopad v starodavni vojni med dobrim in zlom, med ljudmi in bogovi. Ali je to Doba, v kateri bo Človek prvi rnil bogove?

Joseph Sheridan LeFanu
CARMILLA
vampirski novela
CENA: 14,99 EUR

Pred gradom se prevrne kočija. Mlada potnica ne more nadaljevati poti. Njena mati, ki ima nedolžljivo obveznost, jo do vrnitve zaupa ostarelemu graščaku. Njegova 19-letna hči Laura je presrečna, da je končno dobila družico. Dekleti se takoj vzljubita. Toda po prihodu prelepe gostje se začnejo dogajati nenavadne reči in ženske v okolici gradu podlegajo nenavadnim simptomom, ki se kmalu pojavijo tudi pri Lauri ...

Knjige so na voljo na spletni strani in v vseh boljših knjigarnah po Sloveniji.

www.goga.si/lunapark

VAROVNI INŽENIRING
PARMA tel./fax: 07 33 44 220
 preventivna regulativa mob.: 041 649 277
PARMA Rudi IVANČIČ s.p.
 Mala Cikava 17c, 8000 Novo mesto

LoGing ESTABLISHED 1993
 NOVO MESTO - www.loging.si
 INDUSTRIJSKI MONTAŽNI OBJEKTI

MAJČEN Novo mesto
 Tel.: 07 33 22 193, Fax: 07 33 70 601

SILVER
 Novi trg 1, Novo mesto
 BTC Ljubljanska 27, Novo mesto

Cvetličarna Cvetnik
 Ljubljanska 27,
 Podbevškova 4,
 Novo mesto

ZP MS Rozmanova ulica 10, Novo mesto
 Tel.: 07 33 71 470, 041 643 969
 e-mail: dpm.mojca1@siol.net
 www.drustvoipm-mojca.si
 Društvo prijateljev mladine
 "Mojca" Novo mesto

Forex Commerce d.o.o.
 Smrečnikova ulica 19
 8000 Novo mesto

boplast
 PVC-ALU-LES OKNA IN VRATA ZA VRI DOM
 Krško 57, 8000 Novo mesto / T: 07 3371 370, F: 07 3371 371

ACER
 Prostorsko načrtovanje, projektiranje
 in varstvo okolja Novo mesto, d.o.o.

Robert's elektronika d.o.o.
 Novomeška 79, Straža
 tel.: 07 30 84 840

Visio d.o.o.
 Metelkova 7b, Ljubljana

Trgovina VIVA SPECIALIZIRANA TRGOVINA S PERILOM (v trgovski hiši Bršljin)
 tel.: 07/393-17-96

Lubcon d.o.o.
 Adamičeva 26
 Novo mesto
 tel.: 07 33 80 760

30 let ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
 8000 Novo mesto • Podbevškova ulica 31 • tel.: 07/3 930 930
 E-mail: roletarstvo.medle@siol.net
OKNA - VRATA - SENČILA

HRANILNICA LON
 d.d., Kranj
 PE Novo mesto
 TEL.: 07 337 10 10

VZAJEMNA
 Jaz zate, ti zame.

NOUN reklamna agencija
 07 33 21 391

N.Si Nova Slovenija
 Krščanska ljudska stranka
 Zaupamo v moč dobrega

Slovenska demokratska stranka SDS
 Mestni odbor Novo mesto

steklarsko Vidmar
 Brod 11,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 337 90 90

ARCHLINE
 projektiranje, načrtovanje, oprema, design
 Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto
 tel 07 30 -79-811, 041 671-321

YURENA
 šola tujih jezikov
 Glavni trg 11, Novo mesto

REAL, d.o.o. Novo mesto
 Kočevarjeva 2
 8000 NOVO MESTO

dacomm
 KERAMIKA

UDARNI list

[...]N3 N3 d.o.o.
 Krajčeva 17
 Novo mesto

liberal democracy of slovenia LDS
 Mestni odbor Novo mesto

CEMENTNI IZDELKI BREZNIKAR
 Stroža 13, 8232 Šenrupert
 Tel.: 07/ 34 34 590 Fax: 07/ 34 34 591
 Mobilni: 041 427 652

tak Novo mesto d.o.o.
 NAŠE DELO: STANOVANJSKE STAVBE, INDUSTRIJSKE STAVBE, JAVNE STAVBE, ŠPORTNI OBJEKTI, URBANISTIČNO NAČRTOVANJE, PROSTORSKO NAČRTOVANJE
 Tel./fax: 07 33 78 780

SOPHOS
 SOPHOS ANTI-VIRUS
 Pooblaščen distributer za Slovenijo
 www.sophos.si

KNJIGOVEŠTVO KELBIČ PAVEL S.P.
 Delavnica: Pod Trško goro 18, Tel.: 07/3325-718
 Doma: Mestne njive 6, Tel.: 07/ 3325-926
 GSM 041/726-644

TURISTIČNA AGENCIJA NOE MONDIAL TRAVEL
 Glavni trg 79
 Tel.: 07 33 72 740

SOREX d.o.o.
 Foersterjeva 10, 8000 Novo mesto
 e-mail: info@sorex.si, www.sorex.si
 Tel.: 07 33 79 010 Fax: 07 33 79 011
Samolepilne etikete • Foto papir

KODA KNJIGOVODSTVO ORGANIZACIJA IN TRGOVINA d.o.o.
 NOVO MESTO, ŠEGOVA 90, TEL.: 07/33 75 900,
 FAKS: 07/33 75 901, e/mail: koda@siol.net
 VODENJE KNJIGOVODSTVA ZA PODJETJA IN SAMOSTOJNE PODJETNIKE ZA DOMAČI IN TUJI TRG

GALERIJA GOSPODIČNA
 OKVIRJANJE SLIK
 PRODAJNO RAZSTAVNA GALERIJA
 Ulica 2, Novo mesto
 Tel./fax: 07/30-21-126

BELBLED
 Trgovina in servis za računalniško opremo
 Tel: 07/30-99-400, http://www.belbled.si

Luminus
 www.luminus.si

Sporti d.o.o.
 Košenice 83, Novo mesto
Čuček DRUŠTVO ZA JAZ

harlem računalniški inženiring
 Foersterjeva ulica 10
 8000 Novo mesto
 tel: 07 3382 900
 http://www.harlem.si/

ISER ECDL
 Jakičeva 12, Novo mesto
 T: 07-33-74-951
 www.iser-ak.si
 POOLLAŠČENI IZPITNI CENTER
 Evropsko računalniško sodelovanje

RSL PRODUCTION
 www.rsl-production.com

3TAV Izbrane informacije d.o.o.
 • Poslovni informacijski sistemi (Windows okolje, SQL odjemalec/strežnik)
 • Razvoj nove programske opreme po meri uporabnika
 • Razvoj internet aplikacij in web gostovanje
 Tel: 07 393 56 16 • www.3tav.si

SALON MASAŽE N ZDRAVJA Matjaž BUČAR s.p.
 Glavni trg 2
 Novo mesto
 Tel.: 041 736 495
PONUDBA DARILNIH BONOV

TI-MAK d.o.o. timak@siol.net
MAK trgovina z barvami
 Nad mlino 70,
 8000 Novo mesto
 Tel.: 07 393 06 30

Vse na enem mestu: izleti, potovanja, sejmi, letovanja, zimovanja, letalske vozovnice za posameznike in skupine!

KAMNOSEŠTVO Marjan LUKŠIČ s.p.
 Košenice 92, Novo mesto,
 Tel./fax: 07 33 47 015, gsm: 041 720 102

ID - INTERIER DESIGN d.o.o.
 ARHITEKTURA & DESIGN
 GERMOVA 3, 8 000 NOVO MESTO
 t: +386 (0)7 393 20 80
 f: +386 (0)7 393 20 89
 e: info@id-design.si
 w: www.id-design.si

ZAPIS PLUS
 Podjetje za poslovne storitve d.o.o.
 - Vodenje poslovnih knjig
 - Poslovne študije in načrti
 - Podjetniško svetovanje
 Tel. 07 33 70 150 • Fax. 07 33 70 151
 e-mail: zapis@insert.si

KOMPAS NOVO MESTO d.o.o.
 tel. 07/39 31 520
ROBINSON
 Poslovalnica Robinson, tel. 07/33 828 00

DRAGAN ŠOBAR s.p. Elektroinstalacije
 Ragnavska 2
 8000 Novo mesto
 Tel, fax : 07 / 334 12 93
 Mob : 041 / 616 762

MALKOM
 Ljubljanska 1, Novo mesto
 tel.: 39 31 470

PARKETARSTVO Marjan Kovačič s.p.
 Polaganje, brušenje, lakiranje, ponudba več vrst eksotičnih parketov
 Prisojna pot 4, Novo mesto
 Tel. 041 652 747
 parketarstvo.kovacic@siol.net

OŠ Dragotin Kette
 Šegova 117, 8000 Novo mesto
 T: 07 373 0850, F: 07 373 0860
 Tajništvo-os.dk@quest.arnes.si

DRAGAN ŠOBAR s.p. Elektroinstalacije
 Ragnavska 2
 8000 Novo mesto
 Tel, fax : 07 / 334 12 93
 Mob : 041 / 616 762

INTERIER
TRESPA SANITARNE KABINE IN GARDEROBE
KNAUF MAVČNE STENE IN OBLOGE
Armstrong SPUŠČENI STROPI
fermacell Hvaljavne gradbene plošče
NAPUŠČI IN PODSTREŠJA
Klik Interier d.o.o., Bršljin 18 a, 8000 Novo mesto, tel.: 07/33 21 028, 33 22 944, GSM: 041 612 505

grafika novo mesto d.o.o.

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO d.d.
 Gubčeva 15, 8000 Novo mesto
 Telefon: k.c. 07/33 21 045

atmosferacaffe

moba
 Moba
 Izdelava posteljnih vložkov Latoflex
 Stopiče

stiA d.o.o. Novo mesto
 info@stiA.si
 tel.: 07 39 34 780 - fax: 07 39 34 789

VRTEC CICIBAN NOVO MESTO
Ragovska ulica 18, 8000 Novo mesto

Slavka Gruma 63, Novo mesto
tel.: 07/ 39 35 860
fax: 07/ 39 35 876
e-mail: info@os-drska.si

RIC Novo mesto
Novi trg 5, Novo mesto
tel.: 07 39 34 550
www.ric-nm.si

Visoka šola za upravljanje in poslovanje
Dodiplomski in podiplomski visokošolski programi
Na Loko 2, Novo mesto
tel.: 07 39 30 020

DOLENJSKI MUZEJ
Muzejska 7, Novo mesto
www.dd.muzej.com

ib Investbiro
Ulica Mirana Jarca 33, Novo mesto
07 332 81 97

Šolski center
Novo mesto
Šegova 112
Novo mesto

OŠ Brusnice
Velike Brusnice 101
Velike Brusnice

Rozmanova 26/28,
Novo mesto
tel.: 07 393 46 74

Osnovna šola CENTER
Seidlova cesta 7
8000 Novo mesto

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
Območna enota Novo mesto

KULTURNI CENTER JANEZA TRDINE
Novi trg 5, Novo mesto
www.kulturnicenter.com

ZARJA
Stanovanjsko podjetje
Prešernov trg 5
Novo mesto

Osnovna šola GRM
Trdinova ul. 7,
8000 Novo mesto
Tel.: 07 39 35 900

Glasbena šola Mirana Jarca Novo mesto

Center biotehnike in turizma
Sevno 13
Novo mesto

GIMNAZIJA NOVO MESTO
Seidlova cesta 8
8000 Novo mesto

Dijaški dom Novo mesto
Šegova ulica 115
8000 Novo mesto

OŠ Šmarjeta
Šmarjeta 1, Šmarjeta
tel.: 07 38 44 180

GASILSKO REŠEVALNI CENTER NOVO MESTO
Seidlova cesta 29, 8000 Novo mesto

SREDNJA ŠOLA ZA GOSTINSTVO IN TURIZEM
Ulica talcev 3
Tel.: 07 332 15 27

EKONOMSKA ŠOLA
Novo mesto
Ulica talcev 3/a
07 39 33 264

Mestna občina
Novo mesto
Seidlova 1, Novo mesto

SLS.
Slovenska ljudska stranka
Mestni odbor Novo mesto

MKO d.o.o. NOVO MESTO
KOVINSKE KONSTRUKCIJE
KOČEVARIJEVA ULICA 1, 8000 NOVO MESTO
Telefon: (+386 7) 39 30 480, 39 30 490
Fax: (+386 7) 39 30 491, E-mail: mko@mko.si
http://www.mko.si/

Plesni center Dolenjske
Novi trg 7, Novo mesto
gsm: 041 754 911

GALERIJA BOŽIDAR JAKAC
1974
KOSTANJEVICA NA KRKI

Galerija Božidar Jakac
Grajska cesta 45, 8311 Kostanjevica na Krki
TEL.: 07/49 87 008, FAX: 07/49 87 335
Ogled razstav in stalnih zbirk:
vsak dan razen ponedeljka od 9. do 18. ure.
www.galerija-bj.si, e-pošta: info@galerija-bj.si

Glavni trg 14
8000 Novo mesto
E-mail: novi.medij@siol.net

PUB PRI VODNJAKU
Glavni trg 3, Novo mesto

triglav

LEPOTNI ATELJE
Frizerstvo, solarij, ličenje, pedikura
Milana Majcna 9, Novo mesto
telefon 07 332 45 10

Frizerstvo in lasuljarstvo
KODREK
Ljubljanska 80, tel.: 07 33 26 028
Smolenja vas 3, tel.: 07 33 44 118

Frizerski salon Jure
Kandijska 19, Novo mesto

COMOLAN
Trženje in servis računalniške opreme
Ljubljanska 8, Novo mesto
tel.: 07 33 21 638

Nova KBM d.d.
Nova Kreditna banka Maribor
Podružnica Novo mesto, Novi trg 7, Novo mesto

Gostilna Bučar
Boženko Grah, s.p.
Šmihel 14, Novo mesto
Tel.: 07 33 75 325, gsm: 031 647 084

TUDI
ŠTUDENTSKA
KOSILA

KAVKA PUB
DOBRA KAVA IN DOBRO VZDUŠJE.

Primož Polak s.p.
Ljubljanska cesta 26 (TC HEDERA)
8000 Novo mesto • tel: 07/33 28 041

DELOVNI ČAS
Ponedeljek - srede 7h 23h Petek in sobota 7h 03h
Četrtek 7h 01h Nedelja 16h 23h

NLB

BAKS
mednarodni transport, logistika,
inženiring in storitve Novo mesto d.o.o.
tel.: 07/ 33 70 700; fax: 07/ 33 70 701

TOTAL
d.o.o.

PIZZERIA TOTALKA
Kandijska cesta 60
Tel.: 07 302 01 00

ZAVAROVALNICA MARIBOR
Zwittrrova ulica 1, 8000 Novo mesto
tel: +386 7 332 53 30
fax: +386 7 332 53 31
e-mail: pe-novo-mesto@zav-mb.si

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj že 55 let!

Sodelujte v anketi na
www.dol-list.si
(07) 39 30 500

TOTAL
TOTALČEK

Univerzitetni študijski programi Uporabne družbene študije na FUD družboslovni študij pri n

PARK

III 857/2008/2009

200915205,1

COBISS

KNJIZNICA H. JARCA
ŠTUDIJSKI ODDIEL

Fakulteta za uporabne družbene študije ponuja pestro ponudbo kakovostnih študijskih programov. Na dodiplomski ravni izvajala univerzitetni program *Uporabne družbene študije*, na podiplomski stopnji pa izvajala magistrski program *Medkulturni menedžment* in doktorski program *Sociologija*.

Vsi študijski programi so resnične vsebinske inovacije v slovenskem prostoru. To velja že za univerzitetni program *Uporabne družbene študije*, ki povezuje ključna družboslovna znanja z aplikativnimi. Tovrsten interdisciplinaren pristop je v Sloveniji novost in predstavlja svež veter v načinu razmišljanja, v razvitih evropskih državah in v ZDA pa so diplomirani družboslovci in družboslovke nekaj povsem običajnega. K inovativnosti programa še dodatno prispevajo trije moduli, med katerimi lahko študenti izbirajo – Gospodarstvo in družba, Regionalni in evropski razvoj ter Politika in družba. Z izbiro enega izmed teh modulov in dodatnimi izbirnimi predmeti se študentje sami odločijo o tem, v kateri smeri bodo oblikovali lastni profesionalni profil.

Zaradi vsega tega lahko trdimo, da gre za vsebinsko najbogatejši in najbolj strukturiran družboslovni program pri nas. To pomeni, da imajo diplomanti tega programa vsa ključna družboslovna teoretska in metodološka znanja, ki jih potrebujejo za uspešen nastop na trgu dela ali za nadaljevanje študija v smeri magisterija in doktorata znanosti.

Kakovost študijskih programov FUDŠ je javno, v osrednjem slovenskem dnevniku, priznala tudi konkurenca. Kar ni presenetljivo, saj fakulteta veliko vlaga v raziskovanje in v kakovostne učitelje, s čimer svojim dodiplomskim in podiplomskim študentom omogoča dostop do spoznanj, ki so novost tudi v svetovnem merilu. Ker fakulteta sodeluje z uglednimi tujimi strokovnjaki – nekateri med njimi sodelujejo tudi v pedagoškem procesu – gre za zelo kakovostno znanje. Kakovost in uporabnost dodatno spodbuja tudi redno sodelovanje z gospodarstvom, kar je v slovenskem družboslovju prej izjema kot pravilo.

To je priznala tudi država, ki je fakulteti za njene programe podelila koncesije, s čimer je omogočila izvajanje rednega študija, tako na dodiplomski kot na podiplomski stopnji.

Ali potrebujemo še kak argument za odločitev za študij na FUDŠ? Ker smo novi smo se pri snovanju naših študijskih programov osredotočili izključno na vsebino in s seboj nismo nosili nepotrebne 'prtljage'. S tem imamo veliko prednost; kot mlada ustanova smo ob snovanju programov začeli stvari tudi v kadrovskega smislu postavljati na novo in smo se lahko osredotočili predvsem na vsebino in organizacijo našega dela.

Marsikaj nam olajša tudi dejstvo, da je naša akademska kultura in strategija precej bolj podobna tisti na uglednih tujih ustanovah. Naši študentje lahko s tem samo pridobijo. FUDŠ je kakovostna fakulteta, ker nas zanima le vsebina in ker stavimo na ljudi.

Dodiplomski
študijski
program

Podiplomski
študijski
programi

Rastemo z
znanjem.

Uporabne
družbene študije
(univerzitetni
program)

Informatika
v sodobni družbi
(magistrski
program)

Informatika
v sodobni družbi
(visokošolski
strokovni
in univerzitetni)

Medkulturni
menedžment
(magistrski
program)

Sociologija
(doktorski študij)

Informativni mesti:

Univerzitetno in raziskovalno središče Novo mesto
Novi trg 5, 8000 Novo mesto
Tel.: (07) 37 37 870
Fax.: (07) 37 37 880
E-pošta: info@urs.si

Fakulteta za uporabne družbene študije
Faculty of applied social studies
Kidričeva 9, p.p. 62, 5000 Nova Gorica
Tel.: (05) 333 00 80
Fax.: (05) 333 00 81
E-pošta: dekanat@fuds.si; referat@fuds.si

www.urs.si www.fuds.si